

Handläggare: Stefan Larsson Lindmark,
Elisabeth Forsberg Uvemo, Catharina
Sackemark Larsson, Gunilla Axenbo,
Peter Fahlander, Susannah Sjöberg,
Somia Frej, Ingrid Olsson

Till
Utbildningsnämnden
2017-02-02

Verksamhetsberättelse 2016 för Utbildningsnämnden

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse 2016 för utbildningsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Nämnden godkänner de förändringar som föreslås i avsnitt 6 om resultatenheter och anslagsenheter.
3. Slutrapport för klimatinvesteringar godkänns, bilaga 11.
4. Beslutet justeras omedelbart.

Tony Mufic
Utbildningsdirektör

Marianne Natéus
Avdelningschef

Inger Pripp
Grundskoledirektör

Jan Holmquist
Gymnasiedirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Astrid Gadman
Avdelningschef

Lena Hanberg
Avdelningschef

Karin Hedman
Avdelningschef

Utbildningsnämnden

Hantverkargatan 2 F
Box 22049
10422 Stockholm
Växel 08-508 33000
registrator.utbildning@stockholm.se

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande analys	5
1.1	Läsanvisning	11
2	Förskola	12
2.1	Nämndens mål: Alla barn i förskola lär och utvecklas i en trygg och pedagogisk miljö	12
2.2	Ekonomisk uppföljning	18
3	Grundskola och grundsärskola	19
3.1	Nämndens mål: Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning	19
3.1.1	Måluppfyllelse i den kommunala grundskolan	21
3.1.2	Arbete för att nå målen i den kommunala grundskolan	24
	System och strukturer för systematiskt analys- och utvecklingsarbete	26
	Utveckling av undervisningen/utbildningen	26
	En skola för alla – ett inkluderande perspektiv	30
	Fördela resurser och insatser utifrån kvalificerad analys av skolornas behov	33
	Organisation för god pedagogisk verksamhet	34
3.2	Nämndens mål: Alla elever har en god lärmiljö	35
3.2.1	Trygghet och studiero	35
3.3	Nämndens mål: Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar	36
3.3.1	Elevernas inflytande	37
3.4	Nämndens mål: Eleverna upplever och deltar i kulturlivet	37
3.5	Övrigt – grundskola och grundsärskola	39
3.6	Ekonomisk uppföljning	44
4	Gymnasieskola och gymnasiesärskola	47
4.1	Nämndens mål: Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning	47
4.1.1	Måluppfyllelse för gymnasieskolan	48
	Förbättra elevernas resultat	49
	Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet	54
	Ett attraktivt och hållbart utbildningsutbud	55
4.2	Nämndens mål: Alla elever har en god lärmiljö	57
4.3	Nämndens mål: Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar	58
4.4	Nämndens mål: Alla stadens ungdomar studerar eller arbetar	58
4.5	Nämndens mål: Eleverna upplever och deltar i kulturlivet	60
4.6	Nämndens mål: Alla elever har kontakt med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer	60
4.7	Övrigt – Gymnasieskola och gymnasiesärskola	61
4.8	Ekonomisk uppföljning	67
5	Förvaltningsgemensamma frågor	71
5.1	Nämndens mål: I samtliga verksamheter integreras jämställdhets-, mångfalds- och barnrättsperspektiv samt frågor om demokrati och inflytande	71
5.2	Nämndens mål: Utbildningsförvaltningen arbetar aktivt för att stärka och utveckla samverkan med lärosäten och andra externa aktörer	73

5.3	Nämndens mål: Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare	74
	Kompetensförsörjning	75
	Arbetsvillkor	80
	Arbetsmiljö	80
	Minskad sjukfrånvaro	81
	Lön som verktyg för verksamhetsutveckling	82
	Feriearbeten och sommarjobb	83
	Serviceassistenter	83
5.4	Nämndens mål: Det ekonomiska resultatet är i balans	83
	Upphandling och inköp	84
	Lokaler	84
	Resursfördelningsmodell	86
5.4.1	Ekonomisk uppföljning – nämnd och övergripande verksamhet	86
5.5	Nämndens mål: Skolgårdsytor och gymnastiksalar görs tillgängliga för alla stockholmare	87
5.6	Nämndens mål: Inomhusmiljön i Stockholms skolor är sund	88
5.7	Nämndens mål: Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö	88
5.8	Nämndens mål: Skolan är säker och trygg	89
5.9	Övriga gemensamma uppdrag	90
6	Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar	91
	Ekonomisk uppföljning – utbildningsnämnden totalt	91
	Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget	91
	Omslutningsförändringar	91
	Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertialrapporter	91
	Kostnads- och intäktsutveckling bokslut 2015 och 2016	92
	Bokslut per verksamhetsområde 2016	94
	Resultatenheter	94
	Investeringar 96	
	Analys av balansräkning	97
	Särskilda satsningar	98
7	Synpunkter och klagomål	98
8	Övrigt	100

Bilagor

- Bilaga 1 Bokslutsbilagor
- Bilaga 2 Antal schablonggrundande barn och elever
- Bilaga 3 Obligatoriska bilagor
- Bilaga 4 Anslagsenheter
- Bilaga 5 Obligatoriska nyckeltal
- Bilaga 6 Rapport över genomförd internkontroll
- Bilaga 7 Uppföljning jämställdhets- och mångfaldsplan
- Bilaga 8 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan
- Bilaga 9 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasie- och gymnasiesärskolan
- Bilaga 10 Patientsäkerhetsberättelser
- Bilaga 11 Slutrapport och uppföljning klimatinvesteringar
- Bilaga 12 Slutrapport gemensam utbyggnad av stadens idrottsanläggningar
- Bilaga 13 Slutrapport Samverkansprojekt Skolgård
- Bilaga 14 Uppföljning av särskilda satsningar
- Bilaga 15 Målstruktur med bedömning av måluppfyllelse 2016

1 Sammanfattande analys

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppnår flera av kommunfullmäktiges mål och i hög grad bidrar till att kommunfullmäktiges mål för stadens verksamheter uppnås. De i verksamhetsplanen angivna uppdragen och aktiviteterna har i huvudsak genomförts som planerat liksom en mängd insatser, som anknyter till de prioriterade områdena.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman

◆ Uppfylls delvis

Nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål, men förvaltningen bedömer att målet uppnås delvis. Av de fyra mål för verksamhetsområdet som i högre grad berör utbildningsnämnden bedöms två uppfyllas delvis. Till detta inriktningsmål hör huvuddelen av utbildningsnämndens mål och indikatorer. För grundskola och gymnasieskola uppnås i flera fall inte årsmålen helt även om resultaten i några fall förbättras eller är lika jämfört med föregående år.

Förskola

Förskoleundersökningen och Skolinspektionens granskning visar att stadens förskolor har en hög måluppfyllelse utifrån läroplanens mål. Detta bekräftas också av den tillsyn som förvaltningen gör av fristående förskolor och utvärderingen av kommunala förskolor. En rad kompetensutvecklingsinsatser inom bland annat flerspråkighet, mänskliga rättigheter och digitalisering har genomförts för att höja kompetensen hos pedagoger och förskolechefer.

Grundskola och grundsärskola inklusive förskoleklass och fritidshem

Betygsresultaten i årskurs 9 har för betygsmåtten andelen behöriga till yrkesprogram och andelen elever som nått kunskapskraven i samtliga ämnen tydligt minskat jämfört med 2015. Det genomsnittliga meritvärdet är på samma nivå som förra året. Samtidigt som det finns en stor nedgång i två av betygsmåtten har det under läsåret varit en ovanligt stor ökning av antalet nyanlända elever till Sverige till årskurs 9 och endast några få procent av dem brukar bli behöriga under ett år i svensk skola. Betygsresultaten exklusive nyinvandrade (0-4 år) elever och elever med okänd bakgrund (Skolverkets benämning i officiell statistik) har ökat mellan 2015 och 2016 för samtliga betygsmått och det rör sig om relativt kraftiga förbättringar. Det kan konstateras att andelen behöriga exklusive nyinvandrade elever är 92,5 procent.

Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 har inte försämrats. En anledning kan vara att i detta betygsmått räknas inte de elever med som har noll i meritvärde och det är troligt att en hög andel av de nyanlända inte har fått betyg i något ämne. Exkluderas nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund har det genomsnittliga meritvärdet (17 ämnen) ökat från 247 till 255 mellan år 2015 och 2016. Därtill har det under de tre senaste åren skett en tydlig förskjutning i de satta betygen då en allt större andel elever får betygen A och B.

Resultatspridningen mellan skolor utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor och har förstärkts jämfört med tidigare. Exkluderas nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund visar dock de preliminära beräkningarna att spridningen inte har ökat. Sett över en dryg tioårsperiod ökar resultatskillnaderna kontinuerligt mellan skolor med höga och låga resultat.

I årskurs 9 har skillnaderna i betygsresultat mellan flickor och pojkar ökat stort jämfört med tidigare år, då trenden istället varit att skillnaderna minskat. Återigen kan, åtminstone delvis, skillnaden förklaras av att nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund i mycket stor utsträckning är pojkar. Samtidigt har flickornas resultat förbättrats jämfört med 2015.

Förvaltningen kan, liksom för 2015, konstatera att den största utmaningen för att förbättra betygsresultaten och öka likvärdigheten är att höja resultaten för elever, främst pojkar, på skolor med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Förvaltningen behöver fortsätta det långsiktiga systematiska utvecklingsarbetet och prioritera bland insatser. Grundläggande förutsättningar för det arbete som bedrivs är kompetensförsörjningen av lärare och ändamålsenliga skollokaler. Det kompensatoriska uppdraget är fortsatt angeläget för att öka likvärdigheten mellan skolorna, mellan elever, mellan flickor och pojkar, och att ytterligare utveckla det kollegiala lärandet. De skolor som har störst utmaningar ska få fortsatt stöd i sitt utvecklingsarbete. Det utvecklingsarbete som pågår för att förbättra mottagandet och undervisningen för nyanlända elever är av största vikt i skolans utvecklingsarbete.

Förvaltningen har, som exempel på genomfört utvecklingsarbete, fortsatt arbetet med att förtydliga det förebyggande och hälsofrämjande perspektivet. I detta syfte har en inventering genomförts av vilka professioner, och i vilken omfattning, som ingår i varje skolas elevhälso-team. I de årliga resultatdialogerna mellan grundskolechef och respektive skolas skolledning har elevhälsan följts upp, bland annat när det gäller frågor om värdegrund, rutiner och elevhälsoplan. Skolorna håller på och utvecklar elevhälsan, och har kommit olika långt, men det utgör ett långsiktigt arbete.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Resultaten för eleverna i stadens kommunala gymnasieskolor är relativt goda jämfört med riket. Eleverna i stadens kommunala gymnasieskolor uppnår totalt sett högre betygsgenomsnitt och en högre andel har uppnått grundläggande behörighet till högskola än eleverna i riket, medan en något lägre andel elever fått utfärdade examensbevis av de som har avslutat en fullständig utbildning om minst 2 500 poäng. Av eleverna med avslutad utbildning erhöll 88,5 procent ett examensbevis, vilket innebär en försämring med fyra tiondelar jämfört med föregående år. Den genomsnittliga betygspoängen för elever med avslutade studier var 15,5 poäng, oförändrat 2016 jämfört med 2015.

Det är stora skillnader i utbildningsresultat mellan olika skolor. Det finns skolor med högt söktryck och goda resultat och det finns skolor med lägre söktryck och i många fall bristande måluppfyllelse. Meritvärdet i elevernas grundskolebetyg påverkar i hög grad det slutliga

resultatet. Gymnasieskolorna har olika förutsättningar och behöver därför anpassa undervisning, lärmiljö och stöd utifrån elevernas behov. Skolornas arbete med det hälsofrämjande och förbyggande arbetet är en förutsättning för att fler ska nå målen för sin utbildning så att skolornas resultat ökar och skillnaderna mellan skolor minskar.

I jämförelse med riket har Stockholms stad en lägre genomströmning. Av de elever som 2012 påbörjade sina gymnasiestudier erhöll 66 procent ett examensbevis inom fyra år. Motsvarande andel för riket var 71 procent. Skillnaden jämfört med riket har minskat något under senare år. Fler elever behöver slutföra sin utbildning på nationella program och fler elever som påbörjar ett introduktionsprogram behöver övergå till och avsluta ett nationellt program. Då Stockholm är en del av en gymnasierregion med stort utbildningsutbud samt många möjligheter till val är det viktigt med en väl fungerande övergång mellan grundskola och gymnasieskola. Detta är ett fortsatt utvecklingsområde.

För att tydliggöra elevhälsans roll och omfattning har varje gymnasieskola under 2016 bland annat utarbetat en elevhälsoplan. Planen beskriver vilka professioner som ingår i varje skolas elevhälsa och i vilken omfattning professionerna ingår samt vilka rutiner som gäller för elevhälsoarbetet.

Samtliga rektorer har tillsammans med sina elevhälsoteam fått tid för och stöd i arbetet med skolans elevhälsoplan under en seminariereserie som genomförts under 2016. Erfarenhetsutbyte och spridning av goda exempel var andra inslag. Parallellt med seminarieserien har gymnasieskolornas specialpedagoger och speciallärare genomgått en utbildning med fokus på specialpedagogiskt elevhälsoarbete i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM. Elevhälsan har genom seminarieserien och SPSM:s insats fått stöd i hur elevhälsoarbetet kan bidra till att skapa lärmiljöer som främjar elevernas lärande samt utveckling och hälsa, bidra i arbetet till att skapa generella pedagogiska/praktiska anpassningar samt extra anpassningar i lärmiljön, förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter samt stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett klimatsmart Stockholm

● Uppfylls helt

Inom skolmåltider har fokus fortsatt att vara på klimatsmarta måltider och näringsriktig, säker mat. Förvaltningen har genomfört kompetensutvecklingsinsatser till skolköken inom bland annat livsmedelssäkerhet. Samtliga grundskolor har under 2015 och 2016 fått stöd till att minska matsvinnet. I den sista omgången under 2016 minskade svinnet med 15 procent.

Under år 2016 har ett projekt genomförts i syfte att öka cirka femton enheters måluppfyllelse avseende skollagens krav på näringsriktiga skolmåltider, livsmedelssäkerhet, avtalstrohet och stadens miljömål. En översyn av skolmåltidsorganisationen med syfte att öka måluppfyllelsen har också inletts.

Tillsammans med SISAB pågår arbete med att ta fram definitioner/riktvärden för en sund inomhusmiljö. På grund av frågans komplexitet kommer arbetet att slutföras under 2017.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

● Uppfylls helt

Utfall jämfört med budget

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Summa kostnader	19 150,9	19 019,6	131,3
Drift och underhåll	19 082,0	18 951,2	130,8
Kapitalkostnader	68,9	68,4	0,5
Summa intäkter	-2 164,9	-2 349,3	184,4
Netto	16 986,0	16 670,3	315,7
Ingående resultatfond från 2015			314,5
Resultatöverföring till 2017			-361,0
Nettoutfall efter resultatfond			269,2
Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	121,0	127,4	-6,4

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 315,7 mnkr före och ett överskott om 269,2 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen efter resultatdispositioner motsvarar 1,6 procent av nämndens nettobudget. Överskottet för skolorna, det vill säga resultatenheter och anslagsenheter, uppgick till 39,4 mnkr av det totala överskottet.

Kostnaderna var 131,3 mnkr lägre än budgeterat. De lägre kostnaderna jämfört med budget beror bland annat på lägre personalkostnader och lokalkostnader än budget samt att budgeterade reserver inte behövt användas. Intäkterna blev samtidigt 184,4 mnkr högre än budgeterat. Orsaken till detta är att främst ökade statsbidrag från Migrationsverket och Skolverket.

Antal schablonggrundande barn och elever 2016 framgår av bilaga 2. Uppgifter som är obligatoriska för alla nämnder återfinns i bilaga 3. Bilaga 1 innehåller bokslutsinformation. Bilaga 5 innehåller obligatoriska nyckeltal.

Förvaltningen har under året fortsatt arbeta strategiskt tillsammans med olika aktörer för att bidra till en ökad vetenskaplig grund och kunskapsbas för skolan, skolledare och lärare. Samarbetet om lärarutbildningen med lärosäten i och utanför regionen stärks även genom att fler skolor deltar i projektet om övningsskolor som har pågått sedan 2014. Under hösten 2016 har utbildningsförvaltningen utökat samarbetet med Stockholms universitet kring övningsskolor.

En styrgrupp, under arbetsmarknadsförvaltningens ansvar, för samarbetet kring ungdomsfrågor har påbörjat sitt arbete, och styrgruppen kommer att utökas med en representant från socialförvaltningen. Uppdraget är att utveckla samarbetet kring det kommunala aktivitetsansvaret, sent anlända ensamkommande ungdomar och ESF-projektet Stockholms Unga Studerar och Arbetar (SUSA). Under hösten har en handlingsplan för samverkan kring det kommunala aktivitetsansvaret tagits fram. I ett samarbete kring Tensta gymnasium medverkar också Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning.

I juni övergick utbildningsförvaltningens och arbetsmarknadsförvaltningens ESF-finansierade projekt SUSA från analys- och planeringsfas till genomförandefas.

Vid utgången av 2016 pågick cirka 200 skollokalprojekt i olika skeden, från förstudie till genomförande. Nämnden har under året fattat beslut om cirka 8 500 nya elevplatser fördelade på paviljonger, inhyrningar och nybyggnation. Under 2016 har paviljonger med totalt cirka 2 100 elevplatser etablerats. En plattform för samplanering av stadens idrottsbehov har tagits fram i samverkan med idrottsförvaltningen, fastighetskontoret och SISAB.

KF:s inriktningsmål: 4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Uppfylls helt

Under året har förskoleavdelningen genomgått RFSL:s hbtq-utbildning och avdelningen är nu hbtq-certifierad. Fokus för certifieringen är hbtq-personers livsvillkor, normer kopplade till kön och sexualitet, samt vad ett hbtq-kompetent bemötande innebär. Utbildningen berör alla diskrimineringsgrunder och undersöker hur flera olika normer samverkar.

Flera av stadens skolor har genomfört aktiviteter inom området mänskliga rättigheter som redovisades i tertialrapport 2. Därutöver har ytterligare fem gymnasieskolor beviljats medel till olika hbtq-projekt.

Utbildningsförvaltningen har infört två nya kompetenser i kompetensförsörjningsverktyget KOLL för att kartlägga genuskompetensen i förskola och skola. Syftet är att få ett bättre underlag för att säkerställa genuskompetensen i förskola och skola.

Ett nytt tydligt uppdrag för förvaltningens MR-grupp har beslutats. MR-gruppen ska vara ett stöd till verksamhetsavdelningarna och har i uppdrag att samordna aktiviteter och förstärka förvaltningens kunskap inom MR-området, bland annat genom att delta i stadsövergripande arbetsgrupper inom området och hålla sig uppdaterad kring ny lagstiftning inom området.

Förvaltningen har i samarbete med stadens kansli för mänskliga rättigheter deltagit i utformandet av stadsövergripande program inom hbtq, jämställdhet och barnrätt.

På varje skola har rektor det yttersta ansvaret för att tillgodose alla elevers mänskliga rättigheter och att barnrättsperspektivet tillgodoses. En ny fråga i brukarundersökningarna

2016 ställdes till eleverna i årskurs 5 och 8, och gällde om de känner till sina rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Hela 81 procent av eleverna i årskurs 5 menade att de gör det, vilket tyder på att skolorna har med konventionen i sin undervisning.

I syfte att utveckla det främjande och förebyggande arbetet kring kränkande behandling har förvaltningen tagit fram en ny mall för anmälan till huvudmannen och nya rutiner kring detta. Rutinerna omfattar också hur förvaltningen ska följa upp anmälda kränkningar i syfte att ge stöd och säkerställa att skolan vidtagit åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Den nya mallen och rutinerna ska börja användas från och med den 1 januari 2017.

I samverkan med stadsdelsförvaltningarna arbetar respektive grundskoleområde med de lokala utvecklingsplanerna (LUP) som har i uppdrag att bland annat trygga övergången från förskolan till grundskolan. Utbildningsförvaltningen samarbetar med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning kring Community Schools eller Community Centers där skollokaler används som en resurs för exempelvis lokalt föreningsliv, utbildningar och kulturverksamhet.

Under året har två delrapporter publicerats inom utvecklingsområdet Uppväxtvillkor och utbildning. Rapporterna har behandlat externa och interna påverkansfaktorer på skolresultat. En tredje delrapport, som avser likvärdighet och ett ökat deltagande i förskolan, är under framtagande. Arbeta pågår med en del av kommissionens åtgärdsförslag och andra ingår i planeringen för 2017.

I april beslutade utbildningsnämnden om en kompetensförsörjningsplan för förskola, grundskola och gymnasieskola till vilken en referensgrupp med representanter från förvaltningen finns knuten. Referensgruppen föreslår, följer upp och analyserar insatserna inom ramen för kompetensförsörjningsplanen samt prioriterar kommande insatser.

Förvaltningen har deltagit på flera mässor för att profilera förvaltningen som arbetsgivare, bland annat på Bazaren i Kulturhuset som staden arrangerade, LIAM-dagen (Linköpings lärarutbildningsdag), SU:s lärarmingel och Södertörns högskolas studentmingel. För att klara kompetensförsörjningen av lärare arbetar också förvaltningen med att finna nya vägar in i läraryrket bland annat genom att samarbeta med Teach for Sweden och Rebel Learners samt Stockholms universitet via kompletterande pedagogisk utbildning för studenter med forskarutbildning.

Förvaltningens projekt Från nyanländ till nyanställd startade 2016. Under året har 60 nyanlända lärare, parallellt med studier i svenska, genomfört praktikmomenten "Följ en modersmålslärare" och "Följ ett arbetslag".

Introduktionen för nyexaminerade lärare har reviderats och förvaltningen har påbörjat ett arbete angående förstärkt introduktion för nyexaminerade lärare i främst skolor och områden som har svårast att rekrytera lärare.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att utveckla och följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet samt genomföra kompetensutvecklingsinsatser för att stärka kompetensen i arbetsmiljöfrågor. I samverkan med de fackliga parterna har förvaltningen beslutat om en ny riktlinje och rutin som gäller kränkande särbehandling. En uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och samverkansavtalet genomfördes under våren i samtliga verksamheter. Resultatet visar att samverkan och det systematiska arbetsmiljöarbetet i stort sett fungerar väl.

Under 2016 har insatser för att säkra kompetensförsörjningen av chefer tagits fram och med dessa som utgångspunkt har förvaltningens chefsprogram setts över. Förvaltningen har i samverkan med Skolledarförbundet och Lärarförbundet genomfört en undersökning av rektors arbetsmiljö. Resultatet kommer att presenteras i början av 2017.

Den totala sjukfrånvaron på utbildningsförvaltningen var per den 30 november 2016 5,7 procent (6,3 procent för kvinnor och 4,1 procent för män). Årsmålet är 5 procent. Korttidssjukfrånvaron ligger kvar på 2015 års nivå och långtidssjukfrånvaron stiger marginellt. Förvaltningens långsiktiga förebyggande hälsoarbete fortsätter.

Utbildningsförvaltningen ska tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen visstidsanställa 15 serviceassistenter i sina verksamheter. Anställningen riktar sig till arbetssökande personer med lindrig utvecklingsstörning eller generella inlärningssvårigheter. Anställningarna kombineras med en utbildningsdel.

1.1 Läsanvisning

I bilaga 15 framgår målstrukturen 2016, för kommunfullmäktige och utbildningsnämnden. Bilagan visar också bedömning av måluppfyllelse för kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområde och utbildningsnämndens mål.

Indikatorer ingår i bedömningen av målen. Nämnden för in årets utfall. = uppfylls helt
 = uppfylls delvis, = uppfylls inte.

Aktiviteter beskriver vad nämnden bland annat ska utföra för att nå målen. Aktiviteterna rapporteras i verksamhetsberättelsen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden och medvetenhet om... KF-aktivitet som är avslutad	2016-01-01	2016-12-31	
  Antagningen till introduktionsprogrammet ska över i syfte att öka genomströmningen Aktivitet som pågår	2016-01-01	2017-12-31	Fortsätter
  En kartläggning av behovet av yrkesvägledning ska genomföras Aktivitet som inte är genomförd	2016-01-01	2016-12-31	Ej gjort / annan lösning
  Kommunen ska överpröva verksamheterna för att... Aktivitet som inte är genomförd, vänteläge	2016-01-01	2016-12-31	Senarelagd Vänteläge

2 Förskola

2.1 Nämndens mål: Alla barn i förskola lär och utvecklas i en trygg och pedagogisk miljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat/Målbild

Stockholms barn får en förskoleverksamhet av god kvalitet i enlighet med nationella och kommunala styrdokument.

	Indikator – gäller enbart fristående förskolor	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål
	Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	27,4 %	*	*		40 %	40 %
	Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	**				**	Öka
	Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	46,4 %	*	*		28 %	0 %
	Andel nöjda föräldrar	89 %	89 %	89 %	87 %	87 %	85 %
	Antal barn per grupp	***				16	16
	Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,4 st				4,9	4,9

* Utbildningsförvaltningen har inte uppgifter om andel män/kvinnor i fristående verksamhet.

** Förvaltningen kan inte ange målvärde eller utfall för indikatorn eftersom metod saknats för att mäta andelen för fristående förskolor.

***Redovisas i samband med tertialrapport 1 då SCB-statistiken finns tillgänglig.

Samtliga indikatorer ovan gäller enbart fristående förskolor.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda behov av och förutsättningar för att på sikt kunna införa en rätt till en nära förskola som gör att förskolebarn och deras föräldrar inte behöver transportera sig orimligt långt.	2016-01-01	2016-12-31	
	Utbildningsnämnden ska med kommunstyrelsen utveckla kvalitetsmått för förskolan.	2016-01-01	2016-12-31	
	Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda en sänkning av åldern för allmän förskola till två års ålder.	2016-01-01	2016-12-31	
	Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen se över stadens regler för intagning och plats i förskolan.	2016-01-01	2016-12-31	
	Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp andelen förskollärare och vid behov bistå stadsdelsnämnderna i arbetet att ta fram handlingsplaner för att öka andelen förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31	
	Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och ta fram förslag till IT-kunskapscertifiering av verksamhetsansvariga på förskolor.	2016-01-01	2016-12-31	Fortsätter

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram kvalitetsmått för förskolan i syfte att verka för små barngrupper, god personaltäthet, utbildningsnivå och ändamålsenliga miljöer.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska fortsätta arbetet med att utveckla hbtq-kompetensen inom skolan och förskolan i samråd med kommunstyrelsens kansli för mänskliga rättigheter samt stadsdelsnämnderna.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska i samarbete ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2016-01-01	2016-12-31	

Kompetensförsörjning och bemanning

Den kommunala förskoleverksamheten i staden bedöms ha ett rekryteringsbehov på cirka 1 200 barnskötare och förskollärare per år fram till 2024. För att nå upp till stadens mål att andelen förskollärare i egen regi ska vara 40 procent av personalen behöver staden rekrytera 500-600 förskollärare per år. Totalt väntas cirka 500 studenter examineras från närliggande lärosäten per år¹. Mot bakgrund av detta är det viktigt att behålla de förskollärare som redan idag arbetar på stadens förskolor. Förvaltningen har följt upp de senaste årens insatser och sammanställt förslag på åtgärder för att möta rekryteringsbehovet av förskollärare och barnskötare. De viktigaste åtgärdsförslagen för de kommande åren är:

- Förstärka samverkan med lärosäten för att öka antalet utbildningsplatser i regionen
- Utvärdera utfallet av lärarlönelyftreformen
- Årlig uppföljning och prognos och utfall av rekrytering av förskollärare.
- Utredda stadens förutsättningar för uppdragsutbildning av förskolläraryrket
- Utvärdera nuvarande satsning på vikarieersättning för den erfarenhetsbaserade förskolläraryrket
- Kompetensutveckling för att stödja förskollärare i deras pedagogiska ledarroll
- Collegeutbildning på gymnasienivå
- Utvärdera och förstärka förskolechefernas pedagogiska ledarskap

Erfarenhetsbaserad förskolläraryrket

Stockholms stad erbjuder tillsvidareanställda barnskötare i både fristående och kommunala förskolor möjlighet att vidareutbilda sig till förskollärare. Barnskötare söker på egna meriter till den reguljära erfarenhetsbaserade utbildningen på Södertörns högskola eller Stockholms universitet. I vissa fall har barnskötare sökt till andra lärosäten där utbildningen erbjuds på distans. Det är totalt 245 som börjat utbildningen och antalet deltagare har ökat kraftigt de två senaste åren. Fram till 2016 är det totalt 43 barnskötare som tagit förskolläraryrketsexamen på Södertörns högskola och 82 som fortfarande studerar. På Stockholms universitet är det 21 barnskötare som tagit förskolläraryrketsexamen och 51 som fortfarande studerar.

¹ Södertörns högskola, Stockholms universitet och Mälardalens högskola. Räknat på att 70 procent av programnybörjarna fullföljer sin utbildning och examineras.

Barnskötarutbildning

Under hösten 2016 utökades barnskötarutbildningen för tillsvidareanställda barnskötare utan pedagogisk grundutbildning på Midsommarkransens gymnasium från 30 till 60 platser. Från och med hösten har även vikarieersättning erbjudits de som deltar i utbildningen med stöd av stadens kompetensutvecklingssatsning.

Tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg

Under året har förvaltningen genomfört 104 tillsyner på fristående förskolor (45 tillsyner) och pedagogisk omsorg/familjedaghem (59 tillsyner). Det är 34 färre tillsyner än föregående år. I syfte att öka förutsättningarna för en likvärdig och rättsäker bedömning genomförs från hösten 2016 alltid tillsyn av två inspektörer eller en inspektör och en handläggare. Tidigare genomfördes flertalet tillsyner av en inspektör.

	2015	2016	Differens
Nya tillsyner	138	104	- 34
Uppföljningsbeslut	89	111	+ 22

Under perioden har beslut fattats i 70 av 104 tillsynsärenden och i dessa beslut har utdelats sammanlagt 112 förelägganden, 37 anmärkningar samt 32 avstående från ingripande. Vid tillsynen av 5 förskolor och 11 pedagogiska omsorger konstaterades inga brister.

Ett beslut om tillfälligt verksamhetsförbud har fattats, det gällde en pedagogisk omsorg och har senare hävts eftersom huvudmannen vidtagit rättelse. Därtill har nämnden fattat ett beslut om att återkalla godkännandet för en förskola. Beslutet har överklagats av huvudmannen.

Den vanligaste bristen i förskolor och i de pedagogiska omsorger som inspekterats gäller handlingsplaner och rutiner för det systematiska barnsäkerhetsarbetet. Andra brister är att alla barn inte ges undervisning av förskollärare, brister i det systematiska kvalitetsarbetet, brister i förskolornas modernmålsstöd samt felaktiga eller otydliga köregler.

Förvaltningen har också genomfört och fattat beslut i 111 uppföljningar av de brister som konstaterats vid tillsynen, 22 fler uppföljningsbeslut än föregående år. I cirka 86 procent av uppföljningarna har bristerna åtgärdats och ärendet avskrivits efter den första uppföljningen.

Anmälningar

Som en del i tillsynsarbetet inkommer anmälningar mot fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg. En anmälan kan utgöra en indikator i bedömningen av vilka enheter som ska prioriteras för tillsyn. Förvaltningen har tagit emot 114 anmälningar, 17 fler än 2015.

Under året har 12 anmälningar utretts genom tillsyn, de beslut som fattats i dessa ärenden redovisas under rubriken tillsyn. De beslut som hittills fattats i övriga anmälningsärenden har resulterat i att 35 anmälningar skickats till huvudmannen för utredning inom ramen för huvudmannens klagomålshantering, till annan instans, eller av annat skäl inte utreds. I

22 ärenden konstaterades ingen brist och i 10 ärenden har brister konstaterats. Bristerna i dessa 10 ärenden har resulterat i 6 förelägganden och 6 avstående från ingripande eftersom huvudmannen vidtagit rättelse under utredningsperioden. Flera beslut kan gälla ett ärende.

Godkännande av fristående förskolor

Under året har 15 ansökningar kommit in som gäller att starta nya förskolor. Två av dem har avslagits och fyra har beviljats, vilket har genererat 214 nya förskoleplatser. Nio av ansökningarna är under pågående handläggning. Antalet inkomna ansökningar och antalet nya förskoleplatser är på samma nivå som föregående år.

Det har även kommit in 21 ansökningar om permanenta utökningar på redan befintliga förskolor. Sex av dessa har beviljats och gett ett totalt tillskott på 67 platser, vilket är hälften så många som under 2015. Av inkomna ansökningar om permanenta utökningar är åtta under handläggning och två ansökningar har återtagits av den sökande.

Totalt har 281 nya platser skapats i nya förskolor och genom permanenta utökningar.

	Nya ansökningar förskola	Beviljade	Avslag	Antal platser
2016	15	4	2	214
2015	15	5	10	218

	Ansökningar om utökningar	Beviljade	Avslag	Antal platser
2016	21	6	5	67
2015	20	10	10	134

Utöver detta har det kommit in 31 ansökningar om tillfälliga utökningar under året, varav 10 har godkänts och 17 avslagits. I fyra ärenden är handläggningen inte avslutad. De tillfälliga utökningarna har bidragit med totalt 19 nya platser.

Språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan

Under våren sammanställdes ett stödmaterial för alla stadsdelsförvaltningar om barns språkutveckling. Stödmaterialen utgår från stadsdelsförvaltningarnas arbete med framgångsrika arbetssätt, förhållningssätt och teorier kring barns språkutveckling med fokus på modersmålsstöd och andraspråkutveckling. Materialet har skickats till alla stadsdelsförvaltningar som ett underlag för det fortsatta arbetet med barns språkutveckling.

Under året har tvådagarsutbildningen ”Flerspråkighet i förskolan” genomförts vid sex tillfällen med totalt cirka 200 pedagoger från kommunala och fristående förskolor. Utbildningen ger deltagarna baskunskaper i att arbeta språk- och kunskapsutvecklande med fokus på flerspråkighet i förskolan.

En fördjupningskurs i genrer och flerspråkighet har genomförts med deltagare från kommunala förskolor. Utbildningens syfte är att bidra till en större och djupare kunskap i hur man kan arbeta med genrer i förskolan och hur det kan användas i arbetet med de flerspråkiga

barnen. Därutöver har en rad föreläsningar, dialogmöten och workshops anordnats för kommunala förskolor.

Digitalisering i förskolan

I juni togs beslut om att inte förlänga avtalet med leverantören av de pedagogiska verktygen i Skolplattformen, vilket innebär att det inte blev något genomförande av det upphandlade systemet. Under hösten har en rad workshops genomförts för att kartlägga processer och kravdetaljer för införandet av Skolplattformens barn- och elevregister i förskolan. Arbetet fortsätter under våren och systemet kommer att driftsättas i slutet av 2017.

En målbild har tagits fram för digitaliseringen i den kommunala förskoleverksamheten tillsammans med stadsdelsförvaltningarna. Arbetet med ett förslag till it-kunskapscertifiering för verksamhetsansvariga kommer att påbörjas under 2017.

Förvaltningen har vidareutvecklat skolornas självskattning för it-mognad för att ta fram en webbaserad kvalitetsindikator (WKI) för förskolan. Projektet med att digitalisera arbetslagens självvärdering utifrån läroplanens uppdrag innebär att alla kommunala förskolor fick tillgång till den webbaserade kvalitetsindikatorn i maj. Verktöget mottogs positivt av pedagogerna och den enkät som genomfördes med chefer och ledare visade att projektet uppfyllde sina mål och att det finns stora förhoppningar om att WKI ska bidra till både likvärdighet och verksamhetsutveckling. I stort sett alla arbetslag på stadens cirka 600 kommunala förskolor har genomfört en digital självvärdering under året.

Förvaltningens digitaliserade egenkontroll

Förvaltningen har under året utvecklat och infört en digitalisering av den årliga egenkontrollen. Egenkontrollen är en del av tillsynen av de fristående förskolorna och enskilt driven pedagogisk omsorg.

Resultatet av detta är att förvaltningens administrativa arbete med egenkontrollen kortats med närmare 300 timmar till förmån för analysarbete av data som inhämtas digitalt. Det administrativa arbetet för de cirka 700 fristående anordnarna kommer också att minska eftersom årets egenkontroll sparas till nästa år så att de endast behöver lägga in förändringar.

Resultaten i egenkontrollen ligger till grund för förvaltningens risk- och väsentlighetsanalys. Målsättningen är att verktöget ska vidareutvecklas under 2017 så att all rapportering till SCB för de fristående verksamheterna kan ske via den digitala egenkontrollen.

Hyreskompensation

Från och med den 1 januari 2016 avskaffades stimulansbidraget för nya förskoleplatser som betalats ut till kommunala och fristående förskolor. I samband med det förändrades systemet med hyreskompensation för förskolor med hög hyra. Nivån för att erhålla hyreskompensation sänktes från 2 500 kr/kvm och år till 1 700/ kvm och år.

Under 2016 har förvaltningen fått in 221 ansökningar om hyreskompensation från fristående förskolor, 156 fler än förra året. Av ansökningar har 173 godkänts och 48 fått avslag, främst på grund av att ansökningarna inte kompletterats med fullständiga uppgifter eller på grund av dubbelansökningar. Totalt har cirka 31 mnkr betalats ut i hyreskompensation under året jämfört med cirka 7 mnkr för 2015. Under 2015 betalades även cirka 28 mnkr ut i stimulansbidrag till fristående förskolor.

Kommunal utvärdering

Under 2016 har utvärderingar genomförts av totalt 36 förskoleavdelningar/grupper i fem stadsdelsförvaltningar. Utöver Stockholms stads kvalitetsindikator har styrning och ledning varit ett fortsatt centralt område under vårterminen 2016. Utvärderingarna visade generellt att ledningen bör ge bättre förutsättningar för personalen att gemensamt diskutera och tolka innebörden av olika begrepp i läroplanen och i kvalitetsindikatorn. Ledningen bör även ge en tydligare återkoppling till varje arbetslag efter genomförd självvärdering i kvalitetsindikatorn.

I den kommunala utvärderingen saknade 10 av 109 avdelningar legitimerade förskollärare.

Avdelningschefer och förskolechefer i stadsdelsförvaltningarna har uttryckt att utvärderingarna varit till nytta och bidrar till verksamheternas kvalitetsutveckling.

Skolinspektionen

Skolinspektionen har under våren genomfört en regelbunden tillsyn av den kommunala förskoleverksamheten på huvudmannanivå i alla stadsdelsnämnder. De har även granskat utbildningsnämndens stadsövergripande ansvar för samordning och tillsyn. I det samlade beslutet från Skolinspektionen konstaterar de att staden uppfyller författningarnas krav som huvudman och att det inte framkommit några brister.

Förskoleundersökningen

Resultaten från 2016 års förskoleundersökning visar att 87 procent av vårdnadshavare i kommunala och fristående förskolor är nöjda med sitt barns förskola som helhet. När det gäller fristående förskolor är 89 procent nöjda. Andelen nöjda föräldrar i fristående förskolor är någon procent högre eller på samma nivå som de kommunala förskolorna i de olika frågeområdena.

Sverigefinska minoritetsfrågor

I oktober 2015 anställdes en koordinator för att utveckla den finskspråkiga förskoleverksamheten i staden. En rad aktiviteter har genomförts för att utveckla och revitalisera det finska språket hos finskspråkiga pedagoger i kommunala och fristående förskolor.

67 pedagoger har deltagit i fem workshops och en digitaliseringskonferens ”Kodning i förskolan”. Pedagogerna har använt digitala verktyg som surfplattor och robotar i den finska verksamheten. Pedagoger medverkade även på SETT-mässan och två pedagoger presenterade sitt gemensamma pilotprojekt på länsstyrelsens spridningskonferens.

Stadens finstalande pedagoger har startat ett nätverk dit även pedagoger från Köping, Gävle och Göteborg har bjudits in.

Utbud och efterfrågan; finskspråkig fristående förskola

Den 31 december 2016 fanns det 142 barn inskrivna i fristående förskolor med verksamhet helt eller delvis på finska. Samtidigt fanns det 27 lediga platser och det står 86 barn i kö till dessa förskolor.

2.2 Ekonomisk uppföljning

Tabell Ekonomisk uppföljning, förskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhets-avdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Fristående	2 726,5		54,3	-340,9	2 439,9	2 411,2	28,7
Totalt	2 726,5	0	54,3	-340,9	2 439,9	2 411,2	28,7

Förskoleverksamheten redovisar ett sammanlagt överskott mot budget om 28,7 mnkr. Överskottet beror huvudsakligen på låga kostnader för låglönesatsningen samt lägre kostnader än budgeterat avseende tilläggsbelopp och ersättning för barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Utfall jämfört med 2015

Utfallet för förskoleverksamheten har ökat med 101,3 mnkr jämfört med 2015. De ökade kostnaderna beror i huvudsak på att antalet barn inom fristående förskolor har ökat jämfört med föregående år. Fler barn genererar en högre kostnad för utbetalad peng samt en högre kostnad för socioekonomisk tilldelning, totalt är ökningen av peng och socioekonomisk tilldelning 141,4 mnkr. Andra poster som avviker från föregående år är bland annat att intäkterna avseende statsbidraget för maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder har minskat med 16,8 mnkr.

Utfall jämfört med prognos

Utfallet i bokslutet är 5,9 mnkr högre än det prognostiserade utfallet i tertiärrapport 1 och 6,2 mnkr högre än det prognostiserade utfallet i tertiärrapport 2. De ökade kostnaderna beror bland annat på att förvaltningen inte har sökt ersättning för hyreskompensationskostnaderna från stadsledningskontoret som prognostiserat. Detta genererade ökade kostnader om cirka 26,7 mnkr. Kostnaderna för tilläggsbelopp och ersättning för barnomsorg på obekvämt arbetstid har minskat jämfört med prognostiserat i tertiärrapporterna.

3 Grundskola och grundsärskola

Inklusive förskoleklass och fritidshem

3.1 Nämndens mål: Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat/Målbild

Lärare har höga förväntningar på eleverna, utgår alltid från läroplanens mål och kunskapskrav och arbetar utifrån beprövad erfarenhet eller vetenskaplig grund. Lärarna planerar gemensamt och eleverna får i förväg veta vilka mål de arbetar mot, hur undervisningen ska genomföras och vilka olika former för redovisning och bedömning som kommer att användas.

Återkopplingen till eleverna är en central del i undervisningen. Bedömning i formativt syfte, med avsikten att stärka elevens lärande, används både för att synliggöra och stödja elevernas kunskapsutveckling samt för att kontinuerligt bedöma, utveckla och förbättra undervisningen.

Kvalitativa analyser av resultat genomförs på alla nivåer för att utveckla verksamheten.

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
● Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen	82,4 %	81 %	83,9 %	82,1 %	82 %	82%
◆ Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	74,4%	69,9 %	81,2 %	77,9 %	79 %	79 %
◆ Andel elever som är behöriga till nationella program	82,4 %	77,6 %	89 %	85,3 %	89 %	88,5 %
■ Andel grundskolelärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	0,3 %				5 %	Öka
● Andel legitimerade lärare i grundskolan	74,3 %			72,3 %	62 %	62%
● Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 3	94 %	94 %	94 %	93 %	94 %	
◆ Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 3	94 %	93 %	95 %	94 %	95 %	
◆ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 6	94 %	94 %	94 %	93 %	96 %	
◆ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 6	95 %	93 %	97 %	96 %	97 %	
● Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 9	94 %	94 %	94 %	84 %	94 %	
◆ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska i åk 9	95 %	94 %	97 %	95 %	96 %	
◆ Meritvärde i årskurs 9	239,4 poäng	223,2	257	239,8 Poäng	240 Poäng	

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
  Andel elever som vid höstterminsslut i åk 1 kan läsa bekanta meningar i korta, elevnära texter genom att använda ljudningsstrategi och helordsläsning på ett delvis fungerande sätt	*				Sätts inför 2017	

* Det obligatoriska bedömningsstödet har använts för första gången under hösten 2016. Utfall finns ännu inte samlat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska ta fram en skolbiblioteksplan under 2016 i syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska verka för att fler skolor ansöker om att erhålla Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling" och att goda exempel på hur skolorna kan arbeta med hållbar utveckling sprids inom staden.	2016-01-01	2016-12-31	Fortsätter
  Utbildningsnämnden ska genomföra en särskild lässatsning riktad till barn i behov av stimulans för ökad läsförståelse.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska genomlysas stödet till barn i behov inom ramen för skolpengen i syfte att öka de tidiga insatser och öka skolresultatet för dessa elever, med en särskild analys utifrån genus.	2016-01-01	2016-12-31	Fortsätter
  Utbildningsnämnden ska professionalisera rollen som elevassistent genom satsningar på kompetensutveckling.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska revidera regler för intagning och plats i fritidshemmet och pedagogisk omsorg.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska säkerställa att varje skola har ett elevhälsoteam med tillgång till skolkuratorer, skolpsykologer, skolsköterskor och specialpedagoger så att stöd kan påbörjas inom rimlig tid.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska under året utreda hur elevernas tillgång till naturskolor kan stärkas.	2016-01-01	2016-12-31	Fortsätter
  Utbildningsnämnden ska utreda 1:1 satsning inom grundskolan	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda möjligheten att utöka antalet moderna språk, med exempelvis arabiska och kinesiska.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utveckla arbetet med studie- och yrkesvägledning mellan grundskolans skolformer och gymnasieskolans skolformer	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska fortsätta arbetet med att utveckla hbtq-kompetensen inom skolan och förskolan i samråd med kommunstyrelsens kansli för mänskliga rättigheter samt stadsdelsnämnderna.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska i samarbete ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2016-01-01	2016-12-31	
 Arbetet med att implementera it-strategin för ett bättre lärande fortsätter	2014-01-01	2016-12-31	
 En modell för övergången från grundskolans CSI-grupper ska prövas där förstärkt vägledning och rutiner för övergång till gymnasieskolan utvecklas	2016-01-01	2016-12-31	
 Erbjuder kompetensutvecklingsinsatser till ämnes-, modersmåls- och svenska som andraspråkslärare samt studiehandledare i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt	2016-01-01	2016-12-31	
 Erbjuder workshops kring ny lagstiftning och nya allmänna råd för nyanlända elever till skolledning, ansvariga för mottagande av nyanlända elever och elevhälsan	2016-01-01	2016-12-31	
 Fortsatt implementering av och uppföljning av planen för utveckling av fritidshem och Skolverkets allmänna råd samt initiera arbetet med en samlad skoldag	2015-01-01	2016-12-31	
 Följa upp hur skolorna arbetar med elevskyddsombud	2016-01-01	2016-12-31	
 Följa upp skolornas arbete, organisation och insatser av elevhälsoarbete samt intensifiera implementeringen av kvalitetsprogram för elevhälsoarbetet	2015-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Grundskolan arbetar tillsammans med gymnasieskolan för att vidga elevernas perspektiv när det gäller att se yrkesprogrammen som ett mer självklart alternativ inför val och väljande	2016-01-01	2016-12-31	
 Kompetensutveckling för alla studie- och yrkesvägledare med inriktningen normkritiskt perspektiv på vägledning	2016-01-01	2016-12-31	
 Måluppfyllelsen för elever med funktionsnedsättningar följs upp	2012-01-01	2016-12-31	
 Säkerställa att läromedel är anpassade för elever med särskilda behov och att lämplig teknik finns att tillgå för elever som är i behov av detta	2014-01-01	2016-12-31	
 Säkerställa tillgänglighet på webben för elever, vårdnadshavare och pedagoger med funktionsnedsättningar.	2012-01-01	2016-12-31	
 Utbytet mellan elever från de fem nordiska huvudstäderna fortsätter och gemensamma aktiviteter genomförs inom områdena kultur och idrott i Nordiska skolspelen	2016-01-01	2016-12-31	
 Utredda möjligheten till en modell med transferperioder och verka för överenskommelser mellan skolor om vad som gäller vid skolbyte	2016-01-01	2016-12-31	Fortsätter

3.1.1 Måluppfyllelse i den kommunala grundskolan

Betygsresultaten i årskurs 9 har för betygsmåtten andelen behöriga till yrkesprogram och andelen elever som nått kunskapskraven i samtliga ämnen tydligt minskat jämfört med 2015. Det genomsnittliga meritvärdet är på samma nivå som förra året.

Samtidigt som det finns en stor nedgång i två av betygsmåtten har det under läsåret varit en ovanligt stor ökning av antalet nyanlända elever till Sverige till årskurs 9 och endast några få procent av dem brukar bli behöriga under ett år i svensk skola. Betygsresultaten exklusive nyinvandrade (0-4 år) elever och elever med okänd bakgrund (Skolverkets benämning i officiell statistik) har ökat mellan 2015 och 2016 för samtliga betygsmått och det rör sig om relativt kraftiga förbättringar. Det kan konstateras att andelen behöriga exklusive nyinvandrade elever är 92,5 procent.

Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 har inte försämrats. En anledning kan vara att i detta betygsmått räknas inte de elever med som har noll i meritvärde och det är troligt att en hög andel av de nyanlända inte har fått betyg i något ämne. Exkluderas nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund har det genomsnittliga meritvärdet (17 ämnen) ökat från 247 till 255 mellan år 2015 och 2016. Därtill har det under de tre senaste åren skett en tydlig förskjutning i de satta betygen då en allt större andel elever får betygen A och B.

Därmed framträder olika bilder beroende på om analysen exkluderar eller inte exkluderar nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund. Slutsatsen är att det är nödvändigt att manövrera mellan dessa perspektiv. Att exkludera nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund är rimligt för att på så goda grunder som möjligt jämföra årets resultat med tidigare, eftersom det varit en extraordinär situation. Men faktum kvarstår, att en stor andel nyanlända elever kommit och utifrån faktiska omständigheter går de inte att räkna bort. Resultatet är att runt 250 fler elever är obehöriga till yrkesprogram jämfört med 2015 (det ökade antalet förklaras också av att det är något fler elever i årskurs 9 i år jämfört med 2015). I relativa tal är det 33 procent fler elever som är obehöriga jämfört med 2015. Denna kraftiga ökning får

konsekvenser i utbildningssystemet efter grundskolan, inte minst på gymnasieskolans introduktionsprogram.

Resultaten i årskurs 6 till 8 har inte förändrats nämnvärt jämfört med 2015 och det finns inga tydliga trender över tid.

De nationella provens resultat i matematik och de samhällsvetenskaps- och naturvetenskaps-orienterande ämnena har förbättrats i årskurs 9 jämfört med 2015. Framförallt är förbättringen i matematik anmärkningsvärt stor, från 84 procent godkända 2015 till 94 procent godkända 2016. Det kan finnas flera orsaker till förbättringar i de nationella provresultaten, varav en är att kunskapsnivån förbättrats. Det finns också en höjning av betygen i årskurs 9, men den förbättringen följer den generella trenden för i stort sett samtliga ämnen. Den mycket kraftiga förbättringen i matematikresultat på de nationella proven i årskurs 9 har även på motsvarande sätt skett i hela Sverige. En förklaring skulle kunna vara att det är en positiv effekt av matematiklyftet och en annan skulle kunna vara att det är en lägre svårighetsgrad på provet jämfört med förra året. Det är möjligt att förklaringarna samverkar, men det är troligt att svårighetsgraden på proven detta år har varit lägre med tanke på trender i landet i stort samt tendensen att Stockholms kommunala skolor i allt större utsträckning sätter högre betyg i matematik i förhållande till de nationella proven.

Resultatspridningen mellan skolor utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor och har förstärkts jämfört med tidigare. Exkluderas nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund visar dock de preliminära beräkningarna att spridningen inte har ökat. Sett över en dryg tioårsperiod ökar resultatskillnaderna kontinuerligt mellan skolor med höga och låga resultat.

I årskurs 9 har skillnaderna i betygsresultat mellan flickor och pojkar ökat stort jämfört med tidigare år, då trenden istället varit att skillnaderna minskat. Återigen kan, åtminstone delvis, skillnaden förklaras av att nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund i mycket stor utsträckning är pojkar. Samtidigt har flickornas resultat förbättrats jämfört med 2015. Utifrån ett socioekonomiskt perspektiv finns stora skillnader i resultat mellan flickor och pojkar i skolor med både mindre gynnsamma och bättre socioekonomiska förutsättningar när det gäller behörighet till yrkesprogram. Men pojkarnas resultat har försämrats mest i skolor med mindre gynnsamma förutsättningar (kvartil 3 och 4) och flickornas resultat har förbättrats förutom i skolor med minst gynnsamma förutsättningar. Det är också i denna grupp skolor (kvartil 4) där de största skillnaderna finns mellan flickor och pojkar och hälften av pojkarna är inte behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram.

Förvaltningen kan, liksom för 2015, konstatera att den största utmaningen för att förbättra betygsresultaten och öka likvärdigheten är att höja resultaten för elever, främst pojkar, på skolor med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Förvaltningen behöver fortsätta det långsiktiga systematiska utvecklingsarbetet och prioritera bland insatser. Grundläggande förutsättningar för det arbete som bedrivs är kompetensförsörjningen av lärare

och ändamålsenliga skollokaler. Det kompensatoriska uppdraget är fortsatt angeläget för att öka likvärdigheten mellan skolorna, mellan elever, mellan flickor och pojkar, och att ytterligare utveckla det kollegiala lärandet. De skolor som har störst utmaningar ska få fortsatt stöd i sitt utvecklingsarbete. Det utvecklingsarbete som pågår för att förbättra mottagandet och undervisningen för nyanlända elever är av största vikt i skolans utvecklingsarbete.

Nationella och internationella uppföljningar

I slutet av året publicerades resultaten från OECD:s internationella kunskapsmätning, PISA (Programme for International Student Assessment) och den internationella studien TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) som båda genomfördes 2015. PISA undersöker 15-åriga elevers kunskaper i naturvetenskap, läsförståelse och matematik. TIMSS undersöker elevers kunskaper i och attityder till matematik och naturvetenskap i årskurs 4 och 8. Efter att svenska elever tidigare år i stort har uppvisat sjunkande resultat i dessa studier är glädjande nog resultaten förbättrade och visar på ett trendbrott.

I PISA har svenska 15-åringar i absoluta mått förbättrat sig i jämförelse med senaste PISA, år 2012, både i läsförståelse, +17 poäng, och matematik, +16 poäng. I naturvetenskap är de uppmätta resultaten också högre, + 9 poäng, men ökningen är inte statistiskt säkerställd. I TIMSS är de genomsnittliga resultaten i matematik och naturvetenskap i årskurs 8 högre än förra gången TIMSS genomfördes och är tillbaka på 2003 års nivå. I både årskurs 4 och 8 presterar eleverna nu bättre i matematik än de gjorde i TIMSS 2011. Eleverna i årskurs 8 presterar också bättre i naturvetenskap. För eleverna i årskurs 4 är resultaten i naturvetenskap bättre än i TIMSS 2007 och på samma nivå som 2011.

När det gäller likvärdigheten har den dock försämrats jämfört med PISA 2006, men det ser något olika ut beroende på vilket kunskapsområde och vilken tidsperiod som analyseras. Men sammantaget visar vare sig PISA 2015 eller de två tidigare PISA-studierna på en förbättrad likvärdighet i svensk skola. I TIMSS framgår att elevernas socioekonomiska bakgrund, mätt i grad av hemresurser² för lärande, har fortsatt stor betydelse för hur de presterar i matematik och naturvetenskap. För årskurs 8 har skillnaden mellan elevers resultat beroende på grad av hemresurser för lärande ökat medan förhållandet för årskurs 4 är oförändrat sedan TIMSS 2011.

Skolverket identifierade redan 2009 att segregationen utgör en av fyra huvudsakliga orsaker till varför svenska elever presterar sämre i skolan idag i jämförelse med tidigt 1990-tal. Det fria skolvalet tillsammans med en ökad boendesegregation har lett till att det har blivit vanligare att elever med likartad bakgrund samlas på en skola. Detta har medfört ökade resultat-skillnader mellan skolor och att föräldrars utbildningsbakgrund får större betydelse. Positiva

² I årskurs 4 baseras indexet *Hemresurser för lärande* på frågor om antal böcker- och barnböcker i hemmet, tillgång till internetuppkoppling, tillgång till ett skrivbord som eleven kan använda och tillgång till eget rum. Dessutom ingår uppgifter om vårdnadshavarnas utbildningsnivå, yrkesstatus och antal apparater för digital informationshantering i hemmet. Det är samma frågor gällande årskurs 8 förutom att frågorna om barnböcker och vårdnadshavarnas yrkesstatus inte finns med.

kamrateffekter får därmed minskad betydelse och lärarnas förväntningar riskerar att sänkas på skolor med svaga socioekonomiska förutsättningar.

Både de internationella kunskapsmätningarna och Skolverkets analyser ligger därmed i linje med det som förvaltningen har identifierat och prioriterat i det fortsatta arbetet.

3.1.2 Arbeta för att nå målen i den kommunala grundskolan

Förutsättningar

Antalet elever i de kommunala grundskolorna ökade med cirka 2 000 jämfört med föregående läsår. Ökningen består främst av elever i årskurs 7-9 och beror både på befolkningsökningen och på förändringar i ålderskurvorna.

Höstterminen 2016 gick cirka 72 000 elever i Stockholms stads grundskolor i egen regi. Av dessa gick närmare 9 000 elever i förskoleklass. I årskurs 1-3 gick cirka 25 200 elever, i årskurs 4-6 var antalet elever cirka 20 600 elever och i årskurs 7-9 gick cirka 17 400 elever. Cirka 650 elever var mottagna i grundsärskolan vilket var likvärdigt med föregående år.

Antalet elever i de kommunala fritidshemmen (förskoleklass till och med årskurs 3) var cirka 32 800 elever vilket är en ökning med 1 000 elever jämfört med 2015. I fritidsklubb, en öppen fritidsverksamhet för elever årskurs 4-6, fanns cirka 10 160 elever, en ökning med cirka 700 elever sedan föregående år.

Förskoleklass

Under 2016 har cirka 8 900 elever börjat förskoleklass, vilket är en ökning med 340 elever jämfört med föregående år. Ökningen är stor jämfört med året dessförinnan som endast visade en marginell ökning med 60 elever. Det skolförberedande året i förskoleklassen har för många en avgörande betydelse när det gäller att stärka glädjen och lusten att lära. Undervisningen i förskoleklass ska ge eleverna förutsättningar att utvecklas i riktning mot kunskapskrav som senare kommer att ställas i den aktuella obligatoriska skolformen.

Av vårdnadshavarna har 82 procent uppgett att de är nöjda med hur övergången från förskolan har fungerat, en ökning med två procentenheter från föregående år. Nöjdheten med övergången har under de senaste åren stigit med en eller två procentenheter, den positiva utvecklingen kan vara resultatet av att samarbetet mellan förskola och skola har utvecklats.

Fritidshem

Under hösten 2016 var totalt 42 925 elever inskrivna i kommunala fritidshem och fritidsklubbar, en ökning sedan föregående år med 1 725 elever. Ökningen var förväntad då elevantalsökningen föregående år var störst i årskurserna F-3.

I den senaste brukarundersökningen framgår det att vårdnadshavarna i högre grad än föregående år är mer positiva till fritidshemmens verksamhet inom alla delområdena. Inom områdena aktivitet och lärande, trygghet och trivsel och inflytande har respektive område ökat

med fem procentenheter sedan föregående år. Även nöjdheten med sitt barns fritidshem och att rekommendera sitt barns fritidshem har ökat med tre procentenheter. Vårdnadshavarna har under de senaste åren uttryckt att de är mer nöjda med fritidshemmens utveckling. Nätverket för fritidshem och att fritidshem är ett av förvaltningens prioriterade områden kan ha varit bidragande till den positiva utvecklingen.

Grundsärskolan

Grundsärskolans resultat när det gäller kunskaper, normer och värden har följts upp i de årliga resultatdialogerna mellan grundskolechef och skolans skolledning. Tre av sju grundskoleområden har genomfört särskilda resultatdialoger för grundsärskolan för att ha ett särskilt fokus på uppföljningen av denna skolform.

En mall för uppföljning av kunskapsresultaten har tagits fram av förvaltningens grundsärskoleråd. Grundskolans ledning har beslutat att mallen ska användas av alla grundsärskolor som ett kvalitativt underlag för uppföljning på elevnivå såväl som uppföljning för att utveckla undervisningen. Uppföljningen ska göras minst en gång per termin. Mallen ska börja användas från och med den 1 januari 2017 och skolorna kommer att få stöd i implementeringen av denna.

Grundsärskolerådet har tagit fram ett observationsmaterial för att mäta kvaliteten i grundsärskolan och samtliga grundsärskoleklasser ska granskas av förvaltningens utvärderare i syfte att identifiera utvecklingsområden. Förvaltningen har hittills utvärderat 18 grundsärskolor av totalt 30 och fortsätter med utvärderingarna under våren. Det som hittills framkommit är att verksamheten generellt håller en hög kvalitet. Undervisningen är till stor del tydlig vad gäller mål, innehåll och struktur. Eleverna är i allmänhet trygga, möts av höga och realistiska förväntningar och det råder överlag god studiero. Lärarna är goda ledare som skapar en positiv atmosfär och handleder elevassistenterna. Undervisningen är individanpassad och sker oftast i lokaler i samma hus som grundskolan. Uppföljning, återkoppling och reflektion över lärandet är ett utvecklingsområde.

Framgångsfaktorer som hittills utkristalliserats är:

- Ett kraftfullt och tydligt pedagogiskt ledarskap
- Lokaler integrerade med grundskolan
- Lunch tillsammans med grundskolans elever
- Höga och realistiska förväntningar på eleverna
- Genomförande av undervisningen enligt en given, tydlig struktur
- Tydliga pedagogiska planeringar
- Tydlig ansvarsfördelning mellan lärare och elevassistenter.

Efter att samtliga grundsärskolor är granskade kommer en slutrapport med analys och slutsatser att skrivas i juni 2017.

System och strukturer för systematiskt analys- och utvecklingsarbete

Analysstöd till skolor

Som stöd till skolorna i deras analysarbete har förvaltningen tagit fram olika underlag. Inför läsårets resultatanalyser har skolorna fått alla resultatutfall på indikatorer för måloppfyllelse sammanställt på skolnivå. Alla resultat finns uppdelade per kön. Skolorna har också tillgång till nedbrutna resultat på bland annat klass-, ämnes-, kön- och lärarnivå i det digitala verktyget LIS. I anvisningarna inför skrivandet av skolornas tertiärrapporter och verksamhetsberättelser finns frågor/checklista som stöd i analysarbetet. Förvaltningen har tagit fram en mall för resultatdialoger i skolans arbetslag med tillhörande frågor som ska underlätta uppföljningen och analysen.

Skolorna har fått återkoppling på sina verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser från avstämningsgrupper vid årets början och på tertiärrapporter vid resultatdialogerna under hösten. Fokus är på det systematiska kvalitetsarbetet med kopplingen mellan mål, åtgärder/arbetssätt, uppföljningar och analyser. Förvaltningen har under året tagit fram en digital mappstruktur där varje skolas planer och rapporter samlas vilket ger en systematik och tillgänglighet för andra att ta del och lära av.

Utvärderingar av kvaliteten på undervisningen i nio kommunala grundskolor och åtta kommunala grundsärskolor samt två fristående skolor har genomförts av grundskoleutvärderarna. Ett utvärderingsarbete av stadens plan för utveckling av fritidshem visade att en plan behöver en tydligare struktur med syfte, tidsbestämda mål och valda arbetssätt samt hur och när uppföljning ska ske mot ett förväntat resultat.

En utvärdering av en skolas satsning på surfplattor visade vikten av att tydliga mål och syften med en satsning behöver kommuniceras och att skolledningens uppföljning av satsningen behöver finnas med från början. Det är också viktigt att skolan inte underskattar behovet att tekniskt och pedagogiskt stöd på ett tidigt stadium.

Utveckling av undervisningen/utbildningen

Under året har förvaltningen genomfört flera olika insatser i olika ämnesdidaktiska områden. Insatserna har utgått från den av nämnden beslutade FoU-strategin i kombination med de statliga matematik- och läsliften. Insatserna har fokuserats på systematiskt kollegialt lärande mellan lärare och skolor och har haft utgångspunkt i forskning och beprövad erfarenhet. Flera av insatserna har haft förstelärare och lektorer som undervisar i matematik, naturvetenskap, teknik, moderna språk och svenska som andraspråk som prioriterade målgrupper. En kartläggning har genomförts av vilka moderna språk som erbjuds.

Grundskolans lärarcoacher har i år coachat på tjugo grundskolor för cirka 300 lärare per termin, enskilt eller i grupp. Ämnesområde för coachningen har huvudsakligen varit ledarskap i klassrummet, didaktik och individualisering. Frågeställningar med didaktiskt fokus har ökat mot tidigare år.

Matematik

Sista året av Stockholmslyftet i matematik har påbörjats med 54 grundskolor som deltar vilket innebär att samtliga grundskolor nu har deltagit. Den utvärdering som pågått under hela projektet har avslutats. I slutrapporten framkommer bland annat att lärare har fått ökad tilltro till sina egna förmågor och ökad medvetenhet om undervisning och relation till eleverna som lett till ökad reflektion. 89 procent av lärare och 98 procent av rektorerna vill att det kollegiala lärandet ska fortsätta och bli en del i den ordinarie kompetensutvecklingsstrukturen.

Utmaningar och förutsättningar har varit att insatsen inte ska konkurrera med andra pågående insatser och att rektor har gett stöd och skapat strukturella förutsättningar. För att skapa kontinuitet och långsiktighet har förvaltningen fortsatt att erbjuda nätverk och seminarier för handledare som inte längre deltar i projektet. Förvaltningen har även anordnat ett antal seminarier, bland annat om bedömningsstöd för lärare som undervisar i matematik i årskurserna 1-3.

Litteracitets- och språkutveckling

Läsllyftet Stockholm har genomförts för andra året med ytterligare 19 deltagande grundskolor. Hittills har totalt 41 grundskolor deltagit. Skolorna har visat ett stort intresse för satsningen. Under hösten har ett forskningsprojekt inletts med Linköpings universitet för att följa arbetet. Insatserna bygger på erfarenheter från Stockholmslyftet i matematik och forskning kring karriärtjänster.

För 2016 har förvaltningen beviljats statsbidrag motsvarande tre tjänster för samordning av kompetensutveckling för mottagande av nyanlända. Insatsen blir en del av det språkutvecklingsprogram som tidigare tagits fram som syftar till att stötta grund- och gymnasieskolor i behovsanalys och kompetensutveckling i bland annat språk- och kunskapsutvecklande arbete. Grundskoleutvärderarna har följt ett antal nyanlända elevers skolutveckling och konstaterade att språkutvecklande arbetssätt och inkluderande förhållningssätt var framgångsfaktorer för lärandet.

Skolbiblioteksplan

En skolbiblioteksplan har tagits fram under 2016 i syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor. Utbildningsnämnden godkände planen i december.

PRIO (planering, resultat, initiativ, organisation) Stockholm

PRIO har under året arbetat med de skolor stadens grundskolechefer prioriterat utifrån skolornas behov. PRIO fokuserar på att utveckla skolornas interna processer och arbetssätt för att bereda skolornas ledning och pedagogiska personal möjlighet att utveckla verksamheten med det strategiska målet att varaktigt höja elevernas kunskapsresultat. Utöver den gängse uppföljning som görs av de skolor som genomgår PRIO-processen har förvaltningen genomfört en enkät rörande värdet av PRIO för rektorer. Enkäten gick till de 48 rektorer som på sin skola varit med om hela processen, alltså under tre terminer. Resultatet visar att rektorerna ser PRIO-processen som en viktig bidragande faktor när det gäller att skapa förutsättningar för utvecklingen av den pedagogiska verksamheten vid skolan. Rektorsenkäten

följdes därefter upp med en serie djupintervjuer och där förstärktes bilden av den positiva effekten av genomförandet av insatsen.

Fritidshem

Under det senaste året har förvaltningen fortsatt att utveckla fritidshemmets verksamhet i samverkan med skolan. Arbetet har utgått från tidigare identifierade utvecklingsområden, vilka är:

- Schemalagd planeringstid för både fritidshemmets undervisning och skolsamverkan.
- Tydliggjorda roller i samverkan mellan skolans och fritidshemmets pedagoger.
- Gemensamma utvecklingssamtal för skola och fritidshem.
- Implementering av Skolverkets allmänna råd för fritidshem.

En utveckling har skett inom tre av dessa områden men ett kvarstående utvecklingsområde är att tydliggöra roller för samverkan mellan förskoleklass, skola och fritidshem.

Utveckling av fritidshemmets kvalitet är ett av förvaltningens prioriterade områden och under året har nätverk för fritidshem fortsatt utvecklingsarbetet med att tydliggöra och synliggöra fritidshemmets uppdrag och verksamhet.

Som en fortsättning på genomförd implementering och uppföljning av *Plan för utveckling av fritidshem* och Skolverkets allmänna råd har förvaltningen under hösten anställt fyra samordnare för fritidshem. Dessa har till uppgift att stödja utvecklingen av fritidshemmets kvalitet och en samlad skoldag. Inledningsvis genomförs i samverkan med nätverken en inventering och kvalitetssäkring av goda exempel på arbetssätt. Arbetet är en del av det stödmaterial och de rekommendationer för fritidshemmets kvalitetsarbete som samordnarna ska ta fram och implementera under en treårsperiod. Vidare har samordnarna på rektorsmöten och nätverksträffar informerat om och gett stöd för implementeringen av den nya delen, Fritidshemmet, i Lgr 11.

Digitalisering för lärandet

Planeringsarbetet för införande av Skolplattformen har fortsatt. Det har bland annat handlat om att säkerställa att verktygen blir funktionella och användbara och att dokumentera olika användarprocesser för att tydliggöra vilka rutiner och rekommenderade arbetssätt som behöver tillämpas i de nya verktygen.

För grundskolorna kommer några av Skolplattformens delar att införas under 2017. Att avtalet med leverantören av de pedagogiska verktygen inte har förlängts innebär att etableringen inte kunnat genomföras som planerat. Skolwebben kommer att vara kvar under hela 2017 med eventuell förlängning tills övriga delar är på plats.

En majoritet av skolorna har nu för andra gången genomfört självskattning och tagit fram handlingsplaner för att öka den digitala mognaden och det digitala användandet. Många

skolor kan visa framsteg och upplever att verktyget för självskattning är ett stöd i det fortsatta digitala utvecklingsarbetet i skolan.

Förvaltningen har under hösten genomfört en förstudie om hur en 1:1-satsning av digitala enheter i grundskolan samt tillgång till digitala enheter i förskoleklass och fritidshem skulle kunna genomföras. I en rapport som presenterats för förvaltningsledningen beskrivs möjligheter och utmaningar för ett genomförande och utifrån denna kommer förvaltningsledningen att fatta beslut om den fortsatta inriktningen.

Vid uppföljning av samtliga genomförda resultatdialoger har slutsatsen dragits att digitalisering för lärandet utgör ett utvecklingsområde. Dock är variationen mellan skolorna ganska stor och vissa skolor har också kommit långt inom detta område.

Programmering

Projektet Programmering Stockholm initierades under vårterminen. Projektet syftar till att öka intresset för och kunskap om programmering bland både elever och lärare i grund- och gymnasieskolan. Projektet består av kompetensutvecklingsinsatser, FoU-projekt och forskning och genomförs tillsammans med olika aktörer. Tillsammans med Vetenskapens Hus har en utbildning i digitalt lärande, programmering och prova-på-aktiviteter genomförts. Utbildningen är nu en del av Vetenskapens Hus ordinarie kursutbud för lärare. Ett nätverk för lärare med stor kunskap och erfarenhet av programmering har skapats. Parallellt med insatserna pågår även kartläggning av vilka lärare och skolor som arbetar med programmering i syfte att undersöka vad som pågår för att öka kunskapen och sprida erfarenheter till fler lärare och skolor.

Studie- och yrkesvägledning

Förvaltningen har kompletterat stadens ”Kvalitetsprogram för elevhälsoarbetet inklusive lednings- och kvalitetssystem för elevhälsan” med ett kvalitetssystem för studie- och yrkesvägledning. Det innebär att i Stockholms stads skolor ingår professionen studie- och yrkesvägledare i elevhälsan. Arbeta för att fortsätta utveckla plan för studie- och yrkesvägledning pågår och underlaget ska istället utgöra ett stödmaterial i arbetet med studie- och yrkesvägledning för grundskolorna.

Nätverken för studie- och yrkesvägledare har haft fortsatt fokus på det kollegiala lärandet och utgör ett stöd för dem i deras yrkesroll. Under hösten har kompetensutvecklingen bland annat handlat om studie- och yrkesvägledning för nyanlända.

Professionalisering av rollen som elevassistent

Under 2016 har kurser anordnats för tillsvidareanställda elevassistenter i samtliga skolformer och 124 personer har genomgått grundkursen. Utöver detta har 30 personer genomgått en fördjupningsmodul i lågaffektivt förhållningssätt.

Utvärderingen visar att 80 procent av deltagarna var positiva och nöjda med utbildningens innehåll, föreläsarna, tidsåtgång och ansåg att det motsvarade förväntningarna och över 60 procent ansåg att de kommer ha direkt nytta av innehållet i sitt dagliga arbete.

Utvärderingen innehåller även synpunkter på kursens utformning framöver samt på hur personalgruppens arbete i skolan skulle kunna förbättras genom bland annat organisatoriska åtgärder. Deltagarna själva och deras arbetsledare är i det stora hela mycket nöjda med satsningen och önskar en fortsättning.

Elevskyddsombud

Förvaltningen har genom den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet följt upp att skolorna bjuder in elevskyddsombuden att delta i de lokala samverkansmötena (SVG) på enheterna samt huruvida eleverna ges information om riskerna i studiemiljön och hur riskerna kan undvikas. Cirka 30 procent av arbetsplatserna inbjuder elevskyddsombuden till SVG. Några arbetsplatser anger att de behöver utveckla arbetet med elevskyddsombuden och skapa rutiner för elevernas medverkan i SVG. Svarsfrekvensen på denna fråga är dock låg och området är ett tydligt förbättringsområde. Förvaltningen ska fortsätta att genomföra utbildningar för elevskyddsombud för att få fler elever intresserade av arbetsmiljöfrågorna och särskilt analysera frågan om elevskyddsombudens medverkan i arbetsmiljöarbetet.

Cirka 77 procent av arbetsplatserna svarade att medarbetare och elever får information om risker i arbetsmiljön samt hur dessa kan undvikas. Nästan 85 procent av arbetsplatserna ger också information om vilka faktorer som är främjande för en god arbetsmiljö. Enheterna och avdelningarna behöver göra upp egna rutiner för hur informationen om till exempel nya regler inom arbetsmiljöarbetet ska ges till personal och elever.

En skola för alla – ett inkluderande perspektiv

Förvaltningen har fortsatt att ge stöd till skolorna i arbetet med att skapa lärmiljöer för att kunna möta elevers olika behov. CSI-grupper (central grupp med särskilt inriktning) är till för de elever som har omfattande behov av särskilt stöd. För att utveckla kvaliteten i grupperna har kompetensutvecklingsinsatser genomförts i samarbete med KIND (Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet). Av totalt 14 grupper har 13 deltagit i satsningen där var och en har formulerat målsättningar utifrån sina utvecklingsbehov. Generellt gäller målen att skapa rutiner för ett systematiskt kvalitetsarbete som tydliggör framgångsfaktorer och utvecklingsområden för att eleverna ska uppnå sin fulla potential. De resultat som hittills kan noteras är att skolledarnas engagemang i kompetensutvecklingen är av stor betydelse och att en majoritet av skolledarna anser att förändringsprocesser har inletts i grupperna. Kompetensutvecklingen fortsätter under vårterminen 2017.

Förvaltningen har under året utrett skolornas förutsättningar att kunna ge varje elev stöd utifrån sina behov och har övervägt möjligheten att starta en skola med behandling i kommunal regi. Detta är dock inte juridiskt möjligt utan förvaltningen kommer att arbeta vidare med frågan på annat sätt tillsammans med berörda myndigheter.

Elevhälsa

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att utveckla elevhälsan och att förtydliga det förebyggande och hälsofrämjande perspektivet. I detta syfte har en inventering genomförts av vilka professioner, och i vilken omfattning, som ingår i varje skolas elevhälsoteam. I de årliga resultatdialogerna mellan grundskolechef och respektive skolas skolledning har elevhälsan följts upp, bland annat när det gäller frågor om värdegrund, rutiner och elevhälsoplan. Skolorna håller på och utvecklar elevhälsan, och har kommit olika långt, men det utgör ett långsiktigt arbete.

En start för arbetet ägde rum under hösten med en föreläsning av Petri Partanen, filosofie doktor och specialist i pedagogisk psykologi, riktad till alla skolledningar och elevhälsoteam. Med utgångspunkt i Partanens bok "Att utveckla elevhälsa" har respektive rektorsgrupp börjat diskutera och problematisera relaterade frågeställningar för att kunna utveckla elevhälsoarbetet. Detta arbete kommer att fortsätta under 2017, både på rektorsmöten och i gemensamma samlingar.

Idrott och hälsa

Det treåriga pilotprojektet för att kartlägga och utveckla ny kunskap om sambandet mellan kondition, levnadsvanor och högre studieresultat har nu nått halvtid. I projektet deltar idrottslärare från tio av stadens grundskolor och elever från årskurs 7. Det första resultatet som redovisades på skolledarmötet i september visar redan efter ett år ett tydligt samband mellan extra pulsträning i skolan och högre meritvärden. Eleverna som deltar har även fått besvara en livsstilsenkät, där det av resultatet framgår att eleverna sedan projektets start har ökat sitt intresse för idrott under fritiden. Som ett led i att väcka intresse för rörelsens betydelse för högre måloppfyllelse och hälsa har alla skolor fått i uppdrag att erbjuda elever mer rörelse i skolan.

Frånvaro

Den totala ogiltiga frånvaron i grundskolan under läsåret 2015/2016 uppgick till 1,41 procent jämfört med 1,43 procent 2014/2015. Förvaltningen har som stöd till skolorna sedan tidigare tagit fram en handlingsplan för hantering av elevers frånvaro tillsammans med en åtgärds-trappa vid ogiltig frånvaro. Stödmaterialet har under året uppdaterats och förtydligar den hjälp central förvaltning kan ge skolorna vid arbete med elever med hög frånvaro.

Alla grundskolor med årskurs 6-9 använder tjänsten Meddelande om ogiltig frånvaro som direkt meddelar hemmet, med sms eller e-post, om en elev är ogiltigt frånvarande.

Tjänsten Anmäl frånvaro via sms eller app är tillgänglig för alla grundskolor och appen har under läsåret utvecklats och är nu mer användarvänlig och enkel att använda.

En redovisning av varje skolas frånvaro har sammanställts varje månad och följts upp av ansvarig grundskolechef. Redovisningen omfattar giltig och ogiltig frånvaro på skol- och kommunnivå samt varje termin antal elever med hög frånvaro.

Pilotprojektet för samverkan mellan skola och socialtjänst, PPSS, inleddes 2013 och syftar till att öka skolnärvaron och förbättra skolresultaten för elever med hög frånvaro och låg måluppfyllelse i utvalda grundskolor. Under 2016 har cirka 20 skolor och drygt 100 elever i åtta stadsdelsnämndsområden deltagit i projektet. Enligt en genomförd utvärdering är det svårt att utläsa entydiga resultat när det gäller elevers skolnärvaro och skolprestationer eftersom upplägget för arbetet har sett olika ut. Kvalitativa data visar dock att arbetet har haft en positiv effekt för samverkan mellan skola och stadsdelsförvaltning och att deltagande elever har upplevt det som stödjande. Inför 2017 har ett ramverk för arbetet tagits fram, vilket kommer att underlätta uppföljningen.

Nyanlända och sent anlända elever

Stockholms grundskolor har under höstterminen tagit emot drygt 800 nyanlända elever. Under senare tid är de flesta nyanlända elever kommunanvisade kvotflyktingar som tidigare har varit i annan kommun. Det är numera färre ensamkommande elever och istället fler elever i de yngre åldrarna. Detta har inneburit att de kommunanvisade får olika boenden i stadsdelar, och börjar i skolor, som inte tidigare har tagit emot nyanlända elever. Södermalm är det stadsdelsnämndsområde som har tagit emot flest nyanlända elever under senare tid. Alla grundskolor med årskurs 7-9 tar emot nyanlända elever, har beredskap för att starta eller har startat förberedelseklasser, och eleverna i dessa åldrar hänvisas till skolor i innerstad/närförort.

Från och med höstterminens början har alla nyanlända elever i grundskolan och grundsärskolan börjat tas emot av mottagandeenheten för nyanlända elever, START Stockholm. Eleverna tas emot, kartläggs och placeras av START Stockholm. Alla elever som inte tidigare har träffat en skolsköterska kallas till hälsosamtal, vilket gäller elever födda 2010 och senare. Vårdnadshavare och elever får ett familjesamtal där de får information om det svenska skolsystemet, synen på kunskap, den relativa närhetsprincipen och det fria skolvalet.

Det stora antalet nyanlända barn och ungdomar har inneburit ett stort tryck på mottagandeenheten. Samtliga elever har fått en skolplacering men kartläggningen sker i efterhand. Under hösten har cirka 460 elever genomgått kartläggning, familjesamtal och hälsoundersökning. Extra personal har tagits in tillfälligt och rekryteringar av tillsvidareanställningar pågår.

För att ta del av varandras erfarenheter har skolor som tar emot nyanlända elever utökat sitt samarbete. Olika initiativ har även tagits för att eleverna ska kunna ta del av samhällslivet i stort och involveras i kultur- och närsamhället.

Lovskola och läxhjälp

Lovskola

Som ett led i att öka elevers måluppfyllelse erbjöd skolorna sommarlovskola till de elever i årskurs 4 till 9 som inte beräknades nå målen i ett eller fler ämnen eller inte uppnådde gymnasiebehörighet i årskurs 9. Totalt 835 elever deltog i sommarlovsskolan i årskurserna 6-9, varav över hälften gick i årskurs 9.

Förutom sommarlovsskola erbjöd skolorna även lovskola under övriga lov; sport-, påsk- och höstlovsskola.

Inom ramen för både sommar- och lovskola var de mest frekventa ämnena matematik, svenska som andraspråk, svenska och engelska.

Läxhjälp

Alla elever som inte beräknades att nå målen erbjöds läxhjälp i skolan eller i samverkan med fritidshemmet. 9 656 elever deltog i verksamheten i de skolor som sökte statsbidraget för hjälp med läxor. Läxhjälpn omfattar därmed cirka 15 procent av alla elever, vilket bedöms vara en rimlig nivå. Läxhjälpverksamhet bedrivs även i skolor som inte har tagit del av statsbidraget. I vissa skolor genomförs läxhjälp i samverkan med frivilligorganisationer.

Simskola

Simundervisning erbjuds de elever som inte beräknas nå målet för ämnet idrott och hälsa och där kunskapskravet för simning är att simma 200 meter. Under höstlovet samarbetade förvaltningen med idrottsförvaltningen om extra simundervisning. Idrottslärarna anmälde att 238 elever hade behov av mer simning för att klara målet. Av dessa deltog 153 elever och av dem klarade 26 procent simkunnighetskraven efter avslutad kurs och 43 respektive 47 procent klarade 25 meter bröst- respektive ryggsim under höstlovskursen.

Fördela resurser och insatser utifrån kvalificerad analys av skolornas behov

Riktat stöd till skolor

Förvaltningens satsning på skolor med störst utmaningar, fokusskolor, har följts upp i en rapport under vårterminen vilket redogjordes för i tertialrapport 2. Denna satsning omfattar idag 14 F-9-skolor och nio F-6-skolor, men uppföljningen omfattar främst F-9-skolorna som var de skolor som omfattades inledningsvis år 2012. I rapporten redovisas resultaten för läsåret 2014/2015. Sett till andelen behöriga i jämförelse över tid är det svårt att säga om resultaten har förbättrats på skolorna. I jämförelse mellan den förväntade andelen behöriga elever utifrån socioekonomiska förutsättningar och den verkliga andelen behöriga har ungefär hälften av skolorna ett högre värde och hälften ett lägre värde. Rapporten har nu kompletterats med resultaten för läsåret 2015/2016. Dessa resultat visar överlag en positiv bild när det gäller andelen behöriga jämfört med den förväntade andelen behöriga till gymnasiet. Där har 9 av 14 skolor högre resultat än det förväntade utifrån socioekonomiska förutsättningar.

När satsningar görs parallellt är det inte självklart att kunna dra några slutsatser om vilken effekt enskilda insatser ger. Det systematiska arbetet blir därför oerhört viktigt och skolan behöver kontinuerligt följa upp insatserna för att studera effekterna på elevers lärande. Linnéuniversitetet som bedriver följeforskning på fyra av skolorna kommer att avsluta forskningen vid årsskiftet och en slutrapport kommer att tas fram under våren.

Förvaltningen behöver fortsätta att stödja skolor med störst utmaningar, men arbetet med nämnda fokusskolor upphör vid årets slut och stödet kommer därefter att utformas på annat sätt.

Organisation för god pedagogisk verksamhet

Rektorer och biträdande rektorer har en nyckelroll för statligt reglerade och läroplansstyrda verksamheter. Uppdraget är att skapa en skola av god kvalitet för alla, där de nationella målen uppfylls och där lärandet upplevs som meningsfullt, stimulerande och tryggt. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal har rektor enligt läroplanerna det övergripande ansvaret för verksamheten. Utifrån dessa förutsättningar och med de förutsättningar som huvudmannen ger är det rektor som, tillsammans med lärarna, ska ge skolarbetet struktur och innehåll.

Förvaltningen har fortsatt att se över rektorers arbetsmiljö för att fokusera på de uppdrag som rektor har. För att hålla en stringens med att se till att alla grundskolor arbetat med de prioriterade områdena har skolledarmöten och internat koncentrerat på grundskolans prioriterade områden. Inledningsvis under året genomfördes ett skolledarinternat där plattformen för de prioriterade områdena elevhälsa, fritidshem och nyanlända planerades. Som ett resultat av det anställdes fyra fritidshemssamordnare med uppdrag att utveckla och kvalitetssäkra fritidsverksamheten, och en gemensam elevhälsodag för skolledning och elevhälsoteam genomfördes som ett led i att följa upp skolans elevhälsoplan och uppdrag. Uppdraget kring nyanlända har under året förändrats utifrån behov och situation där START Stockholm har utvecklat sitt arbete och har en tätare kontakt med skolorna för att de nyanlända ska beredas skolplatser inom alla stadens grundskolor.

Under skolledarmöten där rektorer och biträdande rektorer deltagit har det i tvärgrupper diskuterats och utbytts tankar kring hur elevhälsan kan utvecklas på skolan. Även vikten av hur rörelse kan bidra till ökad måluppfyllelse har resulterat i att elever inför kommande år ska erbjudas mer rörelse som är pulshöjande.

Vid de årliga resultatdialogerna som har till syfte att följa upp respektive skolas resultat och arbetsmetoder för elevers ökade måluppfyllelse har det framkommit ett gemensamt utvecklingsbehov kring digitalisering i skolan.

I samverkan med stadsdelsförvaltningarna arbetar respektive grundskoleområde med de lokala utvecklingsplanerna (LUP) som har i uppdrag att bland annat trygga övergången från förskolan till grundskolan. Utbildningsförvaltningen samarbetar med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning kring Community Schools eller Community Centers där skollokaler används som en resurs för exempelvis lokalt föreningsliv, utbildningar och kulturverksamhet.

3.2 Nämndens mål: Alla elever har en god lärmiljö

Uppfylls delvis

Förväntat resultat/Målbild

Alla i skolan känner sig trygga och kan fokusera på sina arbetsuppgifter. Det finns tydliga och kända rutiner på skolan för hur man ska hantera olika situationer, exempelvis frånvaro och olika former av kränkningar. Medvetenheten om den fysiska miljöns betydelse för en trygg och kunskapsstödjande arbetsmiljö är hög. Skolan har god samverkan med socialtjänst och polis samt andra relevanta aktörer.

	Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
	 Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	82 %	86 %	79 %	82 %	86 %	86 %
	 Andel elever F-klass nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	85 %	83 %	86 %	84 %	90 %	
	 Andel elever åk 2 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.	74 %	72 %	76 %	66 %	67 %	
	 Andel elever åk 2 nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	88 %	88 %	89 %	89 %	90 %	
	 Andel elever åk 5 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	64 %	66 %	63 %	59 %	65 %	
	 Andel elever åk 5 nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	86 %	89 %	84 %	85 %	90 %	
	 Andel elever åk 8 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	53 %	57 %	50 %	48 %	90 %	
	 Ogiltigt frånvaro i grundskolan	1,4 %			1,4 %	1,4 %	
	 Andel elever i årskurs 2, som inte har utsatts för kränkande behandling eller trakasserier	64 %	63 %	67 %		*	öka
	 Andel elever i årskurs 5 som känner till sina rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	81 %	83 %	79 %		*	fastställs 2016
	 Andel elever i årskurs 5, som inte har utsatts för kränkande behandling eller trakasserier	72 %	71 %	74 %		*	öka
	 Andel elever i årskurs 8 som känner till sina rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	47 %	51 %	44 %		*	fastställs 2016
	 Andel elever i årskurs 8, som inte har utsatts för kränkande behandling eller trakasserier	76 %	74 %	80 %		*	öka

* Underlag saknades för att anges årsmål 2016. Utfallet ligger till grund för årsmål 2017.

3.2.1 Trygghet och studiero

Det sammanfattande resultatet för trygghet och trivsel i brukarundersökningarna visar en förbättring för samtliga årskurser även om förändringarna är små. Notera att resultatet från årets index består av fyra frågor och därför inte kan jämföras med föregående års index som bestod av ytterligare en fråga. Trots att årets resultat gällande upplevelsen av att kunna arbeta

i lugn och ro generellt sett är låga, uppgav fler elever (oavsett årskurs) i jämförelse med år 2015 att de kan arbeta i lugn och ro.

I syfte att utveckla det främjande och förebyggande arbetet kring kränkande behandling har förvaltningen tagit fram en ny mall för anmälan till huvudmannen och nya rutiner kring detta. Rutinerna omfattar också hur förvaltningen ska följa upp anmälda kränkningar i syfte att ge stöd och säkerställa att skolan vidtagit åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Förvaltningen har beslutat att den nya mallen och rutinerna ska börja användas från och med den 1 januari 2017.

Statistik kring anmälningsfrekvensen från skolan till huvudmannen har följts upp i återkoppling till grundskolechef och detta kommer framöver att redovisas två gånger per år.

Området trygghet och studiero kommenteras ytterligare i bilaga 8, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2016.

3.3 Nämndens mål: Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat/Målbild

Med ökad ålder ökar elevers delaktighet i planering och uppföljning. Eleverna får genom detta en god kännedom om sin prestationsförmåga i förhållande till målen. Detta leder till att eleverna utvecklar en positiv attityd till lärande och ser sin egen ansträngning som betydelsefull.

Arbetet för att eleverna ska förstå progressionen i lärandet synliggörs i lärandemiljön genom exempelvis kontinuerlig feedback från lärarna och andra bedömningsunderlag.

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
 Andel elever i åk 8 som anser att de har inflytande i skolan	60 %				*	64 %
◆ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	73 %	74 %	72 %	74 %	85 %	
  Andel elever åk 8 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	53 %	58 %	51 %	49 %	70 %	
◆ Andel vårdnadshavare F-klass nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	76 %	76 %	77 %	68 %	80 %	
◆ Andel vårdnadshavare fritidshem nöjda med – det inflytande mitt barn har över fritidshemmets aktiviteter	72 %	70 %	74 %	66 %	80 %	
◆ Andel vårdnadshavare åk 2 nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	71 %	69 %	72 %	71 %	83 %	

* Underlag saknades för att anges årsmål 2016. Utfallet ligger till grund för årsmål 2017.

3.3.1 Elevernas inflytande

I brukarundersökningens delar om inflytande är det överlag små förändringar jämfört med tidigare år. Andelen elever som uppger att de vet vad de ska kunna för att nå målen har höjts något men är fortfarande låg, särskilt i årskurs 8.

Området kommenteras i bilaga 8, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2016.

3.4 Nämndens mål: Eleverna upplever och deltar i kulturlivet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever får ta del av professionella kulturupplevelser. Kultur, estetiska läroprocesser och eget kreativt skapande är en integrerad del i lärandet.

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Arsmål 2016	KF:s årsmål 2016
 ♀ Andel elever i åk 5 nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författarbesök, teater, konserter och museibesök).	75 %	75 %	75 %	65 %	70 %	
 ♀ Andel elever i åk 8 nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författarbesök, teater, konserter och museibesök).	54 %	54 %	55 %	39 %	50 %	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna har ett gemensamt ansvar för att alla barn i stadens förskolor och skolor ska komma i kontakt med minst en professionell kulturupplevelse per termin.	2016-01-01	2016-12-31	
 Kultur i ögonhöjd, program för barn- och ungdomskultur, implementeras	2015-01-15	2016-12-31	

Resultaten för indikatorerna ovan visar på en stor förbättring i jämförelse med förra året när det gäller andelen elever som är nöjda med de kulturupplevelser som de får ta del av i skolan. Detta gäller i både årskurs 5 och 8.

Arbetet med kulturfrågor har utgått från stadens program för barn- och ungdomskultur ”Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga”. Utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen har samverkat för att underlätta kontakterna och öka samarbetet mellan skolan och kulturlivet.

Utbildningsnämnden har samordningsansvaret för webbplatsen Kulan som är tillgänglig för personal inom alla skolformer. Berörda förvaltningar har fortsatt att utveckla Kulan.

Från Statens kulturråd har nämnden beviljats 11 mnkr för Skapande skola läsåret 2016/2017. Av redovisningen för läsåret 2015/2016 framgår att skolorna fortsätter att utveckla sitt arbete med de estetiska lärprocesserna i undervisningen i syfte att nå förbättrade resultat. Skolorna kopplar arbetet med kultur till skolans mål och de ser kulturen som en stor möjlighet inom ramen för skolans uppdrag att arbeta med processer som ger alla elever möjligheten att på olika sätt arbeta för högre måluppfyllelse. Till exempel befäster och fördjupar skolorna i allt högre omfattning kunskaper genom olika kulturaktiviteter.

Arbetet med kultur har främjat skolans uppdrag och utvecklar elevernas möjligheter till kommunikation på olika sätt. Skolor har gett nyanlända elever möjlighet till kulturupplevelser, vilket ofta är deras första kontakt med kultur, exempelvis har teaterupplevelser gynnat språkutvecklingen. Nyanlända elever uppges komma snabbare in i skolans verksamhet och elever med olika funktionsnedsättningar ges fler möjligheter att uttrycka sig. Skolor har visat att insatserna gett eleverna fördjupade kunskaper inom olika ämnen, till exempel i matematik och naturvetenskap.

På webbplatsen Kulan finns 415 registrerade kulturombud inom grundskolan och 116 inom gymnasieskolan. Kulturombudsträffar för stadens grundskole- och gymnasielärare har genomförts ett flertal gånger under vår- och hösttermin. En större satsning på att visa Kulans utbud genomfördes under två dagar i september då utbudsdagarna, Kolla Kultur, genomfördes i samarbete med Stockholms läns landstings kulturförvaltning. Bloggen på Kulan är en av de mest lästa bloggarna på Pedagog Stockholm.

Barn och böcker med tävlingen ”En bok i världen” är en del av stadens läs- och språksatsning och har anordnats av förvaltningen i samarbete med Stockholms stadsbibliotek, Stiftelsen Skansen och ALMA (Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne). Den vänder sig till stadens alla grundskolor i årskurs F-6 och syftet är att locka till läsning av barnbokslitteratur från olika delar av världen. Uppdraget har genererat ett stort engagemang för läsning i skolorna kopplat till skolans måluppfyllelse. Läsåret 2015/2016 anmälde sig 234 klasser från 59 grundskolor till tävlingen. Tillsammans lånade och läste eleverna 6 926 böcker med 114 olika titlar och arbetade utifrån temat ”Glädje och sorg”.

Under 2016 har Stockholmskällan lanserat en ny webbplats stockholmskallan.stockholm.se med ökad tillgänglighet i mobila enheter. Arbetet med Stockholmskällans innehåll har ökat antalet källmaterial som synliggör hbtq, migration, minoriteter och människor med funktionsnedsättningar i Stockholms historia. Det pedagogiska delaktighetsprojektet ”Välkommen till min plats” har genomförts i samarbete med Wikimedia Sverige. Elever från grundskolans årskurs 1 till och med gymnasiet har sökt och delat kunskap om sin plats.

3.5 Övrigt – grundskola och grundsärskola

Skolval

Stadens främsta verktyg för information om förskoleklassvalet är www.stockholm.se/skolval med länk till Hitta och Jämför skolor. Vårdnadshavare till 11 468 folkbokförda sexåringar i Stockholms stad kunde i början av året göra sitt val till förskoleklass via en webbaserad e-tjänst eller via blankett. Inför valperioden skickades även ut en broschyr med information om skolvalet. Av antalet ansökningar kom 90 procent via den webbaserade e-tjänsten och 10 procent via blankett. Totalt antal ansökningar till förskoleklass var 9 612.

Skolvalet omfattar grundskolans alla årskurser och det totala antalet sökande i Skolval 2016 var 13 628, varav 86 procent ansökte via e-tjänsten. Andelen vårdnadshavare som väljer den webbaserade e-tjänsten har successivt ökat från 2010 när tjänsten infördes.

Även antalet fristående grundskolor anslutna till e-tjänsten fortsätter att öka. Utöver de kommunala grundskolorna fanns i år 39 fristående grundskolor med i tjänsten.

I Skolval 2016 utvecklades ett systemverktyg som ska vara till stöd i platsfördelningen till förskoleklass och grundskolan enligt en ny urvalsgrund, Relativ närhet. Verktöget förbättrade och förenklade antagningsprocessen för skolorna samt skapade en förbättrad tydlighet och transparens gentemot vårdnadshavarna när det gäller att förklara varför ett barn fått plats på en viss skola.

Inför Skolval 2017 vidareutvecklas de administrativa systemstöden för platsfördelningen till förskoleklass och grundskolan med att ha mer automatiserade processer. Ambitionen är även att skapa en gemensam samordnad ansöknings- och antagningsprocess i Stockholm med fristående skolor.

Skolpliktsbevakning

De kommunala skolorna har ansvaret för att bevaka att alla skolpliktiga barn har en skolplacering. Under 2016 har förvaltningen genomfört central skolpliktsbevakning en gång per månad. Där redovisas antal elever som inte har en registrerad skolplacering. Under året har det varje månad varit cirka 900 elever som inte hade någon registrerad skolplacering. Utöver dessa tillkommer cirka 1 700 elever som är registrerade som ”elev i utlandet”, men där det i flera fall inte är fastställt att eleven befinner sig i utlandet. En förklaring till att elever saknar skolplacering kan vara den stora rörligheten bland elever i Stockholmsregionen, genom bland annat den stora ökningen av nyanlända elever. Det är angeläget att utreda orsakerna till varför elever saknar skolplacering och under hösten har förvaltningen beslutat om nya arbetssätt för att skapa förutsättningar för att utreda orsakerna till att elever inte har en registrerad skolplacering. Kontinuerligt uppföljningsarbete pågår för att komma tillrätta med detta.

Stockholms stad ska ha kännedom om de stockholmselever som har betydande frånvaro och som går på fristående skolor. De fristående skolorna är skyldiga att lämna uppgifter om detta

till Stockholms stad. Hemkommunen har ett ansvar för att bevaka att dessa elever får sin utbildning tillgodosedd samt att skolplikten fullgörs. Under 2016 handlades 400 elevärenden som i genomsnitt följdes upp var sjätte vecka.

Skolinspektionens regelbundna tillsyn 2016

Skolinspektionens regelbundna tillsyn har resulterat i beslut för Stockholms stad som huvudman för fritidshem, förskoleklass och grundskola samt grundsärskola. De områden där staden har fått förelägganden är *Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna* när det gäller förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshemmet samt *Utveckling av utbildningen vid skolenheterna* när det gäller grundsärskola. I separat ärende till utbildningsnämnden redogör förvaltningen för de åtgärder som är genomförda och som kommer att genomföras utifrån Skolinspektionens konstaterade brister.

Kommunikation med och insyn i fristående grund- och gymnasieskolor

Under året har 12 insynsbesök i fristående grundskolor och 25 motsvarande besök i fristående gymnasieskolor genomförts. Dessutom har ett tiotal skolbesök gjorts i samband med förvaltningens ambition att få fler fristående grundskolor att ansluta sig till stadens e-tjänst för att söka grundskola och förskoleklass.

De fristående skolorna har angett att prioriterade aktiviteter har varit att hitta behöriga lärare och ändamålsenliga lokaler. Att hitta idrottssalar inom rimligt avstånd är fortsatt den största utmaningen när det gäller lokaler.

Arbetet med att öka studieron i klassrummen och att stärka lärarnas kompetens genom olika varianter av kollegialt lärande uppges ha gett positiva resultat på flera skolor men fortsätter att vara ett prioriterat utvecklingsområde. Även skolornas kvalitetsarbete fortsätter att utvecklas positivt även om det på vissa håll sker från en blygsam nivå. Skolorna uppger i de flesta fall att de vet vad som behöver utvecklas och vad skolan är bra på i sin verksamhet.

Elevhälsa är ett område där tillgänglighet och ambitioner varierar mycket. På vissa skolor har eleverna tillgång till skolsköterska endast någon enstaka timme per vecka, på andra skolor finns skolsköterska tillgänglig alla dagar i veckan. Samma ojämna förhållande gäller för tillgången på kurator och psykolog. Begränsade personalresurser på vissa skolor innebär att de lagstadgade uppgifterna för elevhälsoteamet är svåra att hinna med.

Under året har förvaltningen genomfört två ordinarie informationsmöten för respektive fristående grundskolor och fristående gymnasieskolor. Vidare har de vid olika tillfällen bjudits in för information om tilläggsbelopp. Dessutom har förvaltningen under året genomfört ett tiotal informationsmöten om skolvalet till förskoleklass och grundskola.

Branschrådet för grundskola med representation från kommunala och fristående grundskolor har haft tre möten.

Tillsyn av fristående fritidshem som inte tillhör någon skola samt utökad insyn i fristående fritidsklubbar

Uppföljning av tillsynbeslut har skett på två fristående fritidshem, vilket resulterat i föreläggande för båda huvudmännen att anställa lärare med inriktning mot arbete i fritidshem. Två anmärkningar som gällde avsaknad av ordningsregler samt bristfällig samverkan med elevernas skola är avskrivna. Två anmälningar mot en huvudman har resulterat i två anmärkningar kring huvudmannens förutsättningar att skapa en trygg miljö samt brister i rutinen för hur klagomål tas emot och utreds. Nya riktlinjer för fristående fritidshem är framtagna och beslutade. Tillsyn av fristående fritidshem och utökad insyn i fristående fritidsklubbar är planerad till 2017.

Jämförelse av resultat med mera mellan fristående och kommunala grundskolor i Stockholm 2013-2016

Elevantalet i grundskolor i Stockholms stad (Skolverket läsåret 2015/2016) var totalt 86 335 elever, varav 60 660 elever i kommunala skolor och 25 675 elever i fristående skolor.

Tabell 1 Kunskapsresultat i årskurs 9 2013-2016 – grundskolor i Stockholm (Källa: Skolverket)

Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
Läsår	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Andel elever (%) som uppnått målen i alla ämnen, totalt	78,1	83,0	82,8	77,0	77,9	74,4
Flickor	81	85	85	78	79	81
Pojkar	75	81	80	76	77	69
Svensk bakgrund	84	89	87	86	89	88
Utländsk bakgrund, födda i Sverige	69	75	78	70	70	74
Utländsk bakgrund, födda utomlands	61	66	74	50	51	52
Vårdnadshavare med förgymnasial eller gymnasial utbildning*		69	72		66	67
Vårdnadshavare med eftergymnasial utbildning	85	91	89	88	89	89
Exklusive nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund	79**	84	83	80**	83	83
Genomsnittligt meritvärde åk 9	238,1***	255,3	254,9	225,2***	239,8	239,4
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram	90,4	91,6	91,7	85,7	85,3	82,4

*Tidigare redovisades vårdnadshavare med förgymnasial respektive gymnasial utbildning som två separata kategorier. Från och med 2015 är de hopslagna till en kategori.

**Siffrorna avser enbart exklusive nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund.

***Från och med 2015 redovisar Skolverket det genomsnittliga meritvärdet baserat på 17 ämnen istället för som tidigare 16 ämnen. Det gör att siffrorna för 2014 inte är jämförbara med tidigare år.

Tabell 2 Förutsättningar grundskola, 2014-2016 (Källa: Skolverket)

Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
Läsår	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Elever per lärare	13,1	13,0	13,4	14,1	13,0	13,0
Andel lärare (%) med pedagogisk högskoleexamen	64,5	64,5	65,2	85,2	85,2	85,5

De fristående grundskolorna i Stockholms stad har genomgående bättre resultat i årskurs 9 än de kommunala grundskolorna för de tre redovisade resultatmåttens genomsnittligt meritvärde, andel behöriga till yrkesprogram och andel elever som uppnått minst godkänt betyg i alla ämnen. Skillnaderna i resultat mellan fristående och kommunala grundskolor har ökat sedan föregående år. En bidragande förklaring till det är den stora andelen nyanlända elever som kommit till Stockholm under året, och de allra flesta av dessa har kommit till de kommunala grundskolorna. När det gäller resultaten för nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund (Skolverkets definition för officiell statistik) är det inte någon skillnad mellan fristående och kommunala grundskolor. Noteras bör också den stora resultatskillnaden mellan flickor och pojkar på kommunala grundskolor jämfört med tidigare år. Även här är en stor del av förklaringen antalet nyanlända elever under året eftersom omkring 85 till 90 procent av dessa är pojkar.

Lärartätheten på fristående och kommunala skolor är på samma nivå, men andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är klart högre på kommunala grundskolor.

Nationella prov

Tabell 3 Andel elever som uppnått kravnivån på samtliga delprov (årskurs 6) och som har godkänt provbetyg (årskurs 9) i nationella prov, 2015-2016 Källa: Skolverket

Ämne	Årskurs 6				Årskurs 9			
	Fristående grundskolor		Kommunala grundskolor		Fristående grundskolor		Kommunala grundskolor	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Engelska	97,4	97,4	97,0	97,1	98,4	98,9	97,8	97,9
Matematik	92,4	92,7	93,9	94,1	88,7	94,4	84,6	94,2
Svenska	97,3	96,7	97,5	96,8	98,4	97,8	97,9	98,2
Svenska som andraspråk	85,1	83,6	84,8	81,5	89,9	85,0	77,7	77,7

I årskurs 6 är det små skillnader i provresultaten mellan fristående och kommunala grundskolor. Det är inte heller några större förändringar i provresultat mellan 2015 och 2016.

Även i årskurs 9 har de fristående och kommunala grundskolorna resultat på samma nivå, förutom i svenska som andraspråk, där de fristående grundskolorna har ett högre resultat. I matematik är resultaten klart högre 2016 jämfört med 2015, och samma trend finns också i riket. För övriga ämnen är resultaten på samma nivå 2015 som 2016.

Brukarundersökningen – jämförelse mellan kommunala och fristående grundskolor

Under våren 2016 har brukarundersökningar genomförts inom grundskola, oavsett huvudman. Antalet svarande är betydligt fler i de kommunala skolorna än i de fristående skolorna. I exempelvis årskurs fem var svarsfrekvensen 90 procent för de kommunala skolorna, vilket motsvarar strax över 5 600 elever och 88,5 procent svarande för de fristående, vilket motsvarar strax över 930 elever.

Liksom tidigare år är det större skillnader mellan kommunala och fristående skolor när det gäller svar från föräldrarna till elever i årskurs 2 än när det gäller årskurs 2-elevers svar. Bland elevernas svar är det knappt några skillnader mellan regiform. Det skiljer genomgående någon procentenhet mellan svaren förutom för påståendet *Jag använder ofta digitala verktyg/verktyg/hjälpmedel som till exempel dator, läsplatta, smartboard, smartphone i mitt skolarbete* där andelen elever som instämmer är betydligt högre i kommunala skolor i jämförelse med fristående skolor (50 procent jämfört med 39 procent för de fristående).

Föräldrar till elever i årskurs 2 kommunala skolor är däremot, liksom tidigare år, mindre nöjda med sitt barns skola än föräldrar med barn i fristående skolor. Den största skillnaden mellan föräldrarnas svar gäller påståendet *Mitt barn kan arbeta i lugn och ro på lektionerna* (71 procent för de fristående jämfört med 55 procent för de kommunala).

Föräldrar till elever i årskurs 2 är mindre nöjda än sina barn. I de kommunala skolorna gäller det särskilt för påståendet om att arbeta i lugn och ro på lektionerna (74 procent av eleverna jämfört med 55 procent av föräldrarna). Föräldrarna är också mindre nöjda med skolan, oavsett regiform, än barnen (för kommunala skolor 79 procent för vårdnadshavarna och 93 procent av eleverna och för fristående skolor 86 procent av föräldrarna och 94 procent av eleverna). Fenomenet att eleverna är ungefär lika nöjda oavsett regiform medan föräldrar med barn i fristående skolor är mer nöjda än föräldrar med barn i kommunala skolor har syns de senaste åren.

I årskurs 5 är andelen positiva svar något högre bland elever i kommunala skolor, om än med några undantag. I årskurs 5 brukar detta förhållande variera mellan åren. Störst skillnad, till de fristående skolornas fördel, gäller för påståendet *Jag kan rekommendera min skola* (80 procent av elever i fristående skolor och 74 procent av elever i kommunala skolor). Elever i kommunala skolor upplever däremot i högre grad än elever i fristående skolor att *Lärarna lyssnar och tar hänsyn till vad jag tycker* (81 procent jämfört med 76 procent för de fristående).

I årskurs 8 är andelen positiva svar högre bland elever i fristående skolor. Störst skillnad, till de fristående skolornas fördel, är det för påståendet om användande av digitala verktyg/hjälpmedel (66 procent jämfört med 52 procent för de kommunala).

3.6 Ekonomisk uppföljning

Tabell Ekonomisk uppföljning, grundskola och fritidshem

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhets-avdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	6 499,4	1 370,0	121,4	98,2	8 089,0	7 990,7	98,3
Fristående	2 758,1	0,0	0,0	35,8	2 793,9	2 804,8	-10,9
Andra kommuner	116,8	0,0	0,0	0,0	116,8	116,8	0,0
Totalt	9 374,3	1 370,0	121,4	134,0	10 999,7	10 912,3	87,4
Ingående fond från 2015							246,8
Utgående fond till 2017							-283,7
Resultat efter fonder							50,5

Tabell Ekonomisk uppföljning, grundsärskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhets-avdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	226,9	30,2	0,8	0,0	257,9	155,9	102,0
Fristående	116,2	0,0	0,0	0,0	116,2	100,8	15,4
Andra kommuner	21,6	0,0	0,0	2,4	24,0	21,0	3,0
Totalt	364,7	30,2	0,8	2,4	398,1	277,7	120,4

Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem (87,4 mnkr) och grundsärskola (120,4 mnkr) redovisar tillsammans ett överskott om 207,8 mnkr före och 170,9 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 1,8 procent av nettobudgeten före och 1,5 procent efter resultatdispositioner. Överskottet återfinns främst inom grundskoleverksamheten i egen regi.

Överskottet för grundsärskola förklaras främst av redovisningstekniska orsaker, där grundskolas överskott istället borde varit större.

Utfall jämfört med 2015

Nettokostnaderna för verksamhetsområdet grundskola inklusive fritidshem samt grundsärskola har ökat med 540,0 mnkr jämfört med 2015, vilket motsvarar 5,1 procent. Brutto-kostnaderna har ökat med 813,3 mnkr och intäkterna med 273,3 mnkr. Kostnadsökningen beror främst på att antalet elever i grundskolan har ökat med 3 930 elever jämfört med 2015. Elevantalsökningen består av en ökning av antalet elever i fristående grundskola och annan kommun med cirka 1 590 elever och i egen regi med 2 340 elever. Ökningen på intäktssidan beror i huvudsak på ökade statsbidrag framförallt från Skolverket om cirka 215 mnkr och från Migrationsverket om cirka 55 mnkr. Volymökningen medför ökade personalkostnader, ökade kostnader för inventarier, entreprenader och externa köp av verksamhet. Schablonen till grundskolan höjdes med i genomsnitt 1,8 procent och till fritidshem med 2,2 procent jämfört med 2015.

Utfall jämfört med prognos

Grundskoleverksamheten inklusive grundsärskola redovisar ett förbättrat resultat jämfört med tertialrapport 1 om 182,0 mnkr före och 140,7 mnkr efter resultatdispositioner. Jämfört med tertialrapport 2 är förbättringen 205,8 mnkr och 144,3 mnkr efter resultatdispositioner. Förbättringen beror bland annat på högre intäkter än tidigare prognostiserat. Det gäller framförallt statsbidrag från Skolverket och Migrationsverket, men även föräldraavgifterna för fritidshem ökade mer än beräknat beroende på efterdebiteringar efter inkomstkontroller som serviceförvaltningen har gjort under 2016. En annan orsak till det förbättrade resultatet är att skolorna redovisar ett bättre resultat än i prognoserna. Jämfört med tertialrapport 2 redovisar skolorna ett förbättrat resultat med 71,2 mnkr.

Grundskola, fritidshem och grundsärskola i egen regi**Utfall jämfört med budget**

Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem i egen regi redovisar totalt ett överskott om 201,6 mnkr varav 102,0 mnkr redovisas på verksamhetsområde grundsärskola.

Grundskolorna redovisar ett överskott om 50,2 mnkr och grundskolestabens överskott är 51,1 mnkr. Av stabens överskott avser 15,0 mnkr den reserv som avsattes i budget för att täcka skolornas eventuella underskott, men eftersom skolorna totalt redovisar ett överskott har reserven inte behövt ianspråktas.

Resterande överskott beror på ökade intäkter varav en stor del beror på ökade föräldraintäkter som följd av de inkomstkontroller och efterdebiteringar som serviceförvaltningen har gjort under 2016.

Av grundskolorna redovisar 75 skolor ett överskott eller +/-0-resultat före resultatdispositioner och 43 skolor redovisar underskott. Av de skolor som redovisar underskott är 38 stycken resultatenheter som har använt upparbetade fonder och 31 av dem har fortfarande en positiv utgående fond. Skolornas upparbetade fonder har ökat från 246,8 mnkr till 283,7 mnkr, en ökning med 36,9 mnkr.

Det finns fler orsaker till skolornas överskott, men framförallt beror det på högre intäkter än beräknat för olika statsbidrag. Under 2016 har skolorna fått statsbidrag för bland annat lågstadiesatsningen om 100 mnkr, fritidshemssatsningen 8,5 mnkr och lärarlönelyftet 59 mnkr. Dessutom har skolorna fortsatt att göra personalanpassningar och detta har nu gett ytterligare effekt. Visserligen har de haft motsvarande kostnader men inte räknat med att intäkterna skulle uppgå till dessa belopp.

Övriga överskott inom grundskoleverksamheten återfinns på flera avdelningar inom förvaltningen enligt nedan.

Lokalkostnaderna avseende grundskola och fritidshem redovisar ett överskott jämfört med budget om 33,4 mnkr. Överskottet beror främst på minskade hyreskostnader för

nyförhyrningar som av olika skäl har senarelagts eller inte genomförts. En bidragande orsak till detta är att prognosen avseende antalet nyanlända elever blev lägre än förväntat.

IKT-enheten redovisar överskott om cirka 16,0 mnkr som bland annat beror på lägre kostnader för köp av verksamhet och konsulttjänster, vakanser och brister på resurser som medfört att olika aktiviteter inte kunnat fullföljas, såsom utveckling av it-frågor och att olika it-lösningar inte kunnat levereras av leverantörer. Det har också varit lägre service- och supportkostnader samt lägre kostnader för central it-kommunikation. Förvaltningsledningens reserv har inte utnyttjats vilket innebär ett överskott om 28,0 mnkr.

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd

Av de i budget avsatta 350,0 mnkr har totalt 349,9 mnkr betalats ut. Av kostnaderna avser 190,6 mnkr ersättning till skolor i egen regi och 159,3 mnkr ersättning till fristående skolor. Det innebär att ett underskott om 5,6 mnkr redovisas för egen regi medan fristående skolor redovisar ett överskott om 5,7 mnkr.

Under 2016 har cirka 2 700 ansökningar om tilläggsbelopp kommit in. Av dessa gäller drygt 20 procent elever som det finns mer än en ansökan för, varför ansökningarna omfattar ungefär 2 100 elever. Av dessa är cirka 1 600 ansökningar från kommunala skolor och cirka 1 100 från fristående skolor. Ungefär 1 680 ansökningar har beviljats, cirka 62 procent av ansökningarna. Andelen beviljade ansökningar från kommunala skolor är 55 procent och från fristående skolor 68 procent. Drygt 70 procent av ansökningarna gäller pojkar, medan mindre än 30 procent avser flickor. Beviljandegraden är ungefär densamma för båda könen.

Fristående grundskolor och stockholmselever i andra kommuners grundskolor

Utfall jämfört med budget

Kostnader avseende elever i fristående skolor och stockholmselever i andra kommuners skolor redovisar ett överskott om 1,9 mnkr. Ett underskott på fritidshem förklaras främst av högre kostnader än budgeterat för elever som går i de statliga specialskolorna (Manilla/Hällsbo). Inom verksamhetsområde särskola är utfallet för skolskjutskostnader högre jämfört med budget. Dessa underskott täcks av övriga mindre överskott vilket totalt ger en liten avvikelse mot budget.

4 Gymnasieskola och gymnasiesärskola

4.1 Nämndens mål: Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning

Uppfylls delvis

Förväntat resultat/Målbild

Lärare har höga förväntningar på eleverna. Lärarnas undervisning utgår alltid från examensmålen, ämnesplanernas kunskapskrav, beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Alla lärare är engagerade och kompetenta, och planerar undervisningen gemensamt. Eleverna får i förväg veta vilka mål de arbetar mot, är delaktiga i planeringen av hur undervisningen ska genomföras och vilka olika former för redovisning och bedömning som kommer att användas. Formativ bedömning används för att varje elev ska kunna följa sin kunskapsutveckling och för att lärarna ska kunna bedöma och utveckla undervisningen. Kvalitativa analyser av resultat genomförs på alla nivåer för att utveckla verksamheten.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
  Andel elever med gymnasieexamen	89 %	85 %	91 %	89 %	91 %	91 %
  Andel gymnasieelever med godkänt i samtliga kurser i examensbevisen	76 %	73 %	78 %	78 %	80 %	
  Andel legitimerade lärare i gymnasieskolan	79,4 %			76,8 %	61 %	61 %

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska ta fram en skolbiblioteksplan under 2016 i syfte att verka för läsning och bildning i Stockholms skolor och förskolor	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska verka för att fler skolor ansöker om att erhålla Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling" och att goda exempel på hur skolorna kan arbeta med hållbar utveckling sprids inom staden.	2016-01-01	2016-12-31	Fortsätter
  Utbildningsnämnden ska genomlysä stödet till barn i behov inom ramen för skolpengen i syfte att öka de tidiga insatser och öka skolresultatet för dessa elever, med en särskild analys utifrån genus	2016-01-01	2016-12-31	Fortsätter
  Utbildningsnämnden ska professionalisera rollen som elevassistent genom satsningar på kompetensutveckling.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska säkerställa att varje skola har ett elevhälsoteam med tillgång till skolkuratorer, skolpsykologer, skolsköterskor och specialpedagoger så att stöd kan påbörjas inom rimlig tid.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda genomströmningen av elever på gymnasiet i syfte att identifiera åtgärder för ytterligare öka målpuppfyllelsen	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda möjligheten att utöka antalet moderna språk, med exempelvis arabiska och kinesiska.	2016-01-01	2016-12-31	Fortsätter
  Utbildningsnämnden ska utveckla arbetet med studie- och yrkesvägledning mellan grundskolans skolformer och gymnasieskolans skolformer	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska fortsätta arbetet med att utveckla hbtq-kompetensen inom skolan och förskolan i samråd med kommunstyrelsens kansli för mänskliga rättigheter samt stadsdelsnämnderna.	2016-01-01	2016-12-31	

✓	En modell för övergången från grundskolans CSI-grupper ska prövas där förstärkt vägledning och rutiner för övergång till gymnasieskolan utvecklas	2016-01-01	2016-12-31
✓	Insatser för att stärka yrkesutbildningarnas attraktivitet ska genomföras	2015-01-01	2016-12-31
✓	Kartläggningen av avhoppet med syfte att ta fram förslag på åtgärder fortsätter	2013-01-01	2016-12-31
✓	Kvalitetsprogram för studie- och yrkesvägledning ska tas fram i samverkan inom förvaltningen och med arbetsmarknadsförvaltningen	2016-01-01	2016-12-31
✓	Lärgrupper för rektorer inom och mellan skolor ska genomföras i syfte att utveckla rollen som ledare av den pedagogiska verksamheten	2016-01-01	2016-12-31
✓	Mottagande av nyanlända elever året runt ska utredas	2016-01-01	2016-12-31
✓	Måluppfyllelsen för elever med funktionsnedsättningar följs upp	2012-01-01	2016-12-31
✓	Organisationen av introduktionsprogrammet, språkintrödn, ska utredas	2016-01-01	2016-12-31
✓	Studiehandledning på modersmålet med hjälp av fjärrundervisning ska utvecklas	2016-01-01	2016-12-31
✓	Säkerställa att läromedel är anpassade för elever med särskilda behov och att lämplig teknik finns tillgänglig för elever som är i behov av detta	2014-01-01	2016-12-31
✓	Säkerställa tillgänglighet på webben för elever, vårdnadshavare och pedagoger med funktionsnedsättningar	2012-01-01	2016-12-31
✓	Uppdrag för kompetensnav när det gäller synskadade och hörselskadade elever ska fastställas, start höstterminen 2016	2016-01-01	2016-12-31
✓	Utbildningsnämnden ska arbeta vidare med att stärka och utveckla skolornas förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete	2014-01-01	2016-12-31

4.1.1 Måluppfyllelse för gymnasieskolan

Resultaten för eleverna i stadens kommunala gymnasieskolor är relativt goda jämfört med riket. Eleverna i stadens kommunala gymnasieskolor uppnår totalt sett högre betygsgenomsnitt och en högre andel har uppnått grundläggande behörighet till högskola än eleverna i riket, medan en något lägre andel elever fått utfärdade examensbevis av de som har avslutat en fullständig utbildning om minst 2 500 poäng. Av eleverna med avslutad utbildning erhöi 88,5 procent ett examensbevis, vilket innebär en försämring med fyra tiondelar jämfört med föregående år. Den genomsnittliga betygspoängen för elever med avslutade studier var 15,5 poäng, oförändrat 2016 jämfört med 2015.

Det är stora skillnader i utbildningsresultat mellan olika skolor. Det finns skolor med högt söktryck och goda resultat och det finns skolor med lägre söktryck och i många fall bristande måluppfyllelse. Meritvärdet i elevernas grundskolebetyg påverkar i hög grad det slutliga resultatet. Gymnasieskolorna har olika förutsättningar och behöver därför anpassa undervisning, lärmiljö och stöd utifrån elevernas behov. Skolornas arbete med det hälsofrämjande och förbyggande arbetet är en förutsättning för att fler ska nå målen för sin utbildning så att skolornas resultat ökar och skillnaderna mellan skolor minskar.

I jämförelse med riket har Stockholms stad en lägre genomströmning. Av de elever som 2012 påbörjade sina gymnasiestudier erhöi 66 procent ett examensbevis inom fyra år. Motsvarande andel för riket var 71 procent. Skillnaden jämfört med riket har minskat något under senare år. Fler elever behöver slutföra sin utbildning på nationella program och fler elever som påbörjar

ett introduktionsprogram behöver övergå till och avsluta ett nationellt program. Då Stockholm är en del av en gymnasiregion med stort utbildningsutbud samt många möjligheter till val är det viktigt med en väl fungerande övergång mellan grundskola och gymnasieskola. Detta är ett fortsatt utvecklingsområde.

I bilaga 9 redovisas en utförlig bild av måluppfyllelsen utifrån Skolverkets resultat.

Förbättra elevernas resultat

Kompetensnav

Uppdragen för kompetensnaven för syn- och hörselpedagogik, specialpedagogik samt introduktionsprogrammen är fastställda. Enskede gårds gymnasium är kompetensnav för introduktionsprogrammen, ESS-gymnasiet för specialpedagogik och Kungsholmens västra gymnasium för syn- och hörselpedagogik. Navskolornas uppdrag är bland annat att utifrån sin kompetens och erfarenhet inom sina respektive områden ge stöd till och bidra till utvecklingen av goda lärmiljöer för målgrupperna på stadens gymnasieskolor. Kompetensnaven ger också grundskolorna konsultativt pedagogiskt stöd om introduktionsprogrammen inför gymnasievalet och deltar i arbetet med övergången mellan grund- och gymnasieskola. Arbetet är i gång och kommer att utvecklas vidare under 2017.

Frånvaro

Indikatorn om frånvaro ändrades 2015 från att gälla ogiltig frånvaro till att omfatta total frånvaro som bättre belyser närvaro kopplat till måluppfyllelse. Avsikten har varit att i verksamhetsberättelsen redovisa frånvarostatistik för kalenderåret 2016, utifrån den frånvarostatistik för läsåret 2015/2016 som har redovisats i tertialrapport 2. Skolornas samlade frånvaroregistrering för höstterminen var bristfällig vilket innebär att det inte går att ta fram en komplett redovisning för kalenderåret.

Elevhälsoarbete

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. För att tydliggöra elevhälsans roll och omfattning har varje gymnasieskola under 2016 bland annat utarbetat en elevhälsoplan. Planen beskriver vilka professioner som ingår i varje skolas elevhälsa och i vilken omfattning professionerna ingår samt vilka rutiner som gäller för elevhälsoarbetet.

Samtliga rektorer har tillsammans med sina elevhälsoteam fått tid för och stöd i arbetet med skolans elevhälsoplan under den seminarierie om sex tillfällen som genomförts under 2016. Erfarenhetsutbyte och spridning av goda exempel var andra inslag. Parallellt med seminarierien har gymnasieskolornas specialpedagoger och speciallärare genomgått en utbildning med fokus på specialpedagogiskt elevhälsoarbete i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM. Elevhälsan har genom seminarierien och SPSM:s insats fått stöd i hur elevhälsoarbetet kan bidra till att skapa lärmiljöer som främjar elevernas lärande samt utveckling och hälsa, bidra i arbetet till att skapa generella pedagogiska/praktiska anpassningar samt extra anpassningar i lärmiljön, förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter samt stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skolorna får under läsåret 2017/2018 i uppdrag att ta fram en uppdaterad elevhälsoplan som följs upp i resultatdialoger mellan rektor och gymnasiechef samt mellan gymnasiechef och gymnasiedirektör.

Sommarskola 2016

Sommarskolan anordnades främst för elever vid nationella program och för nyanlända elever. Även elever från grundskolan som saknade ett eller ett par ämnen för att bli behöriga till gymnasieskolans nationella program togs emot. Elever som inte hade uppnått betyget E fick gå sommarskola och efter kursen fick elever som ville ha betyg göra en prövning. Även de delar av kurser som innehöll laborationer erbjöds, till skillnad mot föregående år. Eleverna fick läsa högst två kurser och skolorna erbjöd de ämnen som var mest efterfrågade.

Resultat

Thorildsplans gymnasium anordnade sommarskola med gymnasiekurser för elever på nationellt program och nedan presenteras omfattning och betygsresultat. En elev kan gå flera kurser och redovisningen delas upp mellan antalet kurselever och antalet elever.

Anmälningar och genomförande

	Anmälningar	Deltagande vecka 2	Fullföljt kurser	Godkända kurser
Antal kurselever	956	599	562	331
Antal elever totalt	779	431	---	269

Utfärdade kursbetyg	Antal kursbetyg	Antal A-E betyg	Antal F	Andel godkända A-E
Matematikkurser	225	111	114	49 %
Svenskakurser	49	34	15	69 %
Engelskakurser	56	34	22	61 %
Naturvetenskapliga kurser	150	106	44	71 %
Samhällskunskap och historia 1b	82	46	36	56 %
Total	562	331	231	59 %

Blackebergs gymnasium erbjöd sommarskola främst för nyanlända ungdomar i gymnasieålder med kort tid i Sverige men även för grundskoleelever som saknade godkända betyg i matematik, engelska eller svenska som andraspråk på grundskolenivå.

Tensta gymnasium erbjöd sommarskola för nyanlända elever, elever på introduktionsprogram samt elever som lämnat åk 9. Skolan erbjöd engelska, matematik och svenska som andraspråk på grundskolenivå.

Antal anmälda elever	Antal efter 2 veckor	Antal elever som genomfört med minst 75 % närvaro	Antal betyg för elever som har fullföljt och läst ämnen
Blackebergs gy 1 250	910	467	Ma 23, SvA 12, Eng 24, Totalt 59
Tensta gy 383	250	200	Ma 7, SvA 15, Eng 1, Totalt 23

Södra Latins gymnasium erbjöd sommarskola för nyanlända elever, till och med månads-skiftet juni/juli. Till skillnad från övriga sommarskolor placerades 260 elever löpande utan ett

anmälningförfarande, i princip en förlängning av terminen. Målet med sommarskolan på Södra Latins gymnasium var framförallt att få nyanlända att påbörja undervisning i svenska.

Nyanlända ungdomar

Under läsåret 2015/2016 har trycket varit hårt på de skolenheter som anordnar språkintrö-
duktion då de har berett plats för drygt 1 140 nyanlända elever. Som mest stod 800 nyanlända
i kö för test och antagning. Tack vare olika åtgärder, exempelvis ytterligare platser i tillfälliga
lokaler samt samarbeten med fristående huvudmän, fanns inte kön kvar i april. En ny enhet
för mottagande av nyanlända startades i Skärholmens gymnasium och även Enskede Gård
gymnasium, S:t Eriks gymnasium och Bromma gymnasium tog emot nyanlända. Under
höstterminen har organisationen kring nyanlända stabiliserats. Liljeholmen var då
mottagandeskola för nyanlända och hade den 15 december 117 elever. Skärholmens
gymnasium fortsatte med språkintröduktion för den elevgrupp som togs emot under våren
2016 och hade den 15 december 219 elever.

Utredning om pilotprojekt avseende extern mentorverksamhet för nyanlända har inte genom-
förts under 2016, utan ses över när organisationen kring mottagande av nyanlända är klar.

Språkintröduktion

Utredningen av språkintröduktion har avslutats och tre utvecklingsområden identifierades.
Inför höstterminen 2017 ska antagningsbeskeden till nyanlända elever ses över, informationen
om gymnasieskolans utbud inför grundskoleelevernas gymnasieval stärkas samt underlagen
för antagning utvecklas. Övriga frågeställningar tas vidare till utredningen kring gemensamt
START Stockholm.

Yrkesprogram och högskolebehörighet

Alla elever på ett yrkesprogram har rätt att välja de kurser som krävs för att uppnå
grundläggande högskolebehörighet. Alla elever som påbörjade sin utbildning hösten 2016 på
ett yrkesprogram i någon av stadens kommunala skolor erbjöds de kurser som leder till
högskolebehörighet inom det ordinarie programmets 2 500 poäng. Av Skolverkets uppgifter
framgår att 32 procent av avgångseleverna från yrkesprogram i Stockholms stads kommunala
gymnasieskolor 2016 erhöll grundläggande behörighet till högskola.

Lärlingsanställning

Från 2014 kan elever som går en gymnasial lärlingsutbildning inom något av gymnasie-
skolans yrkesprogram bli anställda i anställningsformen gymnasial lärlingsanställning.
Lärlingen kan vara anställd i ett företag och uppbära lön från företaget samtidigt som
lärlingen/eleven är inskriven i en gymnasial utbildning.

En gemensam mall för Stockholms gymnasieskolor har skapats för utbildningskontrakt och
anställningsavtal och innebörden av lärlingsanställning har presenterats för olika förvaltningar
och bolag. Vård- och omsorgsprogrammet samt naturbruksprogrammet inriktning trädgård är

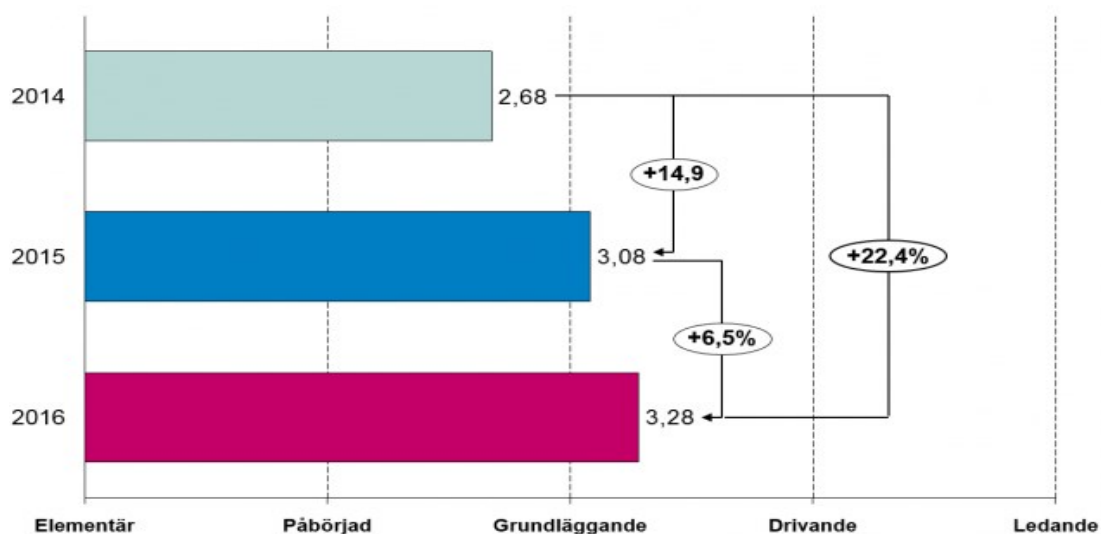
beredda att skapa lärlingsanställningar för elever från och med höstterminen 2017 efter att kollektivavtal tagits fram för respektive yrkesområde.

Ny skolplattform

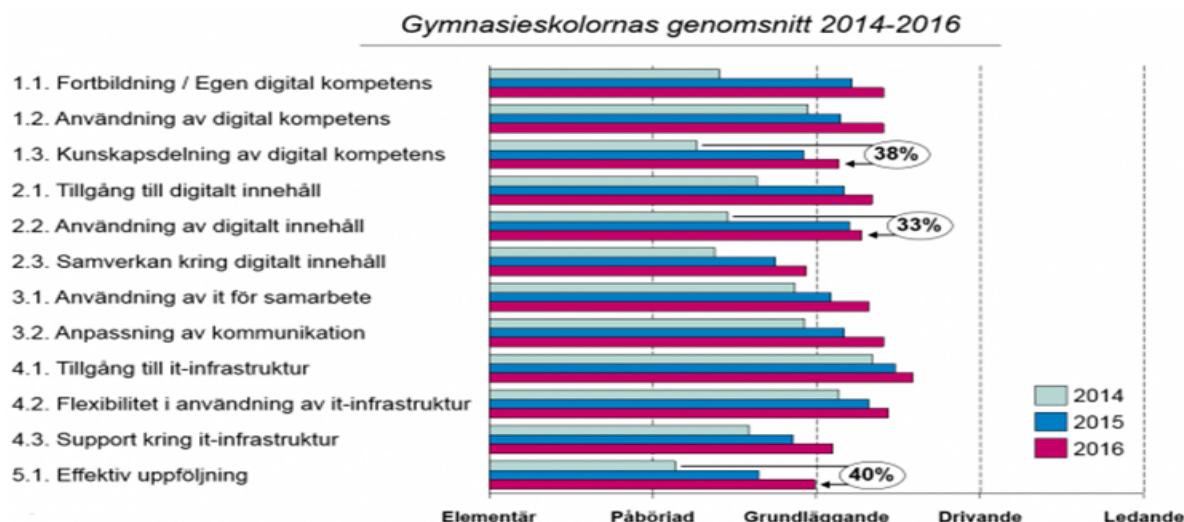
Arbetet med Skolplattformen utvecklas enligt projektets plan. Gymnasieskolorna har tillgång till delar av barn- och elevregistret, betygssättning i verktyget elevdokumentation samt möjlighet att skriva ut betyg på engelska. Att avtalet med leverantören av de pedagogiska verktygen inte har förlängts innebär att etableringen inte kunnat genomföras som planerat. Arbete med införande av ytterligare funktionaliteter fortsätter under 2017.

Digitalisering i lärandet - projektet 1:1

Gymnasieskolans projekt 1:1 avslutas och övergår till förvaltning, utvecklingsarbete under rektors ansvar. Skolornas resultat har enligt Verktyg för självskattning visat en positiv utveckling. Målbilden i projektet var att alla lärare under treårsperioden skulle nå upp till minst grundläggande nivå 3,0. Det resultatet är inte uppnått på individnivå. Det genomsnittliga resultatet är dock väl uppnått och visar ett värde på 3,28. Förbättringen mellan den första och tredje mätningen är 22,4 procent och årets ökning ligger på 6,5 procent.

Inom samtliga tolv delområden som verktyget för självskattning omfattar har det samlade resultatet ökat. De områden som ökat mest mellan första och tredje mätningen är kunskapsdelning (38 procent), användning av digitalt innehåll (33 procent) och effektiv uppföljning (40 procent). Rektor kan i verktyget se skolans/arbetslagens resultat per delområde och år.

I starten av 1:1-projektet år 2013 genomfördes en nollmätning där elever, lärare och rektorer i enkätform fick svara på ett antal frågor inom fyra delområden. De handlade om användningen av datorer/surfplattor kopplat till undervisningen, pedagogiskt upplägg, skolmiljö och egen förmåga. En ny mätning har gjorts i projektets slutskede med samma målgrupper. Resultaten kommer att presenteras i projektets slutrapport under våren.

Projektets sista uppdrag är att ta fram en handlingsplan som tar ut riktningen mot framtiden. Viktiga delar i handlingsplanen är att varje skola har en organisation under rektors ledning för att driva arbetet vidare med stöd av förvaltningen. Planen ska vara klar i början av 2017. Det övergripande effektmålet med projektet var ökad måluppfyllelse, att genom digitalisering i undervisningen ge eleverna förutsättningar att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling. Det är för tidigt att kunna avgöra om målet nåtts och det är därför viktigt att följa upp i det fortsatta arbetet.

Matematik, naturvetenskap och teknik

Sista året av Stockholmslyftet i matematik har påbörjats där bland annat 14 gymnasieskolor deltar med cirka 180 gymnasielärare. Den utvärdering som pågått under hela projektet beskrivs under grundskolans avsnitt 3.1.2. Två seminarier för lärare och rektorer om det diagnostiska provet som genomförs på gymnasiet har anordnats.

Edutainmentdagen på Gröna Lund är ett samarbete mellan Gröna Lund, Vetenskapens hus och utbildningsförvaltningen där elever får utföra fysikaliska, matematiska och tekniska experiment i olika attraktioner på nöjesfältet. I år deltog elva kommunala gymnasieskolor med drygt 1 450 elever.

Språksatsningar

Projektet Läsllyftet Stockholm genomförs för andra året och nio gymnasieskolor har deltagit. Förvaltningen har i år enligt överenskommelse med Skolverket tagit ett större ansvar för handledarutbildningen och har finansierat tio fler handledare än beviljat statsbidrag.

Förvaltningen har beviljats statsbidrag motsvarande tre tjänster för samordning av kompetensutveckling för mottagande av nyanlända. Insatsen kopplas till det språkutvecklingsprogram som tidigare tagits fram, som syftar till att stötta grund- och gymnasieskolor i behovsanalys och kompetensutveckling i bland annat språk- och kunskapsutvecklande arbete.

Studiehandledning

Studiehandledning på modersmål är en stödåtgärd som regleras i gymnasieförordningen och som ska bidra till att eleven når de kunskapskrav som minst ska uppnås i det eller de ämnen där ett stödbehov konstaterats. Ytterst handlar det om att elever, vars svenskakunskaper inte är tillräckliga för att kunna tillgodose sig inläring i övriga ämnen, med stöd av sitt modersmål ska kunna nå kunskapsmålen i skolan.

Under läsåret 2016/2017 planeras för en modell för studiehandledning via skype för elever med annat modersmål än svenska på nationellt program, högskoleförberedande eller yrkesprogram. Erbjudandet gäller även elever från språkintröduktion som är på väg att söka till nationellt program. Studiehandledningen är tillgänglig för alla elever där ordinarie lärare anser att eleven har behov av detta stöd. Eleven deltar vid ett eller upprepade tillfällen. Modellen omfattar studiehandledning på distans i matematik, samhällsorientering (historia, samhällskunskap) och naturorientering (fysik, kemi, biologi) i modersmålen arabiska, somaliska, tigrinja och dari. Undervisningen var planerad att starta under hösten. På grund av för svagt gensvar från skolor kommer modellen att genomföras under våren på några pilotskolor.

Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet

Goda exempel

Under året genomfördes ett arbete på fyra gymnasieskolor med syfte att identifiera goda exempel på systematiskt kvalitetsarbete. Goda exempel och gemensamma nämnare för de utvalda skolornas kvalitetsarbete har sammanställts i ett underlag till gymnasiecheferna. Slutsatserna kommer att användas som underlag för fortsatt utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet i stadens gymnasieskolor genom kollegialt lärande mellan rektorer.

Gymnasiesärskolan

Under ledning av SPSM arbetar utbildningsförvaltningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö fram gemensamma rutiner för systematisk uppföljning av resultat inom gymnasiesärskolans individuella program. Gemensamma mallar som kan användas för att systematiskt följa upp elevers måluppfyllelse tas fram. Arbetet fortsätter under 2017.

Program-, skolbyte och avhopp inom gymnasieskola

Under året har en enkät, med syftet att ringa in orsakerna till varför eleven lämnar sin skola, testats på sex gymnasieskolor. Enkäten har lämnats till elever på nationellt program som slutar på skolan i förtid och den besvaras anonymt. Initialt har det varit svårt att få fungerande svarsrutiner och svarsfrekvensen har varit låg. Under senare delen av hösten har rutinerna

förbättrats på några av skolorna. I de enkäter som lämnades uppgav eleverna att de ville byta program och/eller skola, eller att de tyckte det var svårt att ta sig till den skola de kommit in på. Det fanns också elever som uppgav negativt studieklimat, bristande extra stöd eller att de inte upplevde sig sedda och bekräftade av lärarna som skäl till bytet. Svaren utgör stöd för skolans analys och utvecklingsarbete. Resultaten av enkäten följs upp i resultatdialogerna.

Under 2017 kommer arbetet att fördjupas på de ingående skolorna. Svarsfrekvensen behöver öka. Fler skolor kommer att omfattas.

Fyra informationsinsatser till studie- och yrkesvägledare på både grund- och gymnasieskolor genomfördes under höstterminen 2016. Syftet var att informera om olika utbildningar så att eleverna ges underlag för sitt gymnasieval, så att fler ungdomar blir antagna på sina gymnasieval och att avbrott förebyggs.

Resultatdialoger

Resultatdialogerna mellan gymnasiedirektör och gymnasiechef har tydliggjorts under året. Ett större fokus har lagts på att uppmärksamma tidiga signaler på svårigheter och brister, diskutera åtgärder och stödsatser. Respektive gymnasiechef har fått riktade uppdrag inför år 2017 utifrån utfallet av resultatdialogerna. Uppdragen kommer att följas upp under vårens resultatdialoger och revideras vid behov.

Ett attraktivt och hållbart utbildningsutbud

Utbildningsutbudet

Gymnasiets elevkullar ökar nu och det behövs fler utbildningsplatser under de kommande åren. Under året har ett arbete bedrivits för att stärka det analytiska perspektivet i förhållande till vilka utbildningar som ska erbjudas, ur både ett kortare och ett längre perspektiv. Kapaciteten kan komma att utökas på ett flertal skolor och nya skolor kommer att startas främst i innerstaden. Programutbudet behöver ses över och justeras. Syftet är att öka andelen elever som väljer kommunala gymnasieskolor och som får sitt förstahandsval tillgodosett.

Beslut finns sedan tidigare att se över gymnasiesärskolans utbud och koppla samman skolformernas nationella program. Arbetet är påbörjat och fortsätter under 2017.

För planeringen av nya skolor anställdes under året en projektledare för gymnasieutbyggnad. Uppdraget gäller planeringen av en ny skola i kvarteret Murmästaren och även att se över programsammansättning och möjligheter att erbjuda ett ökat antal moderna språk. Uppdraget omfattar också att ta fram förslag till koncept för att skapa nya attraktiva gymnasieplatser och att konkretisera idéer kring gymnasiekluster för att pröva möjligheter till samlokalisering av olika utbildningar.

Insatser för att stärka yrkesprogrammets attraktivitet

Under året har en kommunikationsmodell, som framförallt fokuserar på sociala medier, tagits fram. Ett licensavtal har slutits med WorldSkills kring deras kampanj ”Din talang”. På årets

gymnasiemässa fick alla gymnasieskolor med yrkesprogram en större monteryta för att kunna visa sin verksamhet på ett adekvat sätt. Information till och möten med grundskolans studie- och yrkesvägledare har genomförts och kommer att utvecklas under 2017.

En temadag kring arbetsplatsförlagt lärande, APL, har genomförts i syfte att stärka det kollegiala lärandet kring utveckling av APL. Inbjudna var personal med uppdrag inom yrkesutbildning.

Aktuella verksamhetsförändringar

Under hösten 2016 har Liljeholmens gymnasiums verksamhetsanpassade lokaler tagits i bruk. Kapaciteten har utökats till cirka 400 elever, en ökning med cirka 80 elever. Skärholmens gymnasium startade i januari som en skolenhet för mottagande av nyanlända.

I oktober togs det nya tillagningsköket och matsalarna på Konradsberg i drift. Arbetet med att anpassa lokalerna för att nå målet 1 200 gymnasieelever på Kungsholmens västra gymnasium och 800 grundskoleelever har främst gällt labbsalar/lektionssalar för biologi, fysik, kemi och NO samt klassrum för grundskolan. Anpassningarna av Konradsberg fortsätter 2017.

Anpassningarna av S:t Eriks gymnasium har fortlöpt främst genom rivnings-/återställningsarbeten efter att servicemekanikerna flyttats till Stockholms byggtkniska gymnasium samt genom projektering. Anpassningsarbetena kommer att starta våren 2017 och inflyttning av Riksgymnasiet för rörelsehindrade sker hösten 2017.

Avtal har tecknats för elevboendet på före detta S:t Görans gymnasium och inflyttning planeras till höstterminen 2017.

Utbildningsnämnden beslutade i oktober 2016 att starta gymnasieskola i fastigheten Murmästaren 3 på Hantverkargatan 29. Skolan planeras för 2 200 elever. Idrottsfunktionen kan inte inhysas i lokalerna, utan måste lösas externt. Planen är att ombyggnaden ska vara klar i augusti 2018. Lokalerna kommer också att användas som evakueringsskola.

4.2 Nämndens mål: Alla elever har en god lärmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat/Målbild

Alla gymnasieelever känner sig trygga i skolan. Skolan erbjuder en god lärmiljö där bemötande och stöd ger eleverna förutsättningar att fokusera på utbildning och arbetsuppgifter. Det finns tydliga och kända rutiner på skolan för hur man ska hantera olika situationer exempelvis frånvaro och olika former av kränkningar. Medvetenheten om den fysiska miljöns betydelse för en trygg och kunskapsstödjande arbetsmiljö är hög. Skolan har god samverkan med socialtjänst och polis samt andra relevanta aktörer.

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
 Andel elever i årskurs 2 på gymnasiet, som inte har utsatts för kränkande behandling eller trakasserier	87 %	89 %	87 %		*	öka
◆ Andel gymnasieelever som är trygga i skolan	90 %	90 %	90 %	89 %	95 %	95 %
◆ Andel gymnasieelever nöjda med - Det är arbetsro på mina lektioner	58 %	61 %	56 %	54 %	60 %	
◆ Total frånvaro i gymnasieskolan	14,5 %	15,1 %	14 %	14 %	13 %	

* Underlag saknades för att anges årsmål 2016. Utfallet ligger till grund för årsmål 2017.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen fann i den regelbundna tillsynen brister i några av skolornas likabehandlingsplaner. Dessa skolor har därför arbetat om planerna och sett över sitt arbete.

En gymnasieskola har fått stadens kvalitetsutmärkelse för sitt framgångsrika verksamhetsutvecklingsarbete, bland annat för att skolan präglas av en gemensam värdegrund som utgår från ledorden god närvaro, god arbetsro och goda resultat.

Förvaltningen har genomfört utbildning för samtliga rektorer om avstängning och andra disciplinära åtgärder i gymnasieskolan. I samband med detta har stödmaterial tagits fram. Utbildningsnämnden har också beslutat att driva ett fall om avstängning vidare till högre instans för att, om möjligt, få tydliggjort var gränserna går för när en elev kan stängas av.

Vidare har utbildningsförvaltningen arbetat med att ta fram nya former för hur anmälan av kränkningar från skolorna till huvudmannen ska ske och för hur den informationen ska systematiseras hos huvudmannen. Detta i syfte att bättre kunna följa upp hur det ser ut på de olika skolorna och kunna vidta adekvata åtgärder.

4.3 Nämndens mål: Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

Uppfylls delvis

Förväntat resultat/Målbild

Alla elever i gymnasieskolan är delaktiga i planering och uppföljning av sin kunskapsutveckling och har genom detta en god kännedom om sin prestationsförmåga i förhållande till målen. Eleverna har utvecklat en positiv attityd till lärande och ser sin egen ansträngning som betydelsefull. Varje elev har en studieplan som regelbundet följs upp. För att eleverna ska kunna följa progressionen i lärandet används exempelvis kontinuerlig feedback från lärarna och andra bedömningsunderlag.

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
  Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare informerar om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	62 %	67 %	58 %	62 %	70 %	
  Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare under kursens gång informerar om hur man ligger till	53 %	59 %	48 %	51 %	60 %	
  Andel gymnasieelever nöjda med - Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	39 %	43 %	39 %	41 %	50 %	

4.4 Nämndens mål: Alla stadens ungdomar studerar eller arbetar

Uppfylls helt

Förväntat resultat/Målbild

Alla elever i gymnasieskolan fullföljer sin utbildning, fortsätter att studera i eftergymnasiala utbildningar eller börjar arbeta. Alla elever från grundskolan som inte sökt till gymnasiet identifieras, kontaktas, erbjuds och tackar ja till en utbildningsplats eller plats i en motivationsskapande verksamhet anpassad till ungdomens förutsättningar, behov och intressen. Efter den motivationsskapande verksamheten går ungdomen vidare till utbildning, eller arbete.

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
* Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning	*				70 %	fastställs 2016

* Utfall kan inte anges. Skolverket följer inte längre andel 20-åringar med fullföljd gymnasieutbildning. Indikatorn har ändrad lydelse från och med 2017.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden ta fram ett program för livslångt lärande i Stockholm med syfte att öppna dörrar till studier. Arbetsmarknadsnämnden ska vara sammankallande i detta arbete.	2016-01-01	2016-12-31	Fortsätter
 Projektet Stockholms unga studerar och arbetar (SUSA) ska genomföras	2016-01-01	2019-07-31	

Skolslussen

Samtliga 1 050 ungdomar som inte blev antagna till gymnasiet blev inbjudna till Skolslussen för vägledning. Av dessa kom 760 och den 15 september var det enbart två som fortfarande saknade gymnasieplats. De flesta ungdomar som inte kom har troligen ordnat en gymnasieplats på egen hand. Samverkan med antagningshandläggarna har skett löpande under processen och utvärdering har gjorts inför sommaren 2017. Ungdomar som identifierats i det kommunala aktivitetsansvaret har bjudits in för vägledning till utbildning, praktik eller andra insatser i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen. Jobbtorgen och navskolorna Enskede Gårds gymnasium och ESS-gymnasiet är viktiga delar i detta arbete.

Strukturerat samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen

En förvaltningsövergripande styrgrupp har bildats och möten har hållits under hösten. Områden för utvecklad samverkan gäller övergripande lokalplanering och ungdomsfrågor. Ett förvaltningsövergripande samarbete kring Tensta gymnasium har förberetts utifrån ett idéförslag till ”utbildningscampus” Tensta, som tagits fram gemensamt av utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning. Beslut förväntas under våren 2017. Utbildningsförvaltningen driver frågan om verksamhetsinnehåll i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen och berörda stadsdelsförvaltningar.

En styrgrupp, under arbetsmarknadsförvaltningens ansvar, för samarbetet kring ungdomsfrågor har påbörjat sitt arbete, och styrgruppen kommer att utökas med en representant från socialförvaltningen. Gruppens uppdrag är att utveckla samarbetet kring det kommunala aktivitetsansvaret, sent anlända ensamkommande ungdomar och ESF-projektet Stockholms Unga Studerar och Arbetar (SUSA). Under hösten har en handlingsplan för samverkan kring det kommunala aktivitetsansvaret tagits fram. Styrgruppen har deltagit i ett möte med den nationella samordnaren för unga som inte arbetar eller studerar och en handlingsplan för att bryta ungas utanförskap är påbörjad. En idéskiss är inlämnad till den sociala investeringsfonden. Den går ut på att förstärka vidaregången för elever på introduktionsprogrammen genom att utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningarna tar fram en modell, i samverkan med socialförvaltningen och berörda stadsdelsförvaltningar.

SUSA – Stockholms unga studerar eller arbetar

I juni övergick utbildningsförvaltningens och arbetsmarknadsförvaltningens ESF-finansierade projekt SUSA från analys- och planeringsfas till genomförandefas. SUSA ska under tre läsår arbeta för att fler ungdomar i Stockholms stad ska fullfölja sina gymnasiestudier. SUSA arbetar med elever i årskurs 9 på Hagsätraskolan och Hässelbygårdsskolan, samt ungdomar på introduktionsprogram på Stockholms byggt tekniska gymnasium och på ESS-gymnasiet. SUSA kommer även att tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningens öppna verksamhet Aim arbeta med ungdomar i årskurs 9 från andra skolor som har låg skolanknytning samt med en sommarsatsning mellan årskurs 9 och gymnasiet.

Under sommaren tog SUSA emot ungdomar i årskurs 9 samt tidigavhoppare från gymnasiet som erbjöds sommarjobb i kombination med studie- och yrkesvägledning, självstärkande och

sociala aktiviteter med syfte att öka ungdomarnas förutsättningar att fullfölja sina gymnasie-studier. Av 18 deltagare påbörjade 17 ungdomar gymnasiet och en fortsatte kontakten inom kommunala aktivitetsansvaret. Under hösten har SUSA genomfört en första nioveckors kurs inom individuellt alternativ på ESS-gymnasiet. Kursens fyra deltagare har alla fortsatt sina studier på ESS-gymnasiet. Alla medarbetare inom delprojektet SUSA Grund är rekryterade och ett intensivt motiverings- och rekryteringsarbete av deltagare har pågått under hösten.

4.5 Nämndens mål: Eleverna upplever och deltar i kulturlivet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever får ta del av professionella kulturupplevelser. Kultur, estetiska lärprocesser och eget kreativt skapande är en integrerad del i lärandet.

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
  Andel gymnasieelever nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författar-besök, teater, konserter och museibesök).	51 %				*	

* Underlag saknades för att anges årsmål 2016. Utfallet ligger till grund för årsmål 2017.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna har ett gemensamt ansvar för att alla barn i stadens förskolor och skolor ska komma i kontakt med minst en professionell kulturupplevelse per termin.	2016-01-01	2016-12-31	

Se under grundskolans avsnitt 3.4, som i huvudsak också gäller gymnasieskola.

4.6 Nämndens mål: Alla elever har kontakt med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer

 Uppfylls helt

Förväntat resultat/Målbild

Alla elever ska under sin utbildning ha kontakter med högskola, branscher eller näringsliv utifrån utbildningens innehåll och mål. Eleverna ska därigenom ges möjlighet till kunskap, inspiration och underlag inför framtida studier och yrkesval.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Gymnasieskolorna ska i tertiärrapport 2 redovisa samarbeten/kontakter med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer	2016-01-01	2016-09-30	

Innehållet i och formen för samarbete med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer varierar mellan gymnasieskolorna, bland annat beroende på vilka program skolan erbjuder.

Kortsiktiga samarbeten innebär ofta föreläsningar, informationsdag på skolan om till exempel yrken och branscher, besök på mässor samt studiebesök. Mer långsiktiga samarbeten är bland annat deltagande i Ung Företagsamhet, Raoul Wallenberg Academy samt Unga forskare. Dessutom har flera gymnasieskolor fadder- och mentorsföretag samt genomför studieresor och elevutbyten med andra länder

4.7 Övrigt – Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Skolinspektionens regelbundna tillsyn 2016

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av 14 gymnasie- och gymnasiesärskolor samt av huvudmannens arbete. Förutom en gymnasieskola fick samtliga skolor förelägganden på grund av brister. Flest brister konstaterades inom förutsättningar för lärande och trygghet. Det gällde elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete som på skolorna inte innefattade psykologiska insatser för att stödja elevernas utveckling mot målen för utbildningen. Det andra området där många skolor hade brister gällde trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling på olika sätt. Flera skolor hade brister när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet. Samtliga skolor har redovisat vilka åtgärder de har vidtagit med anledning av den kritik de fått. Fem skolor har fått beslut om att tillräckliga åtgärder är vidtagna och deras ärenden har avslutats. För övriga skolor har Skolinspektionen ännu inte fattat beslut.

Den tidigare lagda tillsynen av dåvarande Ross Tensta gymnasium ledde till föreläggande med vite om 2,5 mnkr. Huvudmannens insatser och åtgärder redovisades till Skolinspektionen i augusti och ärendet är nu avslutat. Skolinspektionen avser dock att följa upp hur det går för de elever som fick byta gymnasieskola.

Skolinspektionens beslut för huvudmannen innefattade brister inom två områden: förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna och utveckling av utbildningen vid skolenheterna. Det första området gäller bristande systematik i arbetet mot kränkande behandling och avser både gymnasieskola och gymnasiesärskola. Det andra området gäller bristande uppföljning av resultaten inom introduktionsprogrammen samt gymnasiesärskolan. I separat ärende till utbildningsnämnden redogör förvaltningen för de åtgärder som är genomförda och som kommer att genomföras utifrån Skolinspektionens konstaterade brister. Frågan om elever som är behöriga till nationella program men som antagits på introduktionsprogrammet individuellt alternativ med specialpedagogisk profil lyftes ut för åtgärd i särskild ordning. Huvudmannen ska senast den 15 januari redovisa åtgärderna till Skolinspektionen.

Skolinspektionen har även genomfört två kvalitetsgranskningar i Stockholms stads gymnasieskolor. En granskning gällde introduktionsprogrammet språkinträdning på Kungsholmens västra gymnasium och den andra stadens sjukhusundervisning där en skolenhet på ESS-gymnasiet är ansvarig. Av rapporten och beslutet efter granskningen av språkinträdning framgår att skolan har tre utvecklingsområden. Rapporten och beslutet om sjukhusundervisningen har ännu inte kommit.

Utvärdering av gymnasieskolor

Gymnasieutvärderarnas uppdrag har 2016 i hög grad koncentrerats till de kommunala gymnasieskolorna. En övergripande utvärdering av introduktionsprogrammen preparand-utbildning, programinriktat individuellt val och yrkesintroduktion har genomförts och ett långsiktigt utvärderingsarbete kring undervisning och lärande samt normer och värden har initierats på stadens alla gymnasieskolor.

Ett mindre pilotprojekt har omfattat övergången mellan grundskola och gymnasieskolan för två grupper inom CSI. Förvaltningen anser att möjligheten med tidigare besked och möjlighet att förbereda övergång till gymnasiet underlättade för eleverna men även för avlämnande och mottagande skola. Utvärdering av delar av introduktionsprogrammen visar att samverkan mellan grundskola, antagning och gymnasieskolan behöver stärkas. Fortsatt arbete med övergången mellan grund- och gymnasieskolan sker bland annat genom IM-rådet.

I forskningsinsatsen som ska genomlysas syftet med gymnasieskolans ledningsorganisation har utvärderarna genomfört en omfattande intervjustudie på nio av stadens gymnasieskolor.

Utöver detta har uppföljning och analys av orsaker till elevers studieavbrott inom gymnasieskolan fortsatt. Tre utvärderingar har också genomförts på fristående skolor, bland annat kring införandet av heltidsmentorskap för elever.

Antagning 2016 till gymnasieskola och gymnasiesärskola

Vid skolstart i augusti hade 9 214 personer folkbokförda i Stockholms stad sökt till gymnasieskolan. Det är en ökning med 402 sökande jämfört med samma tid 2015.

Fördelning av *förstahandsvalen i juni* för sökande folkbokförda i Stockholms stad (oavsett behörighet och sökt program), antal och andel sökande

År	2014	2015	2016
Kommunal skola i Stockholm	4 164 (47,1%)	3 915 (44,5%)	3 799 (41,8%)
Annan kommun	1 607 (18,2%)	1 558 (17,7%)	1 606 (17,7%)
Fristående gymnasieskola	3 062 (34,7%)	3 333 (37,8%)	3 685 (40,5%)
	8 833	8 806	9 090

Andelen stockholmare som i första hand sökte till stadens egna skolor minskade jämfört med 2015 medan andelen stockholmare som sökte annan kommun var oförändrad och andelen som sökte fristående skola ökade.

Av de sökande från Stockholms stad som valt nationellt program i första hand har andelen som söker högskoleförberedande program minskat från 84,8 procent till 83,2 procent medan andelen som söker yrkesprogram har ökat från 15,2 till 16,8 procent.

I hela länet, inklusive Stockholms stad, valde 78 procent ett högskoleförberedande program medan 22 procent valde ett yrkesprogram. Denna fördelning i länet är oförändrad jämfört med 2015.

Antagna från Stockholms stad

Fördelning i **juni av antagna** folkbokförda i Stockholms stad (oavsett behörighet och sökt program), antal och andel elever

År	2014	2015	2016
Kommunal skola Stockholm	3 835 (47,3%)	3 571 (43,9%)	3 379 (41,7%)
Annan kommun	1 084 (13,4%)	1 145 (14,1%)	1 132 (14,0%)
Fristående gymnasieskola	3 190 (39,3%)	3 415 (42,0%)	3 596 (44,3%)
	8 109	8 131	8 107

Det totala antalet stockholmare som antogs minskade med 24 jämfört med 2015. En trolig orsak är att antalet förstahandssökande ökade mer än antalet platser på nationella program på kommunala och fristående skolor i länet. Antalet asylsökande med adress i Stockholm ökade också. Andelen som antogs in i den egna kommunen minskade medan andelen som antogs i annan kommun var i stort sett oförändrad och andelen som antogs till fristående skola ökade.

Av samtliga stockholmare som antogs slutligt på nationella program (oavsett huvudman) blev 62,2 procent antagna på sitt förstahandsval (såväl program och inriktning som skola), vilket är en minskning med 1,7 procent jämfört med 2015.

Till något av de fem introduktionsprogrammen var 1 114 sökande folkbokförda i Stockholms stad antagna vid skolstarten i augusti. I den egna kommunen antogs 678 (minskning med 261 jämfört med 2015), 47 i annan kommun (minskning med 17 jämfört med 2015) och 389 vid fristående gymnasieskola (minskning med 107 jämfört med 2015).

Dessutom var 652 asylsökande ungdomar med adress i staden antagna till IM i staden (ökning med 540 jämfört med 2015). Ytterligare 87 asylsökande ungdomar med adress i staden var antagna till IM vid fristående skola (ökning från några enstaka 2015).

Sökande och antagna till de kommunala gymnasieskolorna i Stockholms stad

Vid skolstart i augusti var 5 910 elever antagna till någon av stadens skolor (samtliga program), vilket är samma antal som 2015.

Nationella program

Av de 4 541 antagna till nationella program vid stadens skolor är 68,5 procent antagna på sitt förstahandsval (2015: 68,5 procent). Av de antagna till nationella program vid stadens skolor är 38,4 procent från någon annan kommun, i stort sett oförändrat jämfört med förra året.

Antalet lediga platser på nationella program i Stockholms stads kommunala skolor vid skolstart var 84 (2015: 207). Antalet tillgängliga platser på dessa program var 4 600, en minskning med 64 jämfört med 2015.

Introduktionsprogram

På Introduktionsprogrammen (IM) vid stadens skolor fanns totalt 1 716 platser i årskurs 1, varav 1 162 inom språkintröduktion. Det är en ökning med totalt 118 platser. Sökande från Stockholms stad prioriteras vid antagningen till samtliga IM vid stadens skolor.

Av de 1 369 elever som var antagna till IM vid stadens skolor vid skolstart kom 39 från annan kommun. Dessutom var 652 asylsökande ungdomar antagna, främst till språkintröduktion.

Till de 350 platserna vid i Liljeholmens gymnasium (före detta Sprintgymnasiet) blir helt nyanlända ungdomar antagna till språkintröduktion kontinuerligt under läsåret. Under höstterminen 2016 har cirka 200 elever fått plats här.

Hörselanpassning

Vid Kungsholmens västra gymnasium erbjuds platser för sökande med behov av hörselanpassning inom skolans samtliga program sedan höstterminen 2014 då två sökande antogs. 2015 antogs sex sökande. 2016 antogs fyra sökande, två till naturvetenskapsprogrammet, en till vård- och omsorgsprogrammet samt en till preparandutbildning. Sedan 2015 erbjuds även platser för elever med behov av hörselanpassning vid Thorildsplans gymnasium på program som inte finns på Kungsholmens västra gymnasium. I år antogs ingen sökande.

Fjärde tekniskt år

Vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år med profil design och produktutveckling startade vid Bromma gymnasium. Skolverket har beviljat statsbidrag för 20 platser. Vid skolstart fanns 15 antagna elever. Inför 2016 hade Skolverket också beviljat statsbidrag för 32 platser på profil informations- och medieteknik vid Thorildsplans gymnasium. På grund av för få sökande startade inte denna utbildning.

Gymnasiesärskolan

Till gymnasiesärskolan i Stockholms stad var 78 elever antagna vid skolstart varav 66 på sitt förstahandsval. Det är samma antal antagna som 2015. Till de nationella programmen har 58 antagits och 20 till det individuella programmet. Av de antagna eleverna kommer 22 från någon annan kommun. Av de sökande från Stockholms stad har 12 antagits i någon annan kommuns gymnasiesärskola medan 38 antagits vid en fristående skola. 2015 var det 16 respektive 28 antagna.

Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala gymnasieskolor i Stockholm 2014-2016

Elevantal i gymnasieskolor i Stockholms stad (Skolverket läsåret 2015/2016) var totalt 33 648 elever, varav 15 434 elever i kommunala skolor och 18 214 elever i fristående skolor.

Kunskapsresultat* efter läsåret 2015/2016, 2014/2015 års resultat inom parentes (Källa: Skolverket)

	Fristående huvudmän			Kommunal huvudman		
	Yrkes-program	Högskole-förberedande program	Nationella program, totalt	Yrkes-program	Högskole-förberedande program	Nationella program, totalt
Andel elever med examen (%)	84,3 (80,9)	86,1 (85,7)	85,7 (84,6)	81,2 (83,8)	89,6 (89,8)	88,5 (88,9)
Andel elever med grundläggande behörighet (%)	44,4 (33,8)	86,1 (85,7)	76,6 (73,4)	32,3 (39,3)	89,6 (89,8)	82,1 (82,7)
Genomsnittlig betygspoäng	13,2 (12,9)	14,6 (14,4)	14,3 (14,1)	13,9 (13,4)	15,7 (15,1)	15,5 (14,8)
Andel elever med examen från gymnasieskolan inom 3 år (%)	63,4 (60,7)	66,9 (65,5)	66,2 (64,6)	57,7 (57,8)	73,7 (72,7)	71,7 (70,7)
Andel elever som slutfört utbildningen med avgångsbetyg inom samma program (%)	70,0 (67,2)	72,7 (70,0)	72,1 (69,4)	67,5 (66,0)	78,0 (74,9)	76,7 (73,7)

*Endast nationella program. Resultat på introduktionsprogrammen inkluderas inte, då dessa program finns i förhållandevis liten utsträckning på fristående skolor.

Förutsättningar, 2014–2016 (Källa: Skolverket)

	Fristående huvudmän			Kommunal huvudman		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Läsår						
Elever per lärare	15,8	15,5	14,8	14,3	14,9	15,2
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen (%)	68,5	71,0	72,9	85,5	85,1	86,9

Resultatredovisningen omfattar alla avgångselever från de kommunala och fristående gymnasieskolorna 2016.

De kommunala gymnasieskolorna har för 2016 något högre resultat totalt sett jämfört med de fristående. För yrkesprogrammen är dock resultaten (förutom betygspoäng) bättre för de fristående gymnasieskolorna, medan de kommunala gymnasieskolorna har bättre resultat för de högskoleförberedande programmen.

För de kommunala gymnasieskolorna har betygspoängen och genomströmningen ökat jämfört med 2015, medan andel elever med examen och grundläggande behörighet minskat något.

De kommunala gymnasieskolorna har en något lägre lärartäthet, men en större andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i jämförelse med de fristående gymnasieskolorna. Skillnaden vad gäller lärartäthet har minskat mellan regiformerna de senaste tre åren, då den ökat för de fristående gymnasieskolorna, men minskat på de kommunala gymnasieskolorna.

Brukarundersökningen – jämförelse mellan kommunala och fristående gymnasieskolor

Under våren 2016 har brukarundersökningar genomförts. Enkäterna riktar sig till elever i årskurs 2 i fristående och kommunala gymnasieskolor. Brukarenkäten besvarades av 72 procent av eleverna i fristående gymnasieskolor (65 procent föregående år) och av 78 procent av eleverna i de kommunala skolorna (73 procent).

Överlag är det små skillnader i nöjdhet mellan elever i fristående och elever i kommunala gymnasieskolor. De påståenden där det finns en viss skillnad är för påståendet *I min utbildning får jag kontakt med arbetslivet i form av t.ex. föreläsare, studiebesök eller praktik*. Strax under 49 procent av eleverna i de fristående skolorna uppger att de i sin utbildning får kontakt med arbetslivet, medan strax över 43 procent av eleverna i de kommunala skolorna uppger att de har kontakt med arbetslivet. Ytterligare två frågor där det finns viss skillnad är för påståendena *Jag är nöjd med skolans arbete mot mobbning* och *Det är arbetsro på mina lektioner*. I de kommunala skolorna har strax under 69 procent av eleverna svarat att de nöjda med skolans arbete mot mobbning, jämför med strax under 75 procent av eleverna i de fristående skolorna. Strax under 59 procent av eleverna i kommunala skolor uppger att det är arbetsro på lektionerna, vilket är något högre än för elever i fristående skolor där 54 procent svarar positivt på påståendet.

Lägst andel positiva svar, för både kommunala och fristående skolor, lämnar eleverna på påståendet *Jag får vara med och påverka innehållet i undervisningen*. Där svarar 39 procent av eleverna i kommunala skolor (41 procent föregående år) och 39 procent i fristående skolor (34 procent föregående år) positivt. Samma påstående hade lägst andel positiva svar även 2015 och 2014.

Högst andel positiva svar, från elever i fristående liksom kommunala skolor, har påståendet *Jag känner mig trygg på min skola*. Av elever på kommunala skolor uppger 90 procent att de känner sig trygga, vilket är knappt en procentenhet lägre än för elever i fristående skolor där 91 procent uppger att de känner sig trygga. Det är, liksom tidigare, det påstående med högst andel positiva svar oavsett regiform.

Av eleverna i kommunala skolor är det ungefär 69 procent som kan rekommendera sin skola till andra elever. Av eleverna i de fristående gymnasieskolorna kan ungefär 70 procent av eleverna rekommendera sin skola.

4.8 Ekonomisk uppföljning

Tabell Ekonomisk uppföljning, gymnasieskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhets-avdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	810,1	338,7	53,0	35,4	1 237,2	1 200,5	36,7
Fristående	1 056,4			6,0	1 062,4	1 064,2	-1,8
Andra kommuner	340,7			0,3	341,0	329,8	11,2
Totalt	2 207,2	338,7	53,0	41,7	2 640,6	2 594,5	46,1
Ingående fond från 2015							33,4
Utgående fond till 2017							-41,0
Resultat efter fonder							38,5

Verksamheten omfattar stadens hela gymnasie- och gymnasiesärskoleverksamhet i egen regi, fristående och internationella skolor samt gymnasieskolor och gymnasiesärskolor i andra kommuner och landsting.

Utfall jämfört med budget

Gymnasieverksamheten redovisar ett överskott om 46,1 mnkr före och ett överskott om 38,5 mnkr efter resultatdispositioner. Kostnaderna är 32,0 mnkr lägre och intäkterna är 14,1 mnkr högre än budgeten.

Egen regi

Överskottet på gymnasieverksamheten i egen regi uppgår till 36,7 mnkr och beror bland annat på lägre kostnader för lokaler, ej utnyttjade reserver, högre intäkter för asylbidrag och att lärlingssatsningar inte har genomförts.

Gymnasieskolorna redovisar ett underskott om 10,8 mnkr före och ett underskott om 3,2 mnkr efter resultatdispositioner. Underskottet pareras av ett överskott på gymnasiestaben om 30,9 mnkr. Skolornas arbete med att se över sina tjänstefördelningar och strama åt sin inre organisation har gett resultat under året. Av gymnasieskolorna visar 16 skolor överskott och 12 skolor underskott. De skolor som uppvisar sämst ekonomiskt resultat i förhållande till sin omslutning är Lindeparkens gymnasieskola, Kärrtorps gymnasium och Midsommarkransens gymnasium. Lindeparkens gymnasieskola har tappat många elever jämfört med 2015. Midsommarkransens gymnasium startade hösten 2013 och befinner sig fortfarande i ett uppbyggnadsskede. Kärrtorps gymnasium har drabbats av ett stort elevtapp och har inte hunnit anpassa sin organisation till dessa nya förutsättningar.

Gymnasiestaben redovisar ett överskott om 30,9 mnkr varav 8 mnkr utgörs av budgeterade medel för att täcka skolornas underskott, 12 mnkr beror på ej utnyttjade budgetmedel för lärlingsanställningar, resten beror på minskade verksamhetskostnader och ökade asylbidrag.

De ökade intäkterna på gymnasieskolorna jämfört med budget avser i huvudsak ökade statsbidrag från Skolverket och intäkter från arbetsmarknadsförvaltningen.

Lokalkostnaderna visar ett sammanlagt överskott om 9,2 mnkr för gymnasieskola. Överskottet består främst av minskade kostnader för hyra om 14,7 mnkr och kan till stor del hänföras till antaganden i 2016 års verksamhetsplan om nyförhyrningar. Dessa har av olika skäl senarelagts eller inte genomförts, däribland en paviljong vid Thorildsplans gymnasium. En bidragande orsak är att förvaltningen inför 2016 tog höjd för en högre prognos avseende antalet nyanlända elever än vad som senare blev verklighet. Samtidigt ökar kostnader för kontantfinansierade lokalprojekt som redovisar underskott om 6,3 mnkr på grund av ökad projektering, däribland den nya gymnasieskolan i kvarteret Murmästaren på Kungsholmen och RgRh gymnasiums nya lokaler på S:t Eriks gymnasium. Kostnaden för hyra av idrottshallar redovisar ett överskott om 0,8 mnkr.

Övriga avvikelser som bör nämnas är ett överskott beroende på minskade kostnader för avgångsersättningar, högre kostnader för tilläggsbelopp för elever i fristående skolor och i andra kommuner än budgeterat samt ej nyttjade reserver. Kostnader för it är lägre än i budgeten därför att det saknades personalresurser för att genomföra planerade aktiviteter och utvecklingsåtgärder. Sammanlagt uppgår detta till ett överskott om 8,7 mnkr.

Fristående verksamhet och annan kommun

Kostnader för fristående verksamhet och stockholms elever i annan kommun redovisar ett överskott om 9,4 mnkr. Överskottet beror på färre elever i förhållande till elevavläsningen på våren och att snittpengen under hösten var lägre än budgeterat.

Tilläggsbelopp/verksamhetsstöd

Tilläggsbeloppet för fristående gymnasieskolor och stockholms elever i andra kommuner har uppgått till 25,5 mnkr vilket genererat ett underskott om 5,5 mnkr. Det förklaras av ett ökat antal elever på fristående skolor och stockholms elever i annan kommun. Till gymnasieskolor i egen regi har totalt utbetalats 17 mnkr i verksamhetsstöd vilket är i enlighet med budget.

Utfall jämfört med 2015

Totala kostnader för gymnasieverksamheten har ökat med 135,2 mnkr (4,3 procent) och totala intäkter har ökat med 48,1 mnkr (7,6 procent) jämfört med år 2015. Antalet stockholms elever har ökat med 965 under perioden.

Egen regi

Gymnasieverksamheten i egen regi redovisar ökade intäkter om 48,1 mnkr och ökade kostnader om 61,7 mnkr. Ökningen av intäkter beror på högre intäkter för interkommunala elever och intäkter för statsbidrag.

Lönekostnaderna i kommunala gymnasieskolor har ökat med 5,7 procent vilket är ett resultat av bland annat lärarlönelyftet, satsningen på karriärtjänster och ökat antal lärare på grund av fler elever, mest på språkintrödningsprogrammet.

Lokalkostnaderna har minskat med 1,7 procent. Den minskningen kan förklaras med lägre räntekostnader.

Fristående verksamhet och verksamhet i annan kommun

Kostnaderna för stockholmselever i fristående verksamhet och i andra kommuner har ökat med 73,6 mnkr jämfört med föregående år vilket beror på ett ökat antal elever i fristående gymnasieskolor och i annan kommun vilket i sin tur även inneburit ökade kostnader för tilläggsbelopp.

Utfall jämfört med prognos

Egen regi

Gymnasieverksamhetens resultat är 47,3 mnkr bättre före resultatfonder än vad som redovisades i tertialrapport 1 och 35,7 mnkr bättre efter resultatfonder. Detta beror främst på stora förbättringar av egenregiskolornas resultat och högre intäkter för statsbidrag. Jämfört med tertialrapport 2 har prognosen förbättrats med 32,4 mnkr före resultatfonder och 18,1 mnkr efter resultatfonder.

Förbättringen mellan tertialrapport 1 och 2 berodde i huvudsak på en förbättring av gymnasie-stabens resultat. Generellt har skolorna varit försiktiga i sina prognoser. Både gymnasieskolor och central förvaltning har under året arbetat med besparingsåtgärder och hållit igen på kostnaderna vilket visat sig ge resultat i bokslutet.

Fristående verksamhet/annan kommun

Kostnaderna för de fristående gymnasieskolorna och för stockholmselever i andra kommuners gymnasieskolor blev 0,7 mnkr högre än prognosen i tertialrapport 1, och 0,5 mnkr lägre än tertialrapport 2.

Gymnasiesärskola

Tabell Ekonomisk uppföljning, gymnasiesärskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhets-avdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	54,9	18,6	0,3	0,9	74,7	95,1	-20,4
Fristående	75,1				75,1	76,3	-1,2
Andra kommuner	22,8				22,8	25,9	-3,1
Totalt	152,8	18,6	0,3	0,9	172,6	197,3	-24,7

Utfall jämfört med budget

Gymnasiesärskola redovisar ett underskott om 24,7 mnkr.

Egen regi

Gymnasiesärskola i egen regi visar ett underskott om 20,4 mnkr. Underskottet beror på främst på att Lindeparken och S:t Eriks gymnasiesärskolor visar ett stort underskott. Antalet elever i gymnasiesärskolor i egen regi har minskat jämfört med 2015.

Fristående verksamhet och verksamhet i annan kommun

Fristående gymnasiesärskolor och stockholmselever i andra kommuners gymnasiesärskolor redovisar ett sammanlagt underskott om 4,3 mnkr. Underskottet förklaras av de höga kostnaderna för gymnasiesärskoleelever i annan kommun och kostnaderna för skolskjuts.

Utfall jämfört med 2015

Utfallet på 197,3 mnkr för gymnasiesärskola för 2016 är 18,6 mnkr högre jämfört med 2015, då utfallet var 178,7 mnkr.

Egen regi

Kostnaden för gymnasiesärskolan i egen regi har ökat med 7,3 mnkr jämfört med år 2015, vilket motsvarar 5,1 procent. Intäkterna har minskat med 5,2 mnkr vilket motsvarar 8,9 procent. Kostnadsökning i egen regi förklaras i huvudsak av att en del kostnader för it och kost för 2015 var för låga på grund av fel fördelning mellan gymnasiesärskola och gymnasieskola. Intäktsminskningen förklaras av att antalet elever är lägre än 2015 vilket innebär minskade intäkter för elever från andra kommuner samt intäkter för korttidstillsyn.

Fristående verksamhet och verksamhet i annan kommun

Kostnaderna har ökat med 6,1 mnkr jämfört med föregående år och detta beror på förändrad mix av behovsgrupper och prisökning av programpriserna.

Utfall jämfört med prognos**Egen regi**

Utfallet för gymnasiesärskolan i egen regi är 0,6 mnkr sämre än prognosen i tertialrapport 2 och 1,7 mnkr sämre än i tertialrapport 1. Avvikelsen beror på färre elever under höstterminen jämfört med vårterminen och lägre merkostnader för elever med behovsgrupp 5.

Fristående verksamhet och verksamhet i annan kommun

Utfallet för fristående gymnasiesärskolor och stockholms elever i andra kommuners gymnasiesärskolor är 6,4 mnkr sämre än i tertialrapport 1 och 1,7 mnkr bättre än tertialrapport 2. Avvikelsen i tertialrapport 1 beror på ökade kostnader för skolskjuts, och avvikelsen till tertialrapport 2 förklaras av ökade kostnader för elever i andra kommuner.

5 Förvaltningsgemensamma frågor

5.1 Nämndens mål: I samtliga verksamheter integreras jämställdhets-, mångfalds- och barnrättsperspektiv samt frågor om demokrati och inflytande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat/Målbild

Utbildningsförvaltningen beaktar jämställdhets-, mångfalds- och barnrättsperspektiv i det ordinarie arbetet på central förvaltning och på skolenheter. Personal på utbildningsförvaltningen har kunskap om genus, antirasism och normkritisk pedagogik. Verksamheten motverkar ojämlika strukturer bland både elever och personal för att alla ska garanteras samma rättigheter och möjligheter. Skolan kartlägger verksamhetens form och innehåll tillsammans med elever och förebygger kränkningar, diskriminering och trakasserier. Eleverna har inflytande i skolans likabehandlingsarbete samt känner till sina rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Skolan samverkar utifrån barnets bästa med socialtjänst och andra aktörer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska mäta och analysera den statistik som relaterar till individer uppdelad efter kön	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön	2016-01-01	2016-12-31	
 Skolornas upprättade planer mot diskriminering och kränkande behandling stäms av årligen av central förvaltning.	2015-01-01	2016-12-31	

Under året har förskoleavdelningen genomgått RFSL:s hbtq-utbildning och avdelningen är nu hbtq-certifierad. Fokus för certifieringen är hbtq-personers livsvillkor, normer kopplade till kön och sexualitet, samt vad ett hbtq-kompetent bemötande innebär. Utbildningen berör alla diskrimineringsgrunder och undersöker hur flera olika normer samverkar. Ett historiskt perspektiv ges också över hur lagar och rättigheter förändrats över tid i Sverige.

Under vårterminen genomfördes tre föreläsningss dagar inom området hbtq, jämställdhet, jämlikhet och normkreativt arbete i förskolan. På varje tillfälle deltog cirka 300 personer från kommunala och fristående förskolor.

En del av de medel som utbildningsförvaltningen har haft för att höja kompetensen inom området hbtq, genus och mänskliga rättigheter har använts för att ge kommunala och fristående förskolor vikarieersättning. Det innebär att förskolor vars personal antogs för studier om minst 7,5 högskolepoäng inom hbtq, genus och mänskliga rättigheter under höstterminen hade möjlighet att söka vikarieersättning för personalens studietid. Totalt omfattade ersättningen 39 personer.

På varje skola har rektor det yttersta ansvaret för att tillgodose alla elevers mänskliga rättigheter och att barnrättsperspektivet tillgodoses. Verksamhetsavdelningarna inom utbildningsförvaltningen har ansvar för att utveckla, stödja och följa upp arbetet inom området.

Förvaltningen har arbetat för att höja kompetensen inom området hbtq, normkritik och värdegrund. Skolorna har i detta syfte fått ansöka om utvecklingsmedel och de grundskolor som har tilldelats medel har satsat på kompetensutveckling, förstärkning av skolbibliotek med hbtq-litteratur och hbtq-certifiering genom RFSL. Förvaltningen har också påbörjat ett samarbete med statsledningskontoret för att utarbeta en egen hbtq-certifiering.

Förvaltningen har genomfört uppdragsutbildningen ”Erfarenhetsbaserad kurs i normkritik” om 7,5 högskolepoäng genom Mångkulturellt centrum/Södertörns högskola. Nätverksmöten för deltagare i kursen har också arrangerats och samordnats av Mångkulturellt centrum.

Flera av stadens gymnasieskolor har initierat och genomfört aktiviteter inom området mänskliga rättigheter som har redovisats i tertiärrapport 2. Därutöver har nu fem ytterligare gymnasieskolor beviljats medel till olika hbtq-projekt. Mest pengar och störst insatser kommer att ske vid Liljeholmens gymnasium som tar emot nyanlända elever.

Utbildningsförvaltningen har infört två nya kompetenser i kompetensförsörjningsverktyget KOLL för att kartlägga genuskompetensen i förskola och skola. Syftet är att få ett bättre underlag för att säkerställa genuskompetensen i förskola och skola.

Under hösten har uppdraget för förvaltningens MR-grupp reviderats. Ett nytt tydligt uppdrag för MR-gruppen har tagits fram av en arbetsgrupp och beslutats. MR-gruppen ska vara ett stöd till verksamhetsavdelningarna och har i uppdrag att samordna aktiviteter och förstärka förvaltningens kunskap inom MR-området. Detta bland annat genom att delta i stadsövergripande arbetsgrupper inom området, hålla sig uppdaterad kring ny lagstiftning inom området, omvärldsbevaka för att hitta goda exempel och sprida dessa samt delta i arbetet med framtagande och uppföljning av verksamhetsplan.

Förvaltningen har i samarbete med stadens kansli för mänskliga rättigheter deltagit i utformandet av stadsövergripande program inom hbtq, jämställdhet och barnrätt. Programmen är inte beslutade och med anledning av detta inväntar förvaltningen framtagandet av riktlinjer för implementering av till exempel barnrättsperspektivet.

I bilaga 7 finns uppföljningen av förvaltningens jämställdhets- och mångfaldsplan.

5.2 Nämndens mål: Utbildningsförvaltningen arbetar aktivt för att stärka och utveckla samverkan med lärosäten och andra externa aktörer

 Uppfylls helt

Förväntat resultat/Målbild

Utbildningsförvaltningen bidrar till att stärka Stockholm som världsledande kunskapsregion genom att utveckla samverkan med lärosäten, myndigheter och andra externa aktörer såväl regionalt som nationellt och ge både elever och lärare möjlighet till olika former av samarbeten

Förvaltningen har under året fortsatt arbeta strategiskt tillsammans med olika aktörer för att bidra till en ökad vetenskaplig grund och kunskapsbas för skolan, skolledare och lärare. Den regionala plattformen Stockholm Teaching & Learning studies, där lärare och lektorer bedriver undervisningsutvecklande forskningsprojekt med vetenskaplig ledning, har fått fler skolhuvudmän i länet som deltagare. Antalet projekt är fler och antalet deltagare har ökat i jämförelse med tidigare år. Även Lärarnas forskningskonferens som genomförs varje år hade i år betydligt fler presenterade projekt och deltagare. Inom moderna språk har ett samarbete inletts med Skolverket och Uppsala universitet för att anordna gemensamma seminarier och konferenser för lärare.

Samarbetet om lärarutbildningen med lärosäten i och utanför regionen stärks även genom att fler skolor deltar i projektet om övningsskolor som har pågått sedan 2014. Under hösten 2016 har utbildningsförvaltningen utökat samarbetet med Stockholms universitet kring övnings-skolorna genom att ytterligare en grundskola och tre förskoleenheter ingår i projektet. På övningsskolor/förskolor genomför lärare från Stockholms universitet ämnesdidaktiska seminarier, handledarutbildning och handledning.

Programmeringskommissionen har påbörjat sitt arbete och har under höstterminen haft två möten. Kommissionens arbete har också medfört att kontakter och samarbeten har inletts med Kodcentrum, Hello World, Stockholms Universitet, KTH och Skolverket. Förvaltningen är också medsökande i två ansökningar för forskningsmedel om programmering och digitalisering med Linköpings universitet och KTH.

Inom partnerskapet med Ifous har två olika projekt initierats. Ett syftar till att analysera resultaten på de diagnostiska proven i matematik på gymnasiet som genomförts de senaste fem åren. Det andra projektet handlar om programmering i undervisningen. Förvaltningen är även representerad i Skolforskningsinstitutets nämnd där utbildningsdirektören och en lektor i matematik är medlemmar.

5.3 Nämndens mål: Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare

 Uppfylls helt

Förväntat resultat/Målbild

Utbildningsförvaltningens arbete med strategisk kompetensförsörjning säkerställer att alla nivåer gemensamt har den kompetens som är nödvändig för att skapa den bästa skolan för varje elev. Utbildningsförvaltningen attraherar, rekryterar, introducerar och behåller kompetenta och engagerade medarbetare som tar initiativ till och får möjlighet att utveckla sig själva och sitt uppdrag. Lärarna är behöriga och legitimerade, och bidrar tillsammans med övrig personal till skolans utveckling. Arbetsmiljön på utbildningsförvaltningens samtliga arbetsplatser är god. Ett särskilt fokus läggs på frågor kring arbetsbelastning och ledarskap.

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
  Aktivt Medskapandeindex	*			79	81	83
  Index Bra arbetsgivare	*					fastställs 2016
  Index Psykosocial arbetsmiljö	*					fastställs 2016
  Sjukfrånvaro	5,7 %	4,1 %	6,3 %	5,5 %	5 %	tas fram av nämnd
  Antal aspiranter som fått kommunala visstidsanställningar	**				100 st	750
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	54	22	32	98 st	100 st	500 st
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	151				80 st	10 000 st
  Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	107				100 st	800 st
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	74 st	36 st	38 st	74 st	74 st	8 000 st

* Kan inte anges då medarbetarundersökning inte har genomförts 2016.

** Kan inte anges, antalet redovisas av stadsdelsförvaltningar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadens nämnder och bolag utveckla ett utbud av platser för kommunala visstidsanställningar som motsvarar behoven hos aspiranterna. Stadens nämnder och bolag ska medverka i arbetet med att bereda platser för visstidsanställda.	2016-01-01	2016-12-31	
 Samverka med arbetsmarknadsförvaltningen och andra aktörer med syfte att stödja personer med funktionsnedsättning vad gäller möjligheterna till anställningar och praktikplatser.	2013-01-01	2016-12-31	
 Säkerställa ickediskriminering vid rekrytering.	2013-01-01	2016-12-31	
 Ta fram en plan för kompetensförsörjning av lärare, utifrån den av nämnden beslutade kompetensförsörjningsstrategin	2016-01-01	2016-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Ta fram en plan för utfasning av allmänna visstidsanställningar till förmån för tillsvidareanställningar	2016-01-01	2016-12-31	
✓	Ta fram förslag på åtgärder för att behålla erfarna lärare efter ordinarie pensionsålder	2016-01-01	2016-12-31	
✓	Utveckla former för brukarinflytande (Rådet för funktionshinderfrågor)	2014-01-01	2016-12-31	

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning av lärare

I april 2016 beslutade utbildningsnämnden om en kompetensförsörjningsplan för förskola, grundskola och gymnasieskola till vilken en referensgrupp med representanter från förvaltningen finns knuten. Referensgruppen föreslår, följer upp och analyserar insatserna inom ramen för kompetensförsörjningsplanen samt prioriterar kommande insatser. Referensgruppen har beslutat att rekryteringsbehovet för respektive skolform i varje stadsdel ska synliggöras i planen.

Under 2016 har 115 lärare studerat inom ramen för Lärarlyftet II. Att inte fler lärare har studerat inom Lärarlyftet II kan bland annat bero på att en del kurser erbjuds enbart som heltidsstudier, sena antagningsbesked från lärosätena vilket försvårar planeringen för skolan, lärarbristen som gör det svårt att hitta vikarier samt att Skolverket nu erbjuder en annan lönemodell som ställer högre krav på tjänstledighet än tidigare. Förvaltningen betalar nu ut centrala medel till alla lärare som läser inom satsningen oavsett ämne.

Förvaltningen har genomfört vidareutveckling av kompetenskartläggningsverktyget KOLL och bedömer nu att kvaliteten på de data som finns i verktyget är tillförlitlig. Arbete har påbörjats för att kunna använda KOLL som ett administrativt stöd i hanteringen av statsbidragen för Lärarlönelyftet och Lärarlyftet II samt som ett verktyg i tjänstefördelningen.

Under hösten 2016 har en utredning påbörjats angående mobilt lärarteam. Tillgång till vikarier för kortare frånvaro finns genom externa bemanningslösningar.

Rekrytering

Under 2016 har 42 rektorer på ett antal av stadens grund- och gymnasieskolor fått stöd genom serviceförvaltningen för att rekrytera lärare till sina skolor. Utvärderingen visar att rektorerna är nöjda med rekryteringsstödet och att kvaliteten på rekryteringsprocessen har förbättrats. Rektorerna har uppskattat att ha ett bollplank i rekryteringsprocessen och önskar att det skulle omfatta fler personalgrupper än lärare i grund- och gymnasieskolan. En enkät har genomförts bland de lärare som nyanställts via rekryteringsstödet, för att ta reda på vilka faktorer som var viktigast när de sökte lärartjänst. Lärarna har angivit skolans ledning som viktigaste faktor. Ledningen ska vara synlig, tydlig i sin vision och ha höga förväntningar på lärare och elever. Skolan ska ha väl fungerande genomtänkt organisation och tid för kollegialt lärande ska finnas.

Bilden av läraryrket

Bilden av läraryrket behöver breddas och nyanseras för att visa på arbetsglädjen och komplexiteten i yrket. För att bidra till denna breddade bild har förvaltningen under hösten 2016 påbörjat en kommunikationssatsning med 20 dramatiserade kortfilmer och 20 poddradioavsnitt. Lansering sker i början av 2017.

Förvaltningen har under 2016 låtit analysföretaget Ungdomsbarometern genomföra en undersökning om ungas inställning till läraryrket. Undersökningen visar bland annat att de ungdomar som kan tänka sig att arbeta som lärare själva har haft en eller flera bra lärare under sin skolgång. De intervjuade ungdomarnas definition på en bra lärare är en lärare som är inspirerande och bra på att förklara, vilket hälften av ungdomarna säger sig ha haft.

Av de tillfrågade ungdomarna anger 20 procent att det är mycket viktigt för dem att de i sitt framtida yrkesliv får bidra till en bättre värld/samhälle och majoriteten av ungdomarna anser att lärare har stora möjligheter att just göra skillnad. Ungdomarnas generella bild av läraryrkets positiva sidor är att det består av lagarbete, roligt på jobbet och är öppet för personer med olika bakgrund. Den generella bilden av läraryrkets negativa sidor består av att det är låg lön och dåliga karriärmöjligheter.

Under 2016 har förvaltningen även deltagit på flera mässor för att profilera förvaltningen som arbetsgivare, bland annat på Bazaren i Kulturhuset som staden arrangerade, LIAM-dagen (Linköpings lärarutbildningsdag), SU:s lärarmingel och Södertörns högskolas studentmingel.

Äldre medarbetare

Förvaltningen har under 2016 arbetat med åtgärder för att få äldre medarbetare att vilja stanna kvar i arbete längre. Bland annat har inspirationsmaterial för verksamheterna tagits fram som utgår från hur arbetet kan anpassas utifrån ett åldersperspektiv (anpassning av arbetstid, organisering av arbetet med mera). I kurser som riktas till förvaltningens chefer har information om åldersmedvetet ledarskap integrerats, det vill säga hur ledaren på bästa sätt tillvaratar äldre medarbetares förmågor. Dessutom har äldre medarbetare på förvaltningen försetts med information om hur ett förlängt arbetsliv påverkar livsinkomst och pension. Informationen har givits tillsammans med Pensionsmyndigheten.

Nya vägar in i läraryrket

För att klara kompetensförsörjningen av lärare arbetar förvaltningen med att finna nya vägar in i läraryrket bland annat genom att samarbeta med Teach for Sweden (TFS) och Rebel Learners samt Stockholms universitet (SU) via kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) för studenter med forskarutbildning. Under 2016 har åtta TFS-kandidater och tre KPU-kandidater examinerats från stadens skolor. Under hösten 2016 har sjutton TFS-kandidater och två KPU-studenter funnits i stadens skolor.

På Rebel Learners Summer-camp 2016 medverkade Stockholms stad med temat ”nyanlända elever och nyanlända lärare - hur vi tar tillvara deras kunskaper och kompetenser?”. Samarbetet med Rebel Learners har dock avslutats då organisationen har lagts ner hösten 2016.

Under hösten har en arbetsmarknadsdag för lärarstudenter anordnats i Gyllene salen i Stadshuset. Syftet var att ge studenterna tillfälle att lära känna staden som arbetsgivare och stärka bilden av Stockholms stad som attraktiv arbetsgivare. Lärarstudenterna fick möjlighet att möta representanter från förvaltningen, skolledare, förstelärare, lärare och lärarcoacher inom förskola och skola.

Förvaltningens projekt Från nyanländ till nyanställd startade 2016. Under året har 60 nyanlända lärare, parallellt med studier i svenska, genomfört praktikmomenten ”Följ en modersmålslärare” och ”Följ ett arbetslag”. Under hösten 2016 har förberedelser påbörjats för att även ha en särskild grupp för asylsökande lärare, med information via Migrationsverkets kanaler. Kartläggning av deltagarnas kompetens har visat på två huvudgrupper: språklärare respektive matematik/no. I deltagargruppen finns även personer med flerårig skolledarerfarenhet och pedagogisk utvecklingserfarenhet, vilket medför att projektet kan komma att behöva se till ett bredare spektrum av praktikmöjligheter.

Utvärdering visar att lärandemål för praktikmomenten kan förtydligas och ett utvecklingsarbete kring yrkessvenska för lärare fördjupas.

Under hösten 2016 har även en nollmätning genomförts på en kontrollgrupp bestående av utländska pedagoger som läste svenska för pedagoger under 2013. Den visar särskilt att bristande studievägledning under språkstudierna och försörjningskrav innebär att lärare med utländsk examen/erfarenhet avbryter vägen mot svensk behörighet och legitimation. Detta understryker behovet i pågående projekt av strukturerad studievägledning och av att tidigare öppna vägar till tidsbegränsade anställningar i skolan.

Chefsförsörjning

Under 2016 har insatser för att säkra kompetensförsörjningen av chefer tagits fram och med dessa som utgångspunkt har förvaltningens chefsprogram setts över. Bland annat har utbildningsförvaltningens närvaro på Linked-In etablerats, rekryteringsprocessen har reviderats och förenklats, en kravprofil för rektorer har tagits fram och introduktionen av nya rektorer har samordnats.

Volymen av insatser inom chefsprogrammet har ökat vilket beror på flera faktorer; pensionsavgångar, ett ökat antal rekryteringar och att ett stort antal förordnanden för gymnasieskolan löpte ut under 2016 vilket ledde till en ökad rörlighet. Bland annat har cirka 50 chefsrekryteringar genomförts vilket är en dubbling av antalet rekryteringar jämfört med 2015. Sedan juli 2016 genomförs rekryteringsprocesserna med elevmedverkan vid ett intervju tillfälle.

Antalet ledningsgrupputbildningar och antalet genomförda handledningar har ökat kraftigt jämfört med 2015 vilket beror på en tydligare kommunikation om utbildnings- och utvecklingsutbud och en ökad efterfrågan på insatser.

Kompetensutvecklingsinsatser

Förvaltningen har tagit fram en kompetensprofil för lärare i fritidshem/fritidspedagoger och planeringen för implementeringen av denna har påbörjats i samverkan med grundskoleavdelningen.

Under 2016 har förvaltningen genomfört kompetensutvecklingsinsatser för vaktmästare, administrativ personal och handläggare, bland annat har kurser i att skriva tjänsteutlåtanden och andra introduktionskurser. Utbildningar för elevassistenter beskrivs under avsnitt 3.

Introduktion

Under hösten har projektet Effektivare introduktion av nyanställda fortsatt. Projektets syfte har varit att utveckla det digitala introduktionsutbudet för alla medarbetare som ett komplement till den lokala arbetsplatsens introduktion. Projektet har dock på grund av begränsningar i personalsystemet inte på ett enkelt sätt kunnat identifiera nyanställda och kommer under början av 2017 att skriva slutrapport.

Under våren har introduktionen för nyexaminerade lärare setts över och reviderats. Förutom Skolverkets riktlinjer har Stockholms stad från och med hösten 2016 erbjudit alla nyexaminerade lärare samt mentorer fortbildning i form av ett halvdagsseminarium för att stärka dem i lärarprofessionen. För nyexaminerade lärare gavs en introduktion till Stockholms stad och ett seminarium om läraryrket, ledarskap och föräldrasamverkan. Mentorerna erbjöds ett seminarium om mentorsrollen och samtal mellan vuxna på lika villkor.

Förvaltningen har påbörjat ett arbete angående förstärkt introduktion för nyexaminerade lärare i främst skolor och områden som har svårast att rekrytera lärare.

Verksamhetsförlagd utbildning – VFU

Antalet lärarstudenter som tas emot i stadens förskolor och skolor har ökat med 320 studenter jämfört med hösten 2015, till totalt 3 425 personer. Ett arbete för att utveckla uppföljning och utvärdering av VFU-uppdraget har påbörjats. En förutsättning för ett gott arbete med VFU är att skolan har en handlingsplan. För att stödja skolorna i arbetet har en mall för handlingsplan för VFU tagits fram och presenterats för VFU-ansvariga.

För att stärka handledarna i sitt uppdrag har en satsning med handledarseminarium på temat ”Etik i handledarrollen” inletts. Över 100 förskollärare och lärare deltog. Handledarutbildningar på 7,5 högskolepoäng har genomförts i några av stadens förskolor och skolor.

I syfte att ytterligare öka kvaliteten i VFU-uppdraget och för att skapa en arena för erfarenhetsutbyte mellan verksamhet och akademi har, i samarbete med Stockholms universitet, också fyra handledarsminarier riktade till VFU-handledare anordnats under 2016.

Förvaltningens VFU-samordnare deltog tillsammans med VFU-ansvariga på Stockholms universitet och Södertörns högskola under hösten 2016 vid det årligt återkommande storstadsnätverket där även Göteborg och Malmö deltar.

Antalet distansstudenter från landets övriga lärosäten som gör sin VFU i Stockholms stad har ökat i omfattning och diskussioner pågår med Gävle högskola om ett utökat samarbete.

Karriär och utbildning

För höstterminen 2016 har förvaltningen rekviderat statsbidrag för 767 förstelärare och fyra lektorat i grundskolan samt 169 förstelärare och 21 lektorat i gymnasiet. Den interaktiva forskningsinsats som har pågått med Linköpings universitet har avslutats. Utifrån resultat av forskningen och den enkät som förvaltningen årligen genomför med karriärlärare och skolledare har några utvecklingsområden identifierats. Dessa ligger till grund för ett arbete med att revidera riktlinjer och utvecklingsinsatser som riktar sig till karriärlärare och skolledare.

Under året har totalt nio lärare antagits till forskarutbildning med del- eller helfinansiering från förvaltningen, varav tre till den ämnesdidaktiska forskarskolan på Stockholms universitet med inriktning mot matematik, engelska och svenska som andraspråk. Tre lärare har gått vidare till doktorandstudier inom de samhällsvetenskapliga ämnena. En lärare har antagits på KTH med inriktning teknik samt ytterligare två på Stockholms universitets institution för data- och systemvetenskap. De två senare är knutna till samarbetsprojektet kring gymnasiets 1:1-satsning. Tre lärare och tre skolledare har erhållit bidrag för att skriva uppsats inom ramen för en magister- eller masterutbildning. Inom meriteringsprogrammet Arete har 34 lärare meriterats, 28 från grundskolan och sex från gymnasiet.

Leda lärande och årets lärare/lärlag

Leda lärande genomfördes för andra året i september. Målgruppen för konferensen var förstelärare, lärare med lektorat, skolledare (rektor och biträdande rektor) samt chefer – sammanlagt deltog cirka 1 500 personer. Seminarier hölls av såväl externa forskare från olika lärosäten runt om i Sverige som av förvaltningens egna lektorer, förstelärare och lärare.

Dagen avslutades med att årets lärare och årets lärlag presenterades. Sammanlagt erhöll fyra lärare utmärkelsen årets lärare samt tre arbetslag utmärkelsen årets arbetslag. Utmärkelserna grundade sig bland annat på framtagna kriterier med stöd i vetenskap samt utifrån prioriteringar inom områdena fritidshem, nyanlända, elevhälsa och digitalisering. Inom ramen för Leda Lärande har workshopsserier genomförts under ledning av förvaltningens lärarcoacher för målgruppen karriärlärare (förstelärare och lärare med lektorat). Sammanlagt har 178 förstelärare deltagit, varav 158 från grundskolan och 20 från gymnasiet.

Scandinavian Educational Technology Transformation - SETT

SETT-dagarna genomfördes i år för femte gången med drygt 1 000 deltagare från staden vilket är en ökning mot tidigare år. Femton av storföreläsningarna hölls av stockholmslärare och tre av dem blev i utvärderingen bland de tolv mest uppskattade föreläsningarna. Stockholms monter byggde till en del på aktiviteter och var mycket välbesökt. Fokus låg på bilden av Stockholm som attraktiv arbetsgivare. I montern genomfördes även 33 miniföreläsningar av stockholmslärare.

Arbetsvillkor

Deltid till heltid

För att möjliggöra för ofrivilligt deltidsanställda som önskar heltid att anmäla detta till sin chef har utbildningsförvaltningen infört ett nytt digitalt anmälningförfarande. Genom detta kan medarbetare anmäla intresse löpande under året till närmaste chef. Det nya förfarandet trädde i kraft i mars 2016 och fram till slutet av november hade 46 anmälningar om önskemål om heltid inkommit. Uppföljningen visar att 6 av dessa har fått heltidstjänst, 2 har avslutat sina anställningar och 3 hade redan heltid då anmälan skedde. Under 2016 har även varje HR-konsult tagit upp frågan rörande medarbetares rätt till heltid i samband med uppdragsdialog med skollledning.

Minska antalet visstidsanställningar

Flest allmänna visstidsanställningar återfinns inom yrkesgrupperna barnskötare och elevassistenter. Under hösten 2016 har förvaltningen genomfört utbildningsinsatser för chefer i hur de genomför korrekta anställningar för att därmed få ner antalet AVA-anställningar.

Arbetsmiljö

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att utveckla och följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet samt genomföra kompetensutvecklingsinsatser för att stärka kompetensen i arbetsmiljöfrågor. Från mars 2016 trädde nya föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) i kraft och förvaltningen har genomfört 12 stycken halvdagsutbildningar om föreskriften för chefer och skyddsombud där totalt drygt 600 personer deltagit. Mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön har även utarbetats och beslutats om i samverkan.

I samverkan med de fackliga parterna har förvaltningen beslutat om en ny riktlinje och rutin som gäller kränkande särbehandling.

Förvaltningen har gjort en analys av och rapport om den tillsyn som Arbetsmiljöverket genomförde vid 30 procent av stadens skolor under 2015. Analysen visar att skolorna har kommit olika långt i sitt arbetsmiljöarbete. Några skolor klarar sig bra men flera skolor har fått anmärkningar. För ett flertal skolor har tillsynen inneburit en omstart och utveckling av det egna systematiska arbetsmiljöarbetet. Tillsynen har medfört att förvaltningen centralt har fått fördjupad information om var de största bristerna finns inom arbetsmiljöområdet vid skolorna och därmed ökad möjlighet att utveckla arbetsmiljöarbetet ytterligare för att ge det

stöd som skolorna behöver. För att dela erfarenheterna av tillsynsinsatsen genomfördes under våren ett frukostmöte för chefer med temat ”lärdomar och konsekvenser av Arbetsmiljöverkets genomförda inspektioner”.

En uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och samverkansavtalet genomfördes under våren i samtliga verksamheter. Resultatet visar att samverkan och det systematiska arbetsmiljöarbetet i stort sett fungerar väl, men vissa förbättringsområden kvarstår bland annat vad gäller rutiner, introduktion av nyanställda, elevskyddsombud, intern kommunikation, riskbedömningar och analyser. För att komma i fas med årsplanering och rutinen för uppföljningen genomförs ytterligare en uppföljning under slutet av året. Uppföljningsfrågorna har reviderats något, bland annat utifrån analysen av Arbetsmiljöverkets genomförda inspektioner med frågor inom organisatorisk och social arbetsmiljö. För att stärka kompetensen i systematiskt arbetsmiljöarbete och uppföljning av hur arbetsmiljöarbetet fungerar har förvaltningen erbjudit och genomfört fem workshoptillfällen riktade till chefer och skyddsombud.

Förvaltningen har i samverkan med Skolledarförbundet och Lärarförbundet genomfört en undersökning av rektorers arbetsmiljö. Målet med undersökningen är att öka kunskapen om rektorernas villkor samt ta fram åtgärder för ett hållbart arbete som rektor. Resultatet kommer att presenteras i början av 2017.

En utbildning i samverkan och samverkansavtalet genomfördes under året i samarbete med SACO. Målgruppen var lokala samverkansgrupper (SVG). I syfte att stärka kompetensen i arbetsmiljöfrågor för elevskyddsombuden har en halvdags arbetsmiljöutbildning genomförts för målgruppen.

E-learningfilmer om arbetsmiljö och samverkan har implementerats i stadens utbildningsplattform. Filmerna riktar sig till medarbetare, chefer och fackliga förtroendemän/skyddsombud.

Minskad sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron på utbildningsförvaltningen var per den 30 november 2016 5,7 procent (6,3 procent för kvinnor och 4,1 procent för män). Årsmålet är 5 procent. Korttidssjukfrånvaron ligger kvar på 2015 års nivå och långtidssjukfrånvaron stiger marginellt.

	2016 november			2015 november		
Sjukfrånvarolängd	Kvinna	Man	Totalt	Kvinna	Man	Totalt
Total sjukfrånvaro	6,3	4,1	5,7	6,1	4,2	5,5
Dag 1-14	1,8	1,8	1,9	1,8	1,5	1,8
Långtidssjukfrånvaro	3,2	1,6	2,7	3,2	1,6	2,7

De vanligaste orsakerna till långtidssjukfrånvaron är kopplade till stress, psykiska diagnoser och besvär kopplade till rörelseapparaten/muskler. Utbildningsförvaltningen har genomfört fokusgrupper med de grupper som har högst genomsnittlig frånvaro (elevassistenter, fritidsledare, fritidspedagog, förskollärare och barnskötare). Gemensamt för alla var

upplevelsen av en otydlig yrkesroll, avsaknad av resurser för att på bästa sätt ta hand om barn med särskilda behov, en hierarkisk organisation och avsaknad av en närvarande skolledning. För att förtydliga roller och uppdrag och på så vis försöka minska sjukfrånvaron i dessa grupper har utbildningar genomförts för elevassistenter och även för skolledare. Medarbetare inom yrkesgrupperna barnskötare, fritidspedagoger, fritidsledare och förskollärare föreslås få möjlighet till liknande utbildning som idag erbjuds elevassistenter. Kriterier för urval till föreslagna utbildning är inte klara.

Förvaltningen har utvecklat lättillgänglig sjukfrånvarostatistik i vilken alla chefer kan följa upp och analysera kort- och långtidssjukfrånvaron vid sin enhet och för verksamhetsområdet.

Varje grundskole- och gymnasieskoleområde har under 2016 haft en särskild utsedd kontakt-sjuksköterska för att främja tidiga insatser vid sjukdom och stötta cheferna vid rehabiliteringsinsatser. Vid ett flertal enheter där korttidssjukfrånvaron är hög har hälsosamtal genomförts. Vid samtalen medverkar sjuksköterskor från företagshälsovården, förvaltningens HR-konsulter, chefer och berörda medarbetare. Syftet är att genom individuella handlingsplaner stärka individens hälsa och därmed minska sjukfrånvaron.

Förvaltningens långsiktiga förebyggande hälsoarbete fortsätter. Utbildningsinsatser som rör livshälsa och livbalans i form av stresshantering har även i år genomförts för grupperna pedagogisk personal, icke pedagogisk personal samt för skolledare och enhetschefer på central förvaltning. Förvaltningen har arbetat för att snabbare vidta preventiva insatser avseende företagshälsovård, vilket resulterat i att preventiva insatser avropats i större utsträckning än tidigare.

Lön som verktyg för verksamhetsutveckling

Förvaltningens löneöversyn 2016 avslutades i enlighet med stadens tidplan. En intern utvärdering har genomförts av arbetsgivaren där måluppfyllelsen mättes mot löneöversynens ambition. En partsgemensam utvärdering av löneprocessen samt redovisning av utfallet har genomförts med samtliga större fackliga organisationer. Utvärderingen ingår i förvaltningens löneprocess med syfte att kvalitetssäkra densamma.

Arbetet med Lärarlönelyftet har varit utmanande och ställt stora krav på struktur, samarbete och kommunikation på flera nivåer i organisationen. En utvärdering av processen kommer att genomföras.

Konkurrensen om bristyrkesgrupper, främst lärare, har påverkat förvaltningens lönebildning och medfört en oönskad löneglidning.

Ett förvaltningslokalt utvecklingsarbete kring förvaltningens lönestrategiska styrdokument har därför genomförts under 2016 och styrningen av lönepolitiken ska framöver utgå från ett

koncerttänkande där det ställs höga krav på efterlevnad, ges möjlighet till stöd för lönesättande chefer och finns stora möjligheter till uppföljning på alla nivåer i organisationen.

Feriearbeten och sommarjobb

Antalet ungdomar som fått sommarjobb på utbildningsförvaltningen är 74 stycken. Antalet tillhandahållna arbetstillfällen för feriejobb (både då förvaltningen anställt själva och betalat lönen samt arbetstillfällen på stadens skolor som tilldelats stadsdelsförvaltningarna) uppgår till 151 stycken.

Under sommaren engagerade förvaltningen 35 ungdomar via Stockholm Open10 som inom ramen för feriearbete i staden undersökte vad som skulle få unga vuxna att i större utsträckning vilja söka till lärarutbildningarna. Ungdomarnas arbete lyfte fram behovet av effektivare marknadsföring och större utnyttjande av sociala medier och förvaltningen kommer att använda slutsatser från detta arbete i det fortsatta kompetensförsörjningsarbetet.

Serviceassistenter

Förvaltningen har tecknat en avsiktsförklaring med arbetsmarknadsförvaltningen där syftet är att hitta nya karriärvägar för personer med funktionsnedsättningar. Utbildningsförvaltningen ska tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen visstidsanställa 15 serviceassistenter i sina verksamheter. Anställningen riktar sig till arbetssökande personer med lindrig utvecklingsstörning eller generella inlärningssvårigheter. Anställningarna kombineras med en utbildningsdel.

5.4 Nämndens mål: Det ekonomiska resultatet är i balans

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter håller budget. Goda analyser bidrar till att prognossäkerheten är hög.

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Arsmål 2016	KF:s årsmål 2016
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	98,4 %			99,34 %	100 %	100 %
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	98,1 %			99 %	100 %	100 %
  Nämndens prognossäkerhet T2	- 2 %			-1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
  Andel elektroniska inköp	50 %				60 %	Tas fram av nämnd

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen och utbildningsnämnden ska genomföra en översyn av hyror inom de pedagogiska verksamheterna för att begränsa kostnaderna i nyproduktion.	2016-01-01	2016-12-31	Senarelagd
 Beställa åtgärder för att tillgängliggöra publika lokaler i ett femtontal skolor.	2014-01-01	2016-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Införsliva tillgänglighetsanpassning i samtliga skolgårdsprojekt.	2014-01-01	2016-12-31	
✓	Tillgängliggöra information om vilka skolor i egen regi som är tillgänglighetsanpassade.	2014-01-01	2016-12-31	

Upphandling och inköp

Upphandlingar har genomförts enligt nämndens plan för upphandling 2016, exempelvis bemanningstjänster för pedagogiska verksamheter. Relevanta miljökrav har ställts i nämndens upphandlingar i enlighet med stadens miljöprogram. Under året har förvaltningen också deltagit i serviceförvaltningens upphandlingar av centrala och gemensamma ramavtal samt uppföljningar av befintliga ramavtal, såsom avtalen för livsmedel och persontransporter.

I samband med att förvaltningen har tecknat nya ramavtal har uppstartsmöten hållits med antagna leverantörer och beställare har informerats om avropsrutiner och avtalsvillkor med betoning på avtalstrohet. Löpande seriositetskontroller av antagna leverantörer har genomförts under året och vid det fåtal avvikelser som har varit har åtgärder vidtagits. Uppföljningsmöten och leverantörskontakter har hållits. Generellt sett bedöms avtalen följas av båda parter. Under senare delen av 2016 har förvaltningen dock prioriterat att utveckla stödet till grundskolornas upphandling och uppföljning av lokalvård på entreprenad. Detta har skett genom framtagande av stödmaterial samt råd och stöd utifrån behov. Syftet är att stärka skolorna i beställarrollen för att säkra att skolorna får avtalad kvalitet i tjänsterna.

Utrullningen av inköpsmodulen Effektivt inköp är i stort sett slutförd och resterande skolor går i drift i januari 2017. Inför driftsättningen har utbildningar samt råd och stöd erbjudits skolorna. Uppföljning av respektive skolas systemutnyttjande sker månadsvis. Under året har arbete påbörjats med att ansluta lokala avtal till inköpsmodulen; det första avtalet är bemanningstjänster för pedagogiska verksamheter.

Årsmålet för indikatorn uppnås inte helt beroende på att tjänsteleverantörerna ligger med i rapporter för oktober och november trots att de inte varit tillgängliga förrän den 1 december. De 31 skolor som gick i drift i oktober behöver lite tid för att komma in i nya inköpsrutiner.

Lokaler

Ny-, om- och tillbyggnad av lokaler

Vid utgången av 2016 pågick cirka 200 lokalprojekt i olika skeden, från förstudie till genomförande. Nämnden har under året fattat beslut om cirka 8 500 nya elevplatser fördelade på paviljonger, inhyrningar och nybyggnation. Förvaltningens ordinarie planering sker inom ramen för nämndens lokalförsörjningsplan som fastställdes i april och omfattar planeringsperioden 2017-2019 och prognosperioden 2016-2024. Planering utifrån bostadsbyggande fram till år 2030 sker inom ramen för stadsledningskontorets projekt Samordnad grundskoleplanering i Stockholm (SAMS) och redovisades till kommunstyrelsen i juni. Förvaltningen har till projektet levererat analys av skolbehov per stadsdel och deltagit i stadsdelsvisa

workshops tillsammans med respektive stadsdelsförvaltning, stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, SISAB och idrottsförvaltningen.

En plattform för samplanering av stadens idrottsbehov har tagits fram i samverkan med idrottsförvaltningen, fastighetskontoret och SISAB, bilaga 12, vilket resulterade i en första gemensam redovisning av samplanerade projekt i idrottsnämndens och utbildningsnämndens lokalförsörjningsplan. Syftet med samplanering är att det ska ge förutsättningar att i ökad omfattning bygga fullstora hallar och att både elever och idrottslivet ska få större tillgång till idrottslokaler. De ekonomiska förutsättningarna är ännu inte helt klarlagda.

Kommunstyrelsens och utbildningsförvaltningens översyn av hyror inom de pedagogiska verksamheterna genomförs under 2017 i samband med översynen av ramavtalet mellan staden och SISAB. Utbildningsförvaltningens arbete sker inom ramen för arbetet med elevantalskapacitet och i uppföljning av kostnadsnivåer i olika ny- om- och tillbyggnadsprojekt.

Paviljongetableringar

Utbildningsnämnden fattade i januari 2016 inriktningsbeslut för paviljongetableringar - med anledning av det ökande antalet nyanlända elever - som möjliggör ökad kapacitet upp till 4 200 elevplatser fördelade på grund- och gymnasieskola. Under 2016 har paviljonger med totalt cirka 2 100 elevplatser etablerats. Även under 2017 ser förvaltningen ett fortsatt behov av paviljongetableringar inom ramen för 2016 års inriktningsbeslut, med anledning av ökad inflyttning av familjer som beviljas permanenta uppehållstillstånd. Vid utgången av 2016 fanns 17 av dessa paviljonger på plats, varav 2 på gymnasieskolor. Liljeholmens gymnasium (före detta Sprintgymnasiet) kapacitet har ökat i permanenta skollokaler. Under hösten har förvaltningens projektorganisation för tillfälliga lokaler omstrukturerats i syfte att effektivisera hanteringen.

Kök

Byggnadsåtgärder i kök genomförs i samband med SISAB:s underhållsåtgärder och utbildningsförvaltningens verksamhetsanpassningar. Vid utgången av 2016 pågick 24 köksprojekt i olika skeden. Nämndens funktionsprogram har uppdaterats med funktionskrav för kök och matsal. Funktionsprogrammet används vid beställning av ny-, om- och tillbyggnader. Under hösten påbörjades ett arbete med att ta fram kriterier för prioritering av köksprojekt.

Tillgänglighetsanpassning

Förvaltningens arbete med att tillgänglighetsanpassa skolornas publika lokaler fortsätter och 18 skolor har tillgänglighetsanpassats under 2016, i enlighet med stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Tillgänglighetsanpassningen omfattar även skolgårdar, där anpassningar införlivas i samtliga skolgårdsprojekt. Tillgängligheten på varje skola ska redovisas på Jämför Service enligt en stadsgemensam modell.

Kapacitetsarbete

Under våren 2016 färdigställdes kapacitetsbedömningar för samtliga gymnasieskolor där kapacitetsbedömning var relevant. Projektets resultat används i förvaltningens planering. Arbetet med att ta fram kapacitetsbedömningar för grundskolan har fortsatt under året och kommer att fortsätta under 2017.

Skolgårdar

Under 2015 initierades ett pilotprojekt för att utvärdera och förbättra arbetssätt för utveckling av skolgårdar. Pilotprojektet innefattar fem skolgårdar som under 2016 utvecklats utifrån funktionsprogram för skolgårdar. Elever har på olika sätt varit delaktiga i pilotprojektet för att säkerställa delaktighet och inflytande. En vidareutveckling av projektet startade våren 2016 med sju nya skolgårdar som avslutas 2017. Projektet har utformats för att säkerställa att eleverna ges en viktig roll i utformningen av sin utemiljö. Tillsammans med SISAB kommer utbildningsförvaltningen att ansöka om Boverkets statsbidrag för projekt som initierats under 2016.

På uppdrag av kommunfullmäktige har idrottsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, SISAB och fastighetskontoret arbetat med att ta fram en finansieringsmodell över hur kostnaderna ska fördelas vid anläggandet av konstgräsplaner på skolgårdar, bilaga 13. Gärdesskolan valdes som pilotskola där samverkansmodellen har testats.

Resursfördelningsmodell

Förvaltningen slutförde under året en analys av det socioekonomiska tillägget i resursfördelningen till stadens kommunala grundskolor. Syftet med utvärderingen var att beskriva vad det socioekonomiska tillägget används till och i vilken utsträckning det har effekter på skolans verksamhet. Slutsatserna beskrevs i tertiärrapport 2.

Förvaltningen har i uppdrag att utreda en differentierad modell för nyanlänndpeng i grundskolan. Målet med översynen är att pröva behovet av en differentierad modell samt att föreslå lämplig utformning av modellen. Modellen ska kunna gälla för både kommunala och fristående grundskolor. I samband med översynen behöver hänsyn även tas till närliggande delar i resursfördelningsmodellen, framförallt variablerna i den socioekonomiska modellen samt ersättningen för modersmål. Översynen startade i maj 2016 och avslutas under 2017.

5.4.1 Ekonomisk uppföljning – nämnd och övergripande verksamhet

Utfall jämfört med budget

Nämnd och övergripande verksamhet redovisar ett överskott om 57,7 mnkr före och ett överskott om 55,6 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatfonden avser avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa.

Faktorer som påverkat resultatet i positiv riktning är att förvaltningens budgetreserv inte behövt användas samt ökade intäkter och generellt minskade kostnader inom central förvaltning såsom lägre personalkostnader än budget.

Utfall jämfört med 2015

Utfall för nämnd och övergripande verksamhet har ökat med 20,9 mnkr jämfört med föregående år. Förändringen beror främst på ökade personalkostnader, köp av verksamhet och konsulttjänster samt övriga kostnader.

Utfall jämfört med prognos

Resultatet för nämnd och övergripande verksamhet har förbättrats med 73 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och med 67,7 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Det är främst ökade intäkter och lägre kostnader på central förvaltning än prognostiserat som är orsaken.

5.5 Nämndens mål: Skolgårdsytor och gymnastiksalar görs tillgängliga för alla stockholmare

Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Fler stockholmare har tillgång till fler ytor för rörelse och motion

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
  Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid	78 847				120 000	120 000

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden och idrottsnämnden ska ta fram ett gemensamt lokalprogram för att underlätta utbyggnaden av samplanerade idrottshallar	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med SISAB tillgängliggöra fem nya, av idrottsnämnden efterfrågade skolidrottshallar, för idrottslivet i idrottsnämndens bokningssystem.	2016-01-01	2016-12-31	

Under 2016 har ytterligare sju skolidrottshallar tillgängliggjorts med kortlås och de går att boka via idrottsförvaltningens bokningssystem. Ytterligare 13 skolor har utretts vars idrottssalar beräknas vara tillgängliga för föreningslivet under 2017. I samverkan med kulturförvaltningen har en bedömning av behov av mötesplatser i skollokaler tagits fram. Målet är att minst en skollokal per stadsdelsnämndsområde ska tillgängliggöras för föreningslivet. Utbildningsnämnden och idrottsnämnden har tagit beslut angående övernattning i stadens skolor och inväntar beslut i kommunfullmäktige.

5.6 Nämndens mål: Inomhusmiljön i Stockholms skolor är sund

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kraven för sund inomhusmiljö följs i alla delar i stadens skolor

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 I samarbete med SISAB tas definitioner/riktvärden för en sund inomhusmiljö fram	2016-01-01	2017-12-31	Fortsätter

Förvaltningen har under hösten 2016 påbörjat arbete med att tillsammans med SISAB ta fram definitioner/riktvärden för en sund inomhusmiljö. Målsättningen var att detta arbete skulle slutföras under 2016, men då frågan visade sig vara mer komplex än väntat kommer arbetet att slutföras under 2017. En utökad tidsram ger också förutsättningar att ta fram ett mer utvecklat dokument med långsiktig användbarhet för såväl verksamhet som SISAB och central förvaltning.

5.7 Nämndens mål: Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
  Andel elbilar	16,7 %			20 %	10 %	14 %
  Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden av totalt inköpta måltider och livsmedel.	33,4 %			29 %	35 %	35 %
 Andel dubbdäck	8 %			20 %	0 %	
 Enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	86 sorterar			73 sorterat	80 sorterar	

Klimatsmarta skolmåltider och näringsriktig, säker mat

Inom skolmåltider har fokus fortsatt att vara på klimatsmarta måltider och näringsriktig, säker mat. Förvaltningen har genomfört kompetensutvecklingsinsatser till skolköken inom bland annat livsmedelssäkerhet och stress- och konflikthantering. En heldagskonferens har genomförts för mottagningsköken i egen regi med utbildning i klimatsmarta måltider och ekologiska livsmedel. Den totala andelen ekologiska livsmedel uppgår till 33,4 procent. Kompetensutveckling har också skett genom återkommande nätverksträffar för kökscheferna. Genom ett projekt har samtliga grundskolor i olika omgångar under 2015 och 2016 fått stöd till att minska matsvinnet. I den sista omgången under 2016 minskade svinnet med 15 procent.

Den årliga uppföljningen av skollagens krav på näringsriktiga skolmåltider visar på att en hög (97 procent) och ökande andel av skolorna har ett bra lunchutbud. Samtidigt är det strax under hälften av skolorna (46 procent) som enligt undersökningen bedöms uppfylla skollagens krav på näringsriktighet vad gäller fettkvalitet, järn, fibrer och vitamin D. Under år 2016 har ett projekt genomförts i syfte att öka cirka femton enheters måluppfyllelse avseende skollagens krav på näringsriktiga skolmåltider, livsmedelssäkerhet, avtalstrohet och stadens miljömål. En översyn av skolmåltidsorganisationen med syfte att öka måluppfyllelsen har också inletts.

Klimatåtgärder

Utbildningsnämnden har beviljats 1 mnkr från kommunstyrelsen för byte av ljuskällor och torkskåp i skollokaler. Åtgärder under 2015 bekostades av förvaltningen, varför bidraget har förbrukats först under år 2016. Åtgärderna har begränsats till skolor där förvaltningen ansvarar för energiförbrukningen. Slutrapport, bilaga 11, för klimatinvesteringar förslås godkännas av utbildningsnämnden.

5.8 Nämndens mål: Skolan är säker och trygg

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Organisationen av förebyggande säkerhetsarbete och krishantering är sådan att frågorna kan hanteras så nära berörda som möjligt och att effekterna av inträffade händelser minimeras. Säkerhetsarbetet ingår som en naturlig del i den ordinarie verksamheten med ständiga förbättringsåtgärder och leder till säkerhet och trygghet för elever och medarbetare.

Indikator	Utfall 2016	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2015	Årsmål 2016	KF:s årsmål 2016
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %			100 %	100 %	100 %

Det förvaltningsgemensamma säkerhetsarbetet har fokuserat på brandskydd och krishantering. Cirka 50 medarbetare har utbildats i det systematiska brandskyddsarbetet. Grunden till utbildningen är stadens riktlinjer och stödmaterial som förvaltningen tidigare har tagit fram.

Central förvaltning har erbjudit stöd till skolorna i förebyggande säkerhets- och trygghetsarbete genom råd och stöd utifrån behov samt genom stödmaterial. Bland annat har check-listor vid oönskade händelser och stödmaterial kring kameraövervakning tagits fram. Samverkan med S:t Erik försäkring kring försäkringsfrågor har fördjupats. Inför 2017 har övergången till ett nytt incidentrapporteringssystem förberetts.

Säkerhetsarbetet följs upp genom dels incidentrapporteringssystemet, dels stadens riskhanteringsverktyg och modell för risk- och sårbarhetsanalyser. Uppföljningarna visar bland annat på att antalet bränder successivt har minskat. Generellt sett ökar rapporteringen av incidenter fortlöpande, framförallt vad gäller hot- och våldsincentider. Ökningen förklaras

bland annat av en ökad anmälningsbenägenhet efter information om vikten av att rapportera incidenter. Uppföljningarna betonar också vikten av att sprida kunskap om risker och hur dessa kan förebyggas samt att skolorna genomför övningar.

It- och informationssäkerhetsarbetet pågår kontinuerligt, och it-system och tjänster informationsklassificeras, riskanalyseras och säkerhetsanalyseras. Instruktioner och anvisningar för hur information ska hanteras uppdateras.

5.9 Övriga gemensamma uppdrag

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Deltagande i Eurocities och andra nätverk för bevakning och påverkan inom EU, med inriktning mot utbildningsområdet.	2014-01-31	2016-12-31	
 Uppmuntra och stödja verksamheter att delta i EU-projekt och samarbeten inom nämndens verksamhetsområde utifrån Europa 2020-strategin.	2014-01-31	2016-12-31	

Under året har förvaltningen varit representerad i Eurocities - *Social Affairs Forum Working Group Education*. Arbetsgruppen träffas två gånger per år i någon av medlemsstäderna - under 2016 i städerna Leipzig och Göteborg för två dagars nätverksmöte och konferens. Den europeiska flyktingvågen var i överskuggande fokus. Städerna har diskuterat utmaningar och möjligheter och delat goda exempel på hur nyanlända barn och ungdomar slussas in i skolsystemet.

Ur Eurocities-nätverket har Amsterdam tagit initiativ till ett närmare samarbete mellan fem utvalda medlemsstäder; Stockholm, Berlin, Amsterdam, Glasgow och München. Gemensamt ska städerna arbeta fram projektidéer och konkreta samarbetsmöjligheter mellan skolor, elever och lärare inom internationaliseringsområdet.

6 Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar

Ekonomisk uppföljning – utbildningsnämnden totalt

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Tabell Utfall jämfört med budget

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Summa kostnader	19 150,9	19 019,6	131,3
Drift och underhåll	19 082,0	18 951,2	130,8
Kapitalkostnader	68,9	68,4	0,5
Summa intäkter	-2 164,9	-2 349,3	184,4
Netto	16 986,0	16 670,3	315,7
Ingående resultatfond från 2015			314,5
Resultatöverföring till 2017			-361,0
Nettoutfall efter resultatfond			269,2
Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	121,0	127,4	-6,4

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 315,7 mnkr före och ett överskott om 269,2 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen efter resultatdispositioner motsvarar 1,6 procent av nämndens nettobudget. Överskottet för skolorna, det vill säga resultatenheter och anslagenheter, uppgick till 39,4 mnkr av det totala överskottet.

Kostnaderna var 131,3 mnkr lägre än budgeterat. De lägre kostnaderna jämfört med budget beror bland annat på lägre personalkostnader och lokalkostnader än budget samt att budgeterade reserver inte behövt användas. Intäkterna blev samtidigt 184,4 mnkr högre än budgeterat. Orsaken till detta är att främst ökade statsbidrag från Migrationsverket och Skolverket.

Antal schablonggrundande barn och elever 2016 framgår av bilaga 2. Uppgifter som är obligatoriska för alla nämnder återfinns i bilaga 3. Bilaga 1 innehåller bokslutsinformation. Bilaga 5 innehåller obligatoriska nyckeltal.

Periodisering har gjorts med belopp över 50 000 kronor.

Omslutningsförändringar

Nämnden har under året beslutat om omslutningsförändringar motsvarande 434 mnkr.

Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertialrapporter

I nedanstående tabeller redovisas prognostiserade nettokostnader före resultatdispositioner i årets tertialrapporter och utfall i bokslut 2016. Kommentarer till avvikelser mellan utfall och prognoser återfinns under respektive verksamhetsområde.

Tabell Utfall jämfört med prognoser, mnkr

Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Drift och underhåll	16 901,1	16 902,0	16 601,9
Kapitalkostnader	69,2	69,5	68,4
Totalt	16 970,3	16 971,5	16 670,3

Kostnads- och intäktsutveckling bokslut 2015 och 2016

Tabell Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr

Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr	2016	2015	Avvikelse
Kostnader			
Förskola	2 801,3	2 724,0	77,3
Grundskola inklusive fritidshem	11 850,0	11 052,4	797,6
Grundsärskola	326,9	310,8	16,1
Gymnasieskola	3 278,2	3 142,9	135,3
Gymnasiesärskola	251,5	238,0	13,5
Nämnd och övergripande	511,6	337,1	174,5
Summa kostnader	19 019,6	17 805,2	1 214,4
Intäkter			
Förskola	-390,1	-414,2	24,1
Grundskola inklusive fritidshem	-937,7	-662,7	-275,0
Grundsärskola	-49,2	-51,7	2,5
Gymnasieskola	-683,7	-635,6	-48,1
Gymnasiesärskola	-54,2	-59,3	5,1
Nämnd och övergripande	-234,3	-80,6	-153,7
Summa intäkter	-2 349,3	-1 904,1	-445,2
Netto	16 670,3	15 901,1	769,2

Investeringsverksamhet, mnkr	2016	2015	Avvikelse
Investeringsutgifter	127,4	78,3	49,1

Tabell Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr

Driftverksamhet, mnkr	2016	2015	Avvikelse
Intäkter			
Statsbidrag	-919,1	-669,6	-249,5
Lokalintäkt	-27,1	-31,8	4,7
Försäljning av verksamhet	-922,6	-947,2	24,6
Övriga intäkter	-480,3	-255,6	-224,7
Summa intäkter	-2 349,3	-1 904,2	-445,1
Kostnader			
Lönekostnader inkl pf	7 667,1	7 075,7	591,4
Övriga personalkostnader	220,1	181,0	39,1
Lokalkostnader	1 894,5	1 825,3	69,2
Entreprenader och köp av verksamhet	7 598,7	7 207,0	391,7
Kapitalkostnader	68,4	63,6	4,8
Övriga kostnader	1 570,9	1 452,7	118,2
Summa kostnader	19 019,6	17 805,3	1 214,3
Netto	16 670,3	15 901,1	769,2

Allmänt

Totalt har intäkterna ökat med 445 mnkr från 1 904 mnkr år 2015 till 2 349 mnkr år 2016. Kostnaderna har ökat med cirka 1 214 mnkr från 17 805 mnkr år 2015 till 19 020 mnkr år 2016. Det motsvarar en procentuell ökning av kostnaderna på 6,8 procent.

Intäkter

Intäkterna har ökat med cirka 445 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen förklaras till största del av ökade stadsbidrag på 250 mnkr och övriga intäkter på 225 mkr. Försäljning av verksamhet har minskat med 25 mnkr.

Statsbidragen har ökat med 250 mnkr och 190 mnkr förklaras av ökade statsbidrag från Skolverket i form av lärarlönelyftet, fritidshemsatsningen och lågstadiesatsningen. Statsbidragen från Migrationsverket har ökat med 66 mnkr och det förklaras av ökade asylbidrag för år 2016 på cirka 52 mnkr.

Övriga intäkter har ökat med 225 mnkr. Den största delen av ökningen förklaras av bidrag för förberedelser och införandet av Skolplattformen på 160 mnkr. Utöver detta förklaras ökningen av bidrag för GSIT 2.0 på 33 mnkr.

Kostnader

Lönekostnader inklusive pf, 591 mnkr i ökning

Kostnaderna för lönerna har ökat med 591 mnkr jämfört med föregående år, det motsvarar en ökning på cirka 8,5 procent. Förklaringen är en ökad personaltäthet och löneökningar. Ökade statsbidrag har delvis finansierat de ökade lönekostnaderna. Kostnaden för löner till anställda har ökat med 479 mnkr och personalförsäkringen har ökat med 94 mnkr. Den procentuella ökningen av personalförsäkringen motsvarar ökningen av lönerna.

Köp av verksamhet, 392 mnkr i ökning

Kostnaden för köp av huvudverksamhet har ökat med 392 mnkr från 7 207 mnkr år 2015 till 7 599 mnkr år 2016. Förklaringen till ökningen är att fler barn väljer att gå i fristående förskolor och grundskolor. Även antalet stockholmselever som går i kranskommunernas gymnasieskolor har ökat.

Övriga kostnader, 118 mnkr i ökning

Övriga kostnader har ökat med 118 mnkr jämfört med föregående år. De största förändringarna avser ökade kostnader för Skolplattformen och GSIT 2.0. Även kostnaderna för livsmedel har ökat jämfört med föregående år. Det är främst kostnaden för ekologiska livsmedel som har ökat.

Lokalkostnader, 69 mnkr i ökning

Lokalkostnaderna har ökat med 69 mnkr jämfört med föregående år. Lokalhyran har ökat med 37 mnkr jämfört med föregående år och kostnaderna för städ och renhållning har ökat med cirka 14 mnkr.

Bokslut per verksamhetsområde 2016

Analys av utfall per verksamhetsområde finns i avsnitt 2.2, 3.6, 4.8 samt 5.4.

Tabell Utfall jämfört med budget per verksamhetsområde, netto

Driftverksamhet netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Förskola	2 439,9	2 411,2	28,7
Grundskola inklusive fritidshem	10 999,7	10 912,3	87,4
Grundsärskola	398,1	277,7	120,4
Gymnasieskola	2 640,6	2 594,5	46,1
Gymnasiesärskola	172,6	197,3	-24,7
Nämnd och övergripande	335,1	277,3	57,8
Netto	16 986,0	16 670,3	315,7
Ingående resultatfond från 2015			314,5
Resultatöverföring till 2017			-361,0
Netto efter resultatfond			269,2

Resultatenheter

Tabell Resultatenheter, ingående och utgående fond

Ingående fond 2016 mnkr	
Grundskola	
Ingående fond resultatenheter 2016	246,8
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2015	0,0
Totalt ingående fond grundskola	246,8
Gymnasieskola	
Ingående fond resultatenheter 2016	33,4
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2015	0,0
Totalt ingående fond gymnasieskola	30,8
Övriga	
Avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa	34,3
Totalt ingående fond	266,1
Utgående fond 2016 mnkr	
Grundskola	
Resultatenheter med överskott (96)	292,9
Resultatenheter med underskott (7)	-9,2
Resultatenheter med fond +/-0 (0)	0,0
Totalt utgående fond grundskola	283,7
Gymnasieskola	
Resultatenheter med överskott (13)	46,2
Resultatenheter med underskott (0)	-5,2
Resultatenheter med fond +/-0 (0)	0,0
Totalt utgående fond gymnasieskola	41,0
Övriga	
Avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa	36,3
Totalt utgående fond	361,0

Samtliga resultatenheter redovisas i bilaga 3 och anslagsenheter i bilaga 4

Grundskolor

Resultatenheterna inom grundskola har en positiv ingående fond om 246,8 mnkr. Resultatenheternas utgående fond uppgår till 283,7 mnkr, vilket fördelar sig med överskott om 292,9 mnkr och ett underskott om 9,2 mnkr. Resultatenheternas fonder har ökat med 36,9 mnkr under 2016.

Endast Gärdesskolorna föreslås att avvecklas som resultatenheter i samband med bokslutet.

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning kan resultatenheterna endast föra över 5 procent av enhetens bruttobudget till nästkommande år alternativt 10 procent vid ackumulerat överskott. Det innebär att ett överskott om 10,8 mnkr inte förs över till 2017 utan påverkar 2016 års resultat positivt. Dessutom redovisar anslagsenheterna ett överskott om 3,3 mnkr som också påverkar årets resultat positivt.

Grundskolans 15 anslagsenheter redovisar sammanlagt ett överskott om 3,3 mnkr. Det är 10 stycken som redovisar ett överskott om 9,5 mnkr och fem stycken redovisar ett underskott om 6,2 mnkr.

Av de 15 anslagsenheterna är det 10 stycken som har redovisat ett nollresultat eller bättre två år i rad och dessa blir därmed resultatenheter 2017. Det gäller följande skolor: Trollbodaskolan, Södra Ängby skola, Beckombergaskolan, Kungsholmens grundskola, Högalidsskolan, Rågsveds grundskola, Solbergaskolan, Midsommarkransens skola, Slättgårdsskolan samt Lillholms-/Ekholmsskolan.

Detta innebär att det 2017 kommer att finnas 113 resultatenheter och 7 anslagsenheter.

Gymnasieskolor

Resultatenheterna hade med sig en ingående fond om 33,4 mnkr och för med sig en utgående fond om 41,0 mnkr. Resultatenheterna redovisar ett överskott om 7,6 mnkr.

Av gymnasieskolans 31 enheter är 15 resultatenheter. Av resultatenheterna visar 11 skolor överskott och 4 skolor underskott. RgRh gymnasium har ett överskott som överstiger 5 procent av bruttobudgeten och lämnar 0,1 mnkr till gymnasiestaben.

Gymnasieskolans 16 anslagsenheter redovisar ett sammanlagt underskott om 18,4 mnkr. 4 enheter visar överskott, 10 enheter visar underskott och 2 enheter noll resultat. Tre gymnasieskolor har visat positivt resultat två år i rad och föreslås bli resultatenheter 2017, Stockholm Science & Innovation School, Kungsholmens Västra gymnasium och Skolslussen.

Övriga

Avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa ökar sin fond från 34,3 mnkr till 36,3 mnkr, vilket främst beror på överskott inom Språkcentrum.

Investeringar

Tabell Investeringar

Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	121,0	127,4	-6,4

Tabell utfall jämfört med föregående år

Investeringsverksamhet, mnkr	2016	2015	Avvikelse
Investeringsutgifter	127,4	78,3	49,1

Tabell utfall jämfört med prognoser

Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	91,0	121,0	127,4
Nettoavvikelser	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	0,0	0,0	-6,4

Nämndens investeringsbudget år 2016 är 121,0 mnkr och de totala investeringsutgifterna uppgår till 127,4 mnkr, vilket är 6,4 mnkr högre än budget. Detta beror på att kostnaderna för paviljonger för nyanlända blev 1,9 mnkr högre än budgeterat, att nämnden fick ta upp skolgårdsåtgärder för en skola om 3,0 mnkr som investeringsutgift och att kostnaderna för nyetablering blev högre än budgeterat.

Grundskolorna har gjort investeringar för 36,1 mnkr, 0,2 mnkr lägre än budget. Gymnasieskolorna har gjort investeringar för 8,0 mnkr vilket är 1,6 mnkr lägre än budget.

Verksamhetsavdelningar har investerat för 83,3 mnkr, vilket är 8,2 mnkr högre än budget. Dessa investeringar avser nyetableringsstöd till grundskolor med 77,6 mnkr, främst till nystartade skolor och kapacitetshöjande åtgärder på skolorna. Därutöver har satsningar för 2,7 mnkr gjorts på miljö, tillgänglighet och andra åtgärder inom nuvarande lokalbestånd samt att nämnden haft kostnader för den ovan nämnda skolgården på 3,0 mnkr.

Jämfört med år 2015 har investeringsutgifterna ökat med 49,1 mnkr.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnaderna uppgår till 64,7 mnkr vilket är 4,2 mnkr lägre än budget på 72,5 mnkr och 5,1 mnkr mer än 2015.

Analys av balansräkning

Balansräkning, mnkr	2016	2015	Avvikelse
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	265,6	203,0	62,6
Maskiner och inventarier	265,6	203,0	62,6
Omsättningstillgångar	1 449,9	1 277,9	172,0
Kundfordringar	105,7	65,8	39,9
Diverse kortfristiga fordringar	72,7	20,3	52,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 271,2	1 191,1	80,1
Kassa och bank	0,3	0,7	-0,4
Summa	1 715,5	1 480,9	234,6
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	-69,1	-63,3	-5,8
Kortfristiga skulder	-1 646,4	-1 417,6	-228,8
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-10,3	-11,3	1,0
Leverantörsskulder	-1 218,6	-1 084,9	-133,7
Övriga kortfristiga skulder	-134,8	-139,1	4,3
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-282,7	-182,3	-100,4
Summa	-1 715,5	-1 480,9	-234,6

Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, timlöner, övertid och mertid samt övriga kostnader och intäkter utifrån enheternas och avdelningarnas uppdrag. Förvaltningen har, liksom tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 50 000 kr eller mer.

Tillgångar jämfört med föregående år

Anläggningstillgångarna uppgår till 265,6 mnkr vilket är en ökning med 62,6 mnkr. Orsaken till ökningen är investeringarna under året uppgått till 127,4 mnkr.

Kundfordringarna har ökat med 39,9 mnkr till 105,7 mnkr vilket motsvarar en ökning med 61 procent. Fluktuationerna mellan åren beror på när under året som främst interkommunal ersättning samt VFU-medel faktureras.

Diverse kortfristiga fordringar har ökat från 20,3 mnkr till 72,6 mnkr vilket motsvarar en ökning med 258 procent. Här bokförs bland annat löneskulder, fordringar mot staten med mera. Ökningen kan hänföras till fordringar mot staten avseende statsbidrag.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 79,9 mnkr till 1 271,2 mnkr vilket motsvarar en ökning på 7 procent. De förutbetalda kostnaderna avser främst hyror och ersättning till fristående förskolor och skolor. Upplupna intäkter avser bland annat intäkter från andra kommuner samt andra förvaltningar inom Stockholms stad. Ökningen kan hänföras till att fler leverantörsfakturer har periodiserats direkt i fakturahanteringssystemet.

Kassa/Bank har minskat med 0,3 mnkr till 0,3 mnkr. Kassa/bank består av underförskotts-kassor samt tillfälliga förskott.

Skulder och eget kapital jämfört med föregående år

Förändringen av eget kapital beror till största del på resultatfonderna. Nettot av över- och underskott för resultatenheter har ökat med 5,8 mnkr till 69,1 mnkr.

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har minskat med 1,0 mnkr till 10,3 mnkr. Minskningen beror främst på lägre förmedlade medel.

Leverantörsskulderna uppgår till 1 218,6 mnkr vilket innebär en ökning med 133,7 mnkr. Skillnaderna mellan åren beror främst på hur leverantörerna fakturerar.

Övriga kortfristiga skulder har minskat marginellt med 4,4 mnkr till 134,7 mnkr vilket motsvarar en minskning på 3 procent. Övriga kortfristiga skulder omfattar bland annat skulder till staten.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 100,4 mnkr till 282,7 mnkr. Ökningen kan hänföras till främst upplupna kostnader avseende felperiodiserade utbetalningar för ersättning till fristående gymnasieskolor.

Särskilda satsningar

Bilaga 14 innehåller uppföljning av särskilda satsningar.

7 Synpunkter och klagomål

Stockholms stads klagomålshantering framgår av webbplatsen <http://www.stockholm.se/ForskolaSkola/Synpunkter--klagomal/>. Allmänheten kan framföra klagomål via ett formulär på webbplatsen eller via kontaktcenter. Alla klagomål ska framföras till den ansvarige för verksamheten. Inkomna synpunkter och klagomål hanteras kontinuerligt. Fram till december har det kommit in 20 stycken klagomål som rör utbildningen vid gymnasieskolan. Samtliga klagomål har utretts och i förekommande fall åtgärdats.

Skolinspektionen och Barn- och elevombudet

Under perioden 1 januari till 1 december har 234 anmälningar som rör elever i stadens grundskolor inkommit och registrerats hos Skolinspektionen och Barn- och elevombudet. En del ärenden hänskjuts till andra myndigheter eller avskrivs av andra skäl, andra lämnas till huvudman för utredning och eventuella åtgärder. I 130 fall av dessa har huvudmannen fått kritik i form av anmärkning eller föreläggande. De vanligast förekommande områdena för föreläggande är kränkande behandling, särskilt stöd och rätten till utbildning.

Under motsvarande period har cirka 22 ärenden inkommit till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet som gäller den kommunala gymnasieskolan. De flesta av dessa anmälningar har avskrivits, överlämnats till den regelbundna tillsynen eller till huvudmannen för åtgärder. Ett ärende har lett till föreläggande efter prövning.

Skolskjuts

Förvaltningen får varje månad in mellan 100 – 450 reklamationer som gäller skolskjuts och de överlämnas i första hand till skolskjutsutföraren. Det sker samtidigt över 30 000 resor per månad. Reklamationerna gäller främst förseningar. Under vår och sommar minskar antalet reklamationer och vid skolstart, då det sker många ändringar av resebeställningarna, ökar antalet. I december ingick staden avtal med nya leverantörer för skolskjutsen. Avtalet sträcker sig till november 2017 och under 2017 kommer därför en ny upphandling att påbörjas.

Diskrimineringsombudsmannen

Anmälningar som rör trakasserier eller diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna prövas av Diskrimineringsombudsmannen och 6 anmälningar har kommit in som rör elever vid grundskolor eller gymnasieskolor i Stockholms stad.

Skolväsendets överklagandenämnd

Vissa beslut kan enligt skollagen prövas av Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN). Det rör främst åtgärdsprogram och även vissa typer av skolplaceringar. ÖKN tar ställning till överklagade beslut och prövar om själva innehållet i beslutet är korrekt. Om ÖKN upphäver det överklagade beslutet återförvisas det till rektorn för ny skyndsam prövning. Under 2016 har 4 ärenden hanterats av Skolväsendets överklagandenämnd som rör elever vid stadens grundskolor och ett som gäller gymnasieskolan. I samtliga fall är det åtgärdsprogram som överklagats och i ett fall har åtgärdsprogrammet upphävts och återförvisats till rektor för ny prövning.

Lärarnas ansvarsnämnd hos Skolinspektionen

Till Lärarnas ansvarsnämnd hos Skolinspektionen har 9 anmälningar kommit in, som gäller lärare vid Stockholms skolor. Fyra ärenden avslutades utan åtgärd eftersom det inte framkom något i den inledande utredningen som gav Skolinspektionen skäl att anmäla läraren till Lärarnas ansvarsnämnd. Resterande fem ärenden är pågående där beslut inväntas. Ett beslut om återkallande av legitimation av lärare på grundskolan har inkommit.

Av det totala antalet anmälningar rörde fyra lärare vid en gymnasieskola. Resterande ärenden gällde lärare vid grundskolor.

Justitieombudsmannen, JO

JO har kritiserat Stockholms stad för en skolas bristfälliga hantering av ett ärende kring motivering av kursbetyg. Ett annat ärende om ändring av betyg och utlämnande av betygsgrundande dokument, har av en privatperson överklagats till Kammarrätten, dock utan framgång. En slutsats av dessa ärenden är att en skola måste ha god ordning på sina betygsgrundade dokument och kunna svara på frågor även under semestertider.

8 Övrigt

Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm

Under året har två delrapporter publicerats inom utvecklingsområdet Uppväxtvillkor och utbildning. Rapporterna har behandlat externa och interna påverkansfaktorer på skolresultat. En tredje delrapport, som avser likvärdighet och ett ökat deltagande i förskolan, är under framtagande. Arbetet pågår med en del av kommissionens åtgärdsförslag och andra ingår i planeringen för 2017.

Patientsäkerhetsberättelse

För de delar av elevhälsans arbete som lyder under hälso- och sjukvårdslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. I denna ska det framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under det gångna året, vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten och vilka resultat som har uppnåtts. (Patientsäkerhetslagen 3 kap. 10 §).

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska delar och för Stockholms skolors ungdomsmottagning samt de under 2016 inträffade avvikelserna redovisas i bilaga 10.

GSIT 2.0

Projektet GSIT 2.0 har under året haft en dialog med verksamheterna för att informera om vad det nya it-avtalet med bättre tillgänglighet och större valfrihet kommer att innebära. Den del av upphandlingen som rör utbildningstjänster har kommunicerats med verksamheterna.

Projektet har under den senare delen av året överfört till Stadsledningskontorets avdelning för digital utveckling

Leverantörs- och avtalsstyrning

I och med att antalet it-leverantörer ökar har ett arbete med att utveckla förvaltningens leverantörsstyrning inletts. Fokus under 2016 har varit att följa upp befintliga avtal. De personer som arbetar med frågorna har under slutet av året förts över till Stadsledningskontorets avdelning för digital utveckling.

Verksamhetsnära och it-nära förvaltning

Den skolformsövergripande objektförvaltningsorganisation, där både it och verksamhet är organiserad, har etablerats under året. Både förvaltningsledare och objektspecialister är rekryterade. Under året har ett antal projekt förvaltningsetablerats, däribland verktyg för självskattning. Under slutet av året har förvaltningsledarna formellt förts över till Stadsledningskontorets avdelning för digital utveckling.

Skolplattform Stockholm

Arbetet med att etablera Skolplattform Stockholms olika delar har fortsatt. Förvaltningsetablering av barn- och elevregistret samt betygsdelen avseende elevdokumentation för gymnasieskolan, vuxenutbildning och sfi pågår. Avtalet med leverantören av de pedagogiska

verktygen har inte förlängts vilket innebär att de inte har etablerats som planerat. Styrningen av projektet har under slutet av 2016 förts över till avdelningen för digital utveckling vid stadsledningskontoret.

Mobilitet

Ett tekniskt system för att underlätta hanteringen av surfplattor har installerats under året. Systemet underlättar för skolor att köpa och fördela appar till surfplattorna.

Applikationer

Applikationsportföljen med bra, tidsenliga och utvecklande program för skolornas datorer har under året kompletterats och utvecklats. Flera centrala licensavtal har tecknats, av vilka två riktar sig mot elever i behov av särskilt stöd. Tillgängligheten till flera program har ökat i och med att de kan nå dem hemifrån.
